WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

# ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

2 ВЕРАСНЯ 2010 г.
ЧАЦВЕР
№ 171
(26779)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

Фота БЕЛТА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

## «Галоўнай задачай у Беларусі заўсёды будзе клопат аб кожным чалавеку, дарослы гэта або дзіця»

**Галоўнай задачай у палітыцы Беларусі заўсёды быў, ёсць і будзе клопат аб кожным чалавеку, дарослы гэта або дзіця. Аб гэтым заявіў учора Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, адкрываючы новую школу ў вёсцы Бараўляны Мінскага раёна, перадае карэспандэнт БЕЛТА.**

«Якія б цяжкасці мы ні перажывалі, галоўнай тэмай парадку дня ў палітыцы Беларусі заўсёды быў, ёсць і будзе клопат аб кожным чалавеку, маленькім, вялікім, дзіцяці, дарослым, — гэта наша палітыка», — сказаў Прэзідэнт.

«У свеце ёсць нямала розных крытэрыяў вызначэння ўзроўню развіцця і дабрабыту дзяржаў. Але сапраўднае шчасце, пагадзіцеся, залежыць ад простых і вечных каштоўнасцяў — здароўя, любімай сям'і, утульнага дома, магчымасці атрымаць добрую адукацыю і мець дастойную работу. І для мяне як Прэзідэнта важны стан менавіта гэтых паказчыкаў, а не якіх-небудзь іншых лічбаў», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў добрую тэндэнцыю павелічэння колькасці сем'яў і нараджальнасці, што ў сваю чаргу абумоўлівае развіццё эканомікі, жыллёвага будаўніцтва, стварэння новых рабочых месцаў. «Інакш кажучы, Беларусь расце, маладзее і ўпэўнена глядзіць у будучае», — сказаў ён. «Упэўнены, калі б па гэтым крытэрыі ацэньваліся дзяржавы, то наша краіна магла б прэтэндаваць на самы высокі рэйтынг у свеце», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

Паводле яго слоў, ужо стала добрай традыцыяй 1 верасня адкрываць новыя школы. Гэты Дзень ведаў стаў днём нараджэння адразу для чатырох новых школ. На думку Прэзідэнта, у школы ў Бараўлянах самы цікавы лёс. Марай аб новай школе з кіраўніком дзяржавы ў канцы 2007 года падзяліліся маці і выхаванцы Бараўлянскай дзіцячай вёскі. Дзеці з гэтага і навакольных населеных пунктаў вымушаны былі цясніцца ў навучальных установах суседняга пасёлка Лясны. «Я сваё абяцанне выканаў, цяпер справа за вамі, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Галоўнае, каб школа стала цэнтрам падрыхтоўкі разумных, прыгожых, таленавітых і моцных дзяцей, адданых нашай краіне. Нам гэта вельмі патрэбна. Па такім шляху мы і будзем рухацца».

Гэты год для некаторых дзяцей стане памятным удвая, бо яны не толькі атрымалі ў падарунак новую школу, але і, нарэшце, знайшлі сям'ю і ўласны дом у дзіцячай вёсцы «Вытокі», сказаў Прэзідэнт. «Для нас няма чужых дзяцей. Дзяржава адказвае за іх лёс, і мы разам павінны зрабіць усё неабходнае, каб кожнае наша дзіця знайшло сваю сям'ю», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Звяртаючыся да дзяцей, Аляксандр Лукашэнка заклікаў берагчы іх новы школьны дом, а настаўнікам майстэрствам, захопленасцю сваім прадметам і любоўю да дзяцей знайсці шлях да сэрца кожнага дзіцяці, прабудзіць у вучнях прагу да пазнання.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка яшчэ ў 2007 годзе пры наведванні «SOS-Дзіцячай вёскі» ў Бараўлянах паведаміў, што ў краіне разгорнута праграма па перасяленні дзяцей-сірот з дамоў-інтэрнатаў у сем'і, дамы, дзіцячыя вёскі, у аснове якіх сямейны падыход да апекі дзяцей. Калі ў 2007 годзе ў Беларусі была 71 сіроцкая ўстанова ў сістэме адукацыі, то цяпер іх засталося 57 — на 20 працэнтаў менш. Колькасць дзяцей, якія выхоўваюцца ў іх, за два гады скарацілася на 25 працэнтаў. На думку спецыялістаў Мінадукацыі, гэта вельмі добры паказчык.

СТАР. 2

## ПЕРШАВЕРАСНЁЎСКІЯ ПАЧУЦЦІ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

**Таццяна ПАСТУХОВА і Іна ШЫПЁНАК разам з аднакурснікамі радуюцца першавераснёўскай сустрэчы і пачатку новага навучальнага года. Будучыя інжынеры-металургі ўжо трэццякурснікі механіка-тэхналагічнага факультэта Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта.**

Працяг тэмы

## ЧАРГОВЫ ТЭРМІН ДЛЯ ШМАТПАКУТНАГА ДОМА

**Трэці раз вяртаюся да тэмы будаўніцтва дома для шматдзетнай сям'і гомельскага праваслаўнага свяшчэнніка Уладзіміра Драбышэўскага. Ён, у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта № 185 «Аб прадастаўленні грамадзянам ільготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў», з канца 2007 года будуе ў Гомелі дом для сваіх пяцярых дзяцей. Вось-вось і шосты павінен нарадзіцца. Мне давялося пабываць на нарадзе ў Гомельскім гарвыканкаме, прысвечанай вырашэнню жыллёвай праблемы гэтай шматдзетнай сям'і. І яшчэ раз пераканацца: выратаванне тых, хто тоне, у першую чаргу справа іх саміх. Чыноўнікі высокага рангу забыліся на тое, што прэцэдэнт быў створаны ці імі, ці іх папярэднікамі некалькі год таму, калі на падставе загружанасці ўсіх спецыялістаў упраўленне капітальнага будаўніцтва катэгарычна адмовілася будаваць дом для канкрэтнай сям'і. Калі б не было тагачаснага «хацелася як лепш», не атрымалася б сённяшняга «як заўсёды».**

Даволі падрабязна сітуацыя была расказана ў двух артыкулах (Дом «на халяву» 30.09.2009 і «Усіх трэба зразумець?» 28.08.2010), і вось — афіцыйны ліст-рэагаванне. У ім — папрок заказчыку Драбышэўскай М.А. (жонцы айца Уладзіміра) у тым, што «прыняць аб'ект незавершанага будаўніцтва на баланс УКП «УКБ Гомельскага гарвыканкама» не ўяўлялася магчымым па прычыне грубага парушэння гр. Драбышэўскай М.А. як заказчыкам тэхнічных нарматыўных прававых актаў пры арганізацыі і вытворчасці работ, вядзення выканаўчай дакументацыі». Яшчэ адно ўпіканне было агучана ў Гомельскім гарвыканкаме старшынёй Віктарам Піліпцом, ускосна і ў мой бок: «Не трэба вадзіць за сабой журналістаў, каб вырашыць праблему». Ён у мяне таксама пацікавіўся, ці не сваячаніца я Драбышэўскім.

СТАР. 3

## У БЕЛАРУСІ З 1 ВЕРАСНЯ ПАВЫШАНА ЗАРПЛАТА АСОБНЫМ КАТЭГОРЫЯМ БЮДЖЭТНІКАЎ

**Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове Савета Міністраў № 1267 ад 1 верасня 2010 года, паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Апараце Савета Міністраў.**

Рашэнне прынята ў мэтах далейшага павышэння зарплаты асобным катэгорыям работнікаў бюджэтных арганізацый і іншых арганізацый, што атрымліваюць субсідыі, работнікі якіх прыраўнаваны па аплаце працы да работнікаў бюджэтных арганізацый.

Устаноўлены карэктуючыя каэфіцыенты да разлічаных па Адзінай тарыфнай сетцы работнікаў Беларусі тарыфных ставак (акладаў) работнікаў, якія тарыфікуюцца 1-27 разрадамі, у памерах 2,862 — 0,978. Такім чынам, заработная плата нізкааплатных катэгорый работнікаў павысіцца за кошт змянення карэктуючых каэфіцыентаў.

У адпаведнасці з пастановай урада на 10 працэнтаў павышаны тарыфныя аклады (стаўкі) маладым спецыялістам, якія атрымалі вышэйшую і сярэднюю спецыяльную адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага і (або) мясцовых бюджэтаў або на ўмовах аплаты, накіраваным на работу па размеркаванні ў бюджэтныя арганізацыі.

На 25 працэнтаў павышаны тарыфныя аклады (стаўкі) педагагічным работнікам бюджэтных арганізацый, за выключэннем прафесарска-выкладчыцкага складу вышэйшых навучальных устаноў і ўстаноў адукацыі (падраздзяленняў устаноў адукацыі), якія забяспечваюць павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўку кадраў.

Таксама на 25 працэнтаў павышаны тарыфныя аклады ўрачам, уключаючы кіраўнікоў, якія працуюць у бюджэтных арганізацыях.

Павышэнне тарыфных акладаў (ставак) работнікам устаноў сацыяльнага абслугоўвання складзе 15 працэнтаў. На такую ж велічыню павысяцца тарыфныя аклады работнікам культурна-асветных устаноў.

Рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, мясцовым выканаўчым і распарадчым органам, кіраўнікам бюджэтных арганізацый неабходна забяспечыць пераразлік заработнай платы работнікаў у адпаведнасці з новымі карэктуючымі каэфіцыентамі і павышэннямі тарыфных акладаў (ставак).

Мікалай ЛАДУЦЬКА:

## «Цэны на айчынныя агародніну і садавіну расці не павінны»

**Цэны на агародніну і садавіну, якія вырошчваюцца на тэрыторыі Беларусі, у гандлёвай сетцы сталіцы расці не павінны. Як перадае карэспандэнт агенцтва «Мінск—Навіны», пра гэта заявіў на аператыўнай нарадзе ў Мінгарвыканкаме яго старшыня Мікалай Ладуцька.**

Ён адзначыў, што цяпер, калі ідзе нарыхтоўка прадукцыі ў стабілізацыйныя фонды, трэба вельмі дакладна рэагаваць на ўсе ваганні кошту.

— Па агародніннай групе, якая вырабляецца на тэрыторыі Беларусі, ніякага росту цэнаў быць не павінна, — падкрэсліў М. Ладуцька. — Гэта сезонны тавар, на які цэны павінны апускацца, а не павышацца. Сёння ўраджай па рэспубліцы дастаткова ўстойлівы. Для таго каб стабілізацыйныя фонды маглі ўплываць на цэнавую палітыку, будзе ўстаноўлена фіксаваная закупачная цана. Дзякуючы ёй, паводле слоў Мікалая Ладуцькі, прадпрыемствы не выйдуць за цэнавую мяжу, якая задавальняе насельніцтва.

**Наталля ВАВІЛАВА, «Мінск—Навіны».**

## 26 ЧАЛАВЕК ЗАГІНУЛА НА ПАЛЯВАННІ...

**Згодна з той інфармацыяй, што ёсць у Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, колькасць зарэгістраваных няшчасных выпадкаў пры правядзенні паляванняў з 2007 года практычна не зніжаецца і знаходзіцца на высокім узроўні.**

За тры з паловай гады ў краіне зарэгістраваныя 39 няшчасных выпадкаў пры правядзенні паляванняў. У іх 26 чалавек загінула, 13 было паранена.

— Ужо сёння абмяркоўваецца мэтазгоднасць выкарыстання паляўнічымі камізэлек павышанай бачнасці, правядзенне паляванняў толькі ў паляўнічых угоддзях, якія абсталяваныя стралковымі лініямі, а таксама абмежаванні па колькасці паляўнічых на аднаго кіраўніка пры правядзенні загонных паляванняў, паляванняў з засады і з падыходу, — гавораць спецыялісты Дзяржаўнай інспекцыі.

**Сяргей РАСОЛЬКА.**

# ААТ «НАФТАН»: МАДЭРНІЗАЦЫЯ — ШЛЯХ ДА СУСВЕТНАГА ЎЗРОЎНЮ

Да дня работнікаў нафтавай, газавай і паліўнай прамысловасці

**НАГОДАЙ у чарговы раз завітаць на ААТ «Нафтан» паслужыла прафесійнае свята — Дзень нафтавай, газавай і паліўнай прамысловасці. Ды і апошні раз на старонках газеты расказвалі пра калектыў першынца беларускай нафтаперапрацоўкі больш як два гады таму. За гэты час прадпрыемства паспяхова завяршыла першы этап Праграмы рэканструкцыі і мадэрнізацыі і прыступіла да наступнага. Зараз рэалізуюцца 22 буйныя інвестыцыйныя праекты. Будуецца ўстаноўка першаснай перапрацоўкі нафты АТ-8, устаноўка нізкатэмпературнай ізамерызацыі «Пенекс», вакуумны блок устаноўкі «Вісбрэкінг». Распачатыя работы па рэалізацыі праекта будаўніцтва ўстаноўкі запаволенага каксавання. Гэтыя і іншыя новаўвядзенні дазволяць павялічыць магутнасці па першаснай перапрацоўцы нафты да 12 млн тон у год, пры гэтым знізіць выхад топачнага мазуту да 6-8 %. Уся прадукцыя будзе адпавядаць дзейным і нават перспектыўным патрабаванням Еўрасаюза. Таксама на прадпрыемстве істотна знізіцца энергаспажыванне. Як запэўніваюць спецыялісты, па завяршэнні рэалізацыі Праграмы ААТ«Нафтан» выйдзе на ўзровень лепшых сучасных прадпрыемстваў з глыбінёй перапрацоўкі не меней за 92 %.**

**Яшчэ адзін момант, які хвалюе многіх, гэта, як прадпрыемства беларускай «нафтанкі» працуе ў новых няпростых умовах гаспадарання, у якіх апынулася з-за ўвядзення расійскім бокам мытных пошлін на сыравіну.**

Вячаслаў ЯКУШАЎ:

## «АДАПТАЦЫЯ ДА НОВЫХ УМОЎ ГАСПАДАРАННЯ БЫЛА СКЛАДАНАЙ, АЛЕ МЫ СТАЛІ НА НОГІ»

— Апошнім часам намаганні кіраўніцтва, спецыялістаў, усіх працаўнікоў завода былі накіраваныя на адаптацыю да новых коштавых умоў пастаўкі нафты і вуглевадароднай сыравіны ў Рэспубліку Беларусь, забеспячэнне эфектыўнай працы ААТ «Нафтан» у гэтых умовах, — паведаміў **генеральны дырэктар таварыства Вячаслаў ЯКУШАЎ**. — Кажучы шчыра, старт года быў вельмі складаным. Зараз, дзякуючы прынятым рашэнням Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі, Урада, сітуацыя выправілася. Айчынныя НПЗ да канца другога—пачатку трэцяга квартала сталі на ногі.

Гаворка ідзе пра чарговы танкер з венесуэльскім «чорным золатам» для Беларусі. Папярэднія чатыры разгружалі ў Адэсе, затым сыравіну адпраўлялі на Мазырскі НПЗ. Пятая партыя дастаўляецца ў Наваполацк праз эстонскі порт Мууга. Гэты чыгуначны маршрут складае 850 км і на 200 км карацей за ўкраінскі.

Да прыёму сыравіны з Баліварыянскай Рэспублікі мы падрыхтаваліся грунтоўна. Правялі рамонт эстакады па зліве нафты, адрамантавалі рэзервуары. Таксама прадстаўнікі прадпрыемства пабывалі ў калегаў у Мазыры і даследавалі ўзоры «Санта-Барбары» ў сваіх лабараторыях. Якасцю лацінаамерыканскага «чорнага золата» засталіся задаволеныя. Тым больш што мы маем вопыт перапрацоўкі сыравіны аналагічнага фракцыйнага складу.

Першы чыгуначны састаў з венесуэльскай нафтай мы атрымалі 31 ліпеня ў 14.30. Усе 65 вагона-цыстэрнаў былі злітыя ў той жа дзень. Па стане на 30 жніўня мы злілі каля 160 тыс. тон нафты гатунку «Санта-Барбара» і штодня перапрацоўваем прыкладна 6-6,5 тыс. тон у сумесі з расійскай нафтай гатунку URALS. Нафту пастаўляе Беларуская нафтавая кампанія, якая выступае ў якасці давальца сыравіны. Гэта істотная дапамога для завода ў няпросты час. Як вядома, з 1 студзеня 2010 года ўмовы для беларускіх нафтаперапрацоўшчыкаў істотна змяніліся і, на жаль, не ў лепшы бок. Нафта падаражэла практычна ўдвая. Даводзіцца закупляць пэўны аб'ём нафты з мытнай пошлінай. У студзені працавалі толькі з такой нятаннай сыравінай. Набылі яе каля 428 тыс. тон. А цэны на нафтапрадукты ў Беларусі, як вядома, не змяняліся...

***— Уразілі пераўтварэнні, якія за апошнія два гады адбыліся ў сацыяльнай сферы прадпрыемства...***

— Сапраўды, зроблена нямала. Працяглы час на ААТ «Нафтан» сацыяльным пытанням надавалася недастаткова ўвагі. Умовы побыту для завадчан павінны знаходзіцца на належным высокім узроўні. Таму паралельна з праграмай рэканструкцыі і мадэрнізацыі прадпрыемства на 2005—2010 гады, якая зараз перарасла ў праграму «Нафтан» 2010—2015», вяліся работы па рэканструкцыі і ўводзе сацыяльных аб'ектаў, якія калісьці былі пачатыя, але па невядомых прычынах не былі завершаныя.

СТАР. 4, 5

### Паважаныя калегі!

Ад усёй душы віншую вас з Днём нафтавай, газавай і паліўнай прамысловасці. Сярод іншых прафесійных святаў гэты дзень займае асаблівае месца, бо нафтаперапрацоўка з'яўляецца адным з лакаматываў айчыннай эканомікі. Да гэтага свята мы традыцыйна рыхтуем свае працоўныя падарункі і ставім задачы на будучыню. Нягледзячы на няпростую сітуацыю, якая склалася на пачатку года з пастаўкамі нафты і цэнаўтварэннем, акцыянернае таварыства «Нафтан» мабільна перайшло на працу з альтэрнатыўнымі відамі сыравіны, наладзіла тэхналагічны працэс перапрацоўкі новага віду нафты і працягвае павялічваць загрузку магутнасцяў.

Творчы патэнцыял нафтавікоў, высокая арганізаванасць дазваляюць нам у складаных эканамічных умовах знаходзіць шляхі рашэння вытворчых, эканамічных і сацыяльных задач. Мы ўвесь час удасканальваем кадравую палітыку, ствараем новыя працоўныя месцы, надаём вялікую ўвагу стварэнню максімальна камфортных умоў працы, забеспячэнню супрацоўнікаў комплексам гарантый, ільгот і кампенсацый.

Адзначаючы гэтае свята, мы з падзякай узгадваем нафтавікоў-першапраходцаў, на чый лёс выпалі цяжкасці будаўніцтва, наладкі і станаўлення завода. Упэўнены, наперадзе «Нафтан» чакаюць новыя вяршыні, дасягнуць якіх дапаможа ваш прафесіяналізм, надзейнасць і адказнасць — якасці сапраўдных нафтавікоў. Хай праца прыносіць радасць, а цвёрдасць у дасягненні пастаўленых мэтаў прыводзіць да новых прафесійных перамог!

Зычу нашаму калектыву, калегам з Мазырскага НПЗ безаварыйнай работы, удалага правядзення рэканструкцыі і мадэрнізацыі заводаў. Няхай усё ва ўсіх атрымаецца!

**Генеральны дырэктар ААТ «НАФТАН» Вячаслаў ЯКУШАЎ.**

ISSN 1990 - 763X

# «ГАЛОЎНАЙ ЗАДАЧАЙ У БЕЛАРУСІ ЗАЎСЁДЫ БУДЗЕ КЛОПАТ АБ КОЖНЫМ ЧАЛАВЕКУ, ДАРОСЛЫ ГЭТА АБО ДЗІЦЯ»

**(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)**

Аляксандр Лукашэнка адзначае рост колькасці лжывых інфармацыйных укідванняў адносна яго напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў.

«Ужо шмат сказана: фашыст, злодзей, крадзе штогод да $7 млрд, праўда, разыходзяцца ў лічбах. Хто можа паверыць, што ў Беларусі можна ўкрасці $7 млрд? Я не паверу, што нават у Крамлі ў Расіі можна ўкрасці $7 млрд за год», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, падкрэсліўшы, што ў Беларусі гэта тым больш немагчыма.

«Калі чалавек украў, я, дапусцім, і вы гэта ведаеце — скажыце, дзе гэтыя грошы. У нас ёсць народная прымаўка «не злоўлены — не злодзей», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Пакажыце грошы. Калісьці Буш шукаў мае грошы. На самым высокім сусветным узроўні арыштоўвалі мае рахункі. Я на гэта сказаў: хлопцы, знойдзеце — забірайце. Да гэтага часу ніхто нічога не знайшоў».

«Гэтыя зладзеі, якія хочуць зрабіць з мяне і тых, хто побач са мной, такіх, як яны, хаця б у СМІ», — падкрэсліў беларускі лідар. Ён таксама дадаў, што ў Беларусі калі б хто-небудзь штосьці ўзяў, то заўтра ўся краіна ведала б, дзе гэта ляжыць. «Гэта не Расія. У нас народ шчыры, прынцыповы, справядлівы, вельмі балюча рэагуючы на такія рэчы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Аляксандра Лукашэнку папрасілі пракаментаваць інфармацыю, што з'явілася нядаўна ў інтэрнэце аб тым, што для яго малодшага сына Мікалая нібыта будуецца асаблівая школа, дзе будуць выкладаць асаблівыя настаўнікі.

У адказ на гэта Прэзідэнт прывёў у прыклад новую школу, якую адкрыў у вёсцы Бараўляны Мінскага раёна. «Калі ўжо гаварыць аб асаблівай школе, то вось — мы яе пабудавалі. Яна ўжо ёсць. Але, паверце, мой малодшы сын у гэтай асаблівай школе, хутчэй за ўсё, вучыцца не будзе. Я не жыву ў Бараўлянах, хоць рэзідэнцыя недалёка адсюль, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — У гэтай асаблівай школе сёння навучаецца каля 700 дзяцей. Нават калі б раптам я і для яго пабудаваў — ён быў бы 701-м».

Аляксандр Лукашэнка перакананы, што скончыцца перыяд да прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі і ніхто пра такое пісаць не будзе. «Я вельмі балюча рэагую, калі чапаюць сям'ю і дзяцей. Ужо што-што, але маіх дзяцей папракаць у тым, што яны няправільны лад жыцця вядуць, — трэба быць проста нягоднікамі», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Што датычыцца яго малодшага сына Мікалая, беларускі лідар запэўніў, што «ён будзе сапраўдным грамадзянінам нашай краіны і будзе навучацца ў звычайнай школе».

«Я — Прэзідэнт краіны. Ужо ніхто мяне не папракне, што мяне нехта падцягнуў да гэтай пасады. Але я скончыў звычайную сельскую школу і стаў Прэзідэнтам, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Мае старэйшыя сыны скончылі звычайную школу ў раённым цэнтры. Ніхто іх не можа папракнуць, што яны дрэнныя людзі. Я хацеў бы, каб мой сын, атрымаўшы ў звычайнай школе адукацыю, заняў у грамадстве дастойнае месца ў адпаведнасці са сваімі ведамі і здольнасцямі».

Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз падкрэсліў, што ніколі не дазволіць сабе будаваць асаблівую школу для свайго сына, паколькі гэта будзе разбурэнне твару і іміджу кіраўніка дзяржавы. «Я ніколі на гэта не пайду», — сказаў, дадаўшы, што гэта поўнае глупства і звычайныя ўкідванні напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў.

Аляксандр Лукашэнка не выключае датычнасці расійскага боку да інцыдэнту каля пасольства РФ у Мінску. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што «для нас гэта страшнае ЧП, таму што ў нас гэтага наогул не бывае». Ён расказаў, што беларускі бок адразу ж прапанаваў расійскаму пасольству дапамогу, аднак там сказалі, што справяцца самастойна.

Журналісты папрасілі Аляксандра Лукашэнку пракаментаваць выказванне прадстаўнікоў кіраўніцтва расійскай партыі «Адзіная Расія», у прыватнасці кіраўніка палітычнага дэпартамента Аляксея Чадаева, а таксама дэпутата Уладзіміра Жырыноўскага, якія ўсклалі адказнасць за інцыдэнт на беларускія ўлады, якія нібыта ведалі аб акцыі, што рыхтуецца, але не папярэдзілі яе. «Што датычыцца гэтай хуткай абвінавачай рэакцыі з боку Расіі, я таксама пачынаю падумваць: каму гэта трэба было? Нам гэта трэба было ў сувязі з шэрагам гэтых прапагандысцкіх фільмаў, кампаній і гэтак далей? Ну ўжо нія нам не трэба было. Тым больш беларускаму Прэзідэнту гэта на шкоду», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Спіхваць на тое, што мы ведалі і не папярэдзілі — гэта падонкі і ідыёты, — сказаў Прэзідэнт. — Гэты абвінавачвы ўхіл вяшчальнікаў Крамля сведчыць аб тым, што нашым праваахоўчым органам трэба вельмі сур'ёзна пагледзець на гэты інцыдэнт».

«Атака адна, атака другая, атака трэцяя ў сродках масавай інфармацыі, беспрэцэдэнтны націск у эканоміцы — не атрымліваецца. Наадварот усё выходзіць. Хацелі Прэзідэнта нахіліць — атрымалася наадварот. Трэба шукаць іншыя метады», — сказаў беларускі лідар.

Прэзідэнт падкрэсліў, што беларускаму боку гэты інцыдэнт не выгадны. «Хутчэй за ўсё, ім, напэўна, быў патрэбны гэты інцыдэнт. Каб паказаць: бачыце, які ўрад там або Лукашэнка ў Беларусі, ледзь не самі ўчынілі гэты тэракт, як яны самі яго называюць, і падпалілі аўтамабіль каля расійскага пасольства. Падонкі і нягоднікі. Больш я нічога сказаць не магу», — адзначыў ён.

Аляксандр Лукашэнка таксама дадаў, што ў Беларусі будзе зроблена ўсё, каб разабрацца ў здарэнні.

Барацьба з бюракратыяй у Беларусі застанецца адным з прыярытэтаў дзяржаўнай палітыкі, — аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. У прыватнасці, кіраўніка дзяржавы спыталі, што будзе пасля таго, як у краіне завершыцца шырокамаштабная кампанія па праверцы работы са зваротамі грамадзян на месцах, ці не вернецца ўсё на кругі свае.

Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, такія строгія меры прымаюцца ў мэтах вырашэння пытання дэбюракратызацыі краіны. Барацьба з гэтай негатыўнай з'явай у Беларусі вядзецца ўжо не першы год. «Нешта зрабілі, нешта не зрабілі. Я лічу, што зрабілі вельмі мала. Таму я вельмі строга і нават жорстка запатрабаваў разабрацца з гэтай страшнай бядой любога грамадства — бюракратызмам», — сказаў кіраўнік дзяржавы, адзначыўшы, што даручыў правесці гэту шырокамаштабную кампанію, каб пагледзець, наколькі эфектыўна ідзе працэс дэбюракратызацыі. «Як бачыце, праблем нямала», — заўважыў беларускі лідар.

Таму, прадоўжыў ён, нельга гаварыць аб тым, што пасля завяршэння гэтай кампаніі не будзе прымацца іншых мераў па барацьбе з бюракратыяй. «Будуць і іншыя метады барацьбы. Але галоўнае пытанне — рассекчы гэты гордзіеў вузел, разабрацца з бюракратамі. У гэтым кантэксце мы сёння і працуем», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама адзначыў, што прадоўжыць публічна разбірацца з асабліва рэзанансымі справамі, як гэта было зроблена ў час яго нядаўняй рабочай паездкі па Гомельшчыне. «Гэтыя справы будуць разглядацца публічна. Гэта мы жалезна ўвядзём у практыку па ўсёй вертыкалі ўлады, — дадаў Аляксандр Лукашэнка. — Гэта, паверце, не звязана ні з якімі палітычнымі кампаніямі, перадвыбарнымі. Абсалютна не».

«Што гэта хваля схлыне і можна будзе камусьці не займацца праблемамі людзей — гэтага не будзе. Я заўсёды помню, хто мяне выбраў і як мяне выбралі», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Беларускія НПЗ у кастрычніку выйдуць на стапрацэнтную загрузку. Нягледзячы на складаную сітуацыю ў пачатку года, цяпер ніякіх праблем няма. «У кастрычніку ўсе заводы выйдуць на стапрацэнтную загрузку, як гэта было ў ранейшыя гады, і захаваюць гэту дынаміку, адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён паведаміў, што ў час наведвання Мазырскага НПЗ ён азнаёміўся са станам спраў у гэтай галіне і «не знайшоў ніякай катастрофы». «Якая б цана на нафту ні была, мы можам перапрацоўваць не толькі ў першасным працэсе нафту, можам перапрацоўваць другасную нафту, астаткі нафты, мазут», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што беларускія прадпрыемствы мадэрнізаваны, яны загружаны і паступленні ў бюджэт ад нафты ў гэтым годзе не зменшыліся, а нават наадварот — павялічыліся.

Дзяржава будзе планамерна вырашаць задачу стварэння безбар'ернага асяроддзя для людзей з абмежаванымі магчымасцямі, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка.

«Зразумела, на 100 працэнтаў гэту праблему мы не вырашылі, і яна ні ў адной краіне не вырашана. Дзесьці больш, дзесьці менш», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Паводле яго слоў, для вырашэння гэтай праблемы неабходна перарабіць усё (дамы, аўтобусы). «Новае мы робім. За гэтыя гады мы, па-мойму, мільярдаў 600 укінулі на тое, каб стварыць нармальныя ўмовы для гэтых людзей. Але гэта яшчэ кропля ў моры, і гэта вялікі аб'ём работы, які мы яшчэ павінны зрабіць. Але, як бачыце, мы ўмеем рабіць усё, пачынаючы ад высокіх тэхналогій і заканчваючы аўтобусамі, тралейбусамі і дамамі для гэтых людзей», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт упэўнены, што паступова задача стварэння безбар'ернага асяроддзя будзе вырашацца. «Таму што мы працуем не на сябе — мы працуем на людзей, народ. Не без недахопаў, але працуем сумленна», — дадаў ён.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка патрабуе напружанай работы і выніковасці ад урада, а таксама лічыць, што не дарэмна крытыкаваў яго работу не так даўно.

«Сёння гавораць, што ўрад разгонят, урад — у адстаўку, а ўсе, хто сёння знаходзіцца ва ўрадзе, пойдуць у прэзідэнты. Што датычыцца прэзідэнцтва — калі ласка. Любы грамадзянін Беларусі — ідзіце, збірайце подпісы, балаціруйцеся ў прэзідэнты. Ніхто нікому не забараняе. Цяпер той час, калі гэта можна рабіць адкрыта», — сказаў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што, крытыкуючы ўрад, ён не знімае з сябе адказнасці. «Я не збіраюся ні да каго паддобрывацца: ні да ўрада, ні да сілавых структур, ні да каго. Я Прэзідэнт, я валодаю паўнамоцтвамі, вызначанымі Канстытуцыяй, павінен іх выконваць, а не піярыць і замазваць нейкія праблемы, у тым ліку і перад выбарамі», — адзначыў ён. «Перад выбарамі трэба напружвацца і бегчы яшчэ хутчэй, чым учора. Калі гэта ўрад — асабліва, — лічыць кіраўнік дзяржавы. — Патрэбны вынік. Не будзе выніку — такі ўрад мне не патрэбны. Які б ён ні быў».

Прэзідэнт дадаў: «Я 15 гадоў крытыкую ўсіх тых, хто сёння дрэнна працуе з майго пункту гледжання. Маю я на гэта права? Маю. Больш таго: я абавязаны гэта рабіць».

Аляксандр Лукашэнка зноў падкрэсліў, што ніколі з сябе адказнасці не знімаў. «Ва ўсім, што ў нашай краіне адбываецца дрэннага, — вінаваты я. Я ўзначальваю ўладную вертыкаль у краіне і нясу за гэта адказнасць, — сказаў ён. — І народ павінен цяпер з мяне патрабаваць. Пасля выбараў ужо, калі яны мяне пакінуць Прэзідэнтам і я захачу гэтага, то я ўжо буду потым патрабаваць: і ад сваіх падначаленых, членаў урада, а дзе трэба — і народ прымушаць рабіць тое, што трэба». «А цяпер няхай яны мяне ацэньваюць і робяць свае высновы», — дадаў ён.

**Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.**

## У ЗЭЛЬВЕ БУДЗЕ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ

У Варшаве паміж «Гродназнерга» і польскім акцыянерным таварыствам «Кульчык Холдынг» днямі была падпісана дамова аб інвестыцыйным супрацоўніцтве. Яна прадугледжвае будаўніцтва ў Зэльве вугальнай электрастанцыі магутнасцю 920 МВт. Таксама запланавана будаўніцтва транспамежнай лініі электраперадачы, якая злучыць беларускую электрападстанцыю «Рось» з польскай энергетычнай сістэмай.

**Сяргей ЧЫГРЫН.**

## ДЫРЭКТАРУ ГРОДЗЕНСКАЙ ШВЕЙНАЙ ФІРМЫ «ПРЫШЫЛІ» ТЭРМІН

**За тое, што ён прадаваў адзенне па фіктыўных фінансавых дакументах.**

Нелегальную дзейнасць кіраўнік прыватнага вытворча-гандлёвага прадпрыемства «Лявер» вёў на працягу няпоўных трох гадоў. З верасня 2005 года па сакавік 2008 года для выраба ўласнай прадукцыі ён незаконна набываў на тэрыторыі Беларусі, а таксама за межамі рэспублікі тканіну, ніткі, фурнітуру. Пасля гэтага пашытае адзенне рэалізоўвалі за наяўны разлік, выкарыстоўваючы пры гэтым фіктыўныя дакументы. У афармленні апошніх яму дапамагалі члены арганізаванай злачыннай групы, якая на той момант спецыялізавалася на прыкрыцці незаконнай фінансава-гаспадарчай дзейнасці суб'ектаў гаспадарання. Супрацоўнікі фінансавай міліцыі Камітэта дзяржкантролю ўстанавілі, што за 2,5 года дырэктар унітарнага прадпрыемства недаплаціў у бюджэт дзяржаўных падаткаў і збораў на суму 118,7 мільёна рублёў.

Сёлета, паводле слоў прэс-сакратара Камітэта дзяржаўнага кантролю Беларусі Кірыла ДАНІЛАВА, гродзенскага прадпрымальніка за ўхіленне ад выплаты падаткаў і збораў прыгаварылі да трох гадоў абмежавання волі з накіраваннем у папраўчую ўстанову адкрытага тыпу. Прысуд уступіў у законную сілу. У ходзе следства дырэктар прадпрыемства добраахвотна кампенсаваў каля 70 мільёнаў рублёў. Акрамя таго, у даход дзяржавы ў кошт пагашэння нанесенага ўрону паступіла маёмасць прадпрыемства і яго кіраўніка, у тым ліку абсталяванне па вытворчасці тэкстыльнай прадукцыі, транспартныя сродкі на суму больш за 50 мільёнаў рублёў.

**Надзея ДРЫЛА.**

## «БЕЛАЯ РУСЬ» — ШКОЛЬНІКАМ

З пачаткам новага навучальнага года ў Гомелі актывізуе сваю дабрачынную дзейнасць Рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Белая Русь». Яе ўдзельнікі ў многіх школах абласнога цэнтра ўручаць флікеры школьнікам малодшых класаў. Акрамя таго, у першы дзень верасня партфелі з усімі неабходнымі прыналежнасцямі атрымаюць дзеці з прыёмных сем'яў з Чыгуначнага раёна і першакласнікі дзвюх школ Цэнтральнага раёна горада над Сожам. Запланавана ўручэнне пыласоса для дзіцячага дома сямейнага тыпу, адкрыццё якога адбудзецца ў Навабеліцкім раёне Гомеля.

**Ірына АСТАШКЕВІЧ.**

## Да ведама дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

У адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Аб скліканні пазачарговай сесіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь» пятая пазачарговая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання пачне сваю работу 7 верасня 2010 года ў 10 гадзін у зале пасяджэнняў Палаты прадстаўнікоў (Дом Урада, Авальная зала).

Рэгістрацыя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў будзе праводзіцца 7 верасня 2010 года з 9.00 да 9.50 у фае залы пасяджэнняў.

Парламенцкі дзённік

# Па чарзе і па-за ёю

**Самы прыкметны ў парадку дня верасенеўскай сесіі — праект бюджэту, пакуль што...**

На пятай пазачарговай парламенцкай сесіі, якая адбудзецца 7 верасня, разгледзяць жыццёва важныя для краіны фінансавыя дакументы. Праекты паправак у падатковы і бюджэтны кодэксы, законапраект аб бюджэце дзяржаўнага пазабюджэтнага Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны на 2011 год.

У цэнтры ўвагі праект рэспубліканскага бюджэту на наступны год. Яго паступленне ў Палату прадстаўнікоў, паводле слоў старшыні профільнай камісіі па бюджэце, фінансах і падатковай палітыцы Аляксандра АНТОНЕНКІ, чакаецца другога верасня. Традыцыйнае «нулявое» чытанне, калі дакумент па-за парламентам разгледзяць дэпутаты сумесна з прадстаўнікамі кампетэнтных міністэрстваў і ведамстваў, запланаванае на шостае верасня. Акурат напярэдадні разгляду ў Авальнай зале.

Заўважым аднак, што зацверджаны ўчора Саветам Палаты парадак дня для пазачарговай сесіі — не штосьці статычнае. Свабода для манеўру ў парламентарыяў застаецца. «У парадак дня могуць быць дадаткова ўключаны і іншыя пытанні», — зазначыў Аляксандр ЗАЗУЛЯ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце.

Чарговая ж сесія, шостая ў гэтым скліканні, адкрыецца чацвёртага кастрычніка. Паводле слоў віцэ-спікера Віктара ГУМІНСКАГА, у пастаянных камісіях цяпер на разглядзе і дапрацоўцы каля 50 пытанняў, 41 з іх уключана ў графік работы сесіі. Сярод найбольш важных дакументаў намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў вылучыў законапраект аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб, а таксама праекты двух кодэксаў — жыллёвага і аб адукацыі. У кастрычніку народныя абраннікі не застануцца без традыцыйнага навучання, на гэты раз семінар будзе прысвечаны важнай тэматыцы. А ў лістападзе запланаваны парламенцкія слуханні адносна стратэгіі развіцця краіны ў галіне нацыянальнай эканомікі. Мае быць абмеркаваная роля ў гэтым адукацыі і навукі. Напрацаванае будзе карысным для падрыхтоўкі законапраектаў аб дзяржаўнай інавацыйнай палітыцы.

Кіраўнік Палаты прадстаўнікоў Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА зарыентаваў парламентарыяў на дакументы па стварэнні Адзінай эканамічнай прасторы ў рамках Мытнага Саюза. На іх спікер «папрасіў бы звярнуць асаблівую ўвагу». Каб да першага ліпеня ўся нарматыўная база для функцыянавання АЭП была гатовая. У цэлым стварэнне ніжняй палаты прадстаўнікоў падае дэпутатам больш актыўна падключацца да падрыхтоўкі законапраектаў яшчэ на пачатковай стадыі.

**Зоя ВАРАНЦОВА.**

# Віза з палёгкай

**Славацкі шэнген з кастрычніка можна будзе атрымліваць і без асабістай падачы дакументаў**

**Пасол Славакіі ў Беларусі МАРЫЯН СЕРВАТКА адзначае, што за час работы тут яго і без таго добрае меркаванне пра нашу краіну толькі палепшылася.**

— У Беларусі ёсць шмат рэчаў, якімі вы можаце ганарыцца. Гэта не толькі маё ўражанне, так думаюць турысты, якія наведваюць гэтую краіну, — запэўнівае кіраўнік дыпмісіі. — Іх уражвае чысціня гарадоў, хараство азёр і лясоў, гасціннасць беларусаў.

Славакі ж у сваю чаргу зацікаўлены ў прытоку беларускіх турыстаў. Поўны пачатак ужо ёсць: шмат беларусаў з задавальненнем асвойваюць тамтэйшыя горныя схілы, летам — папраўляюць здароўе ля тэрмальных крыніц. Сёлета жыхарам Беларусі выдадзена 1945 славацкіх віз. Прычым шматлікія — бясплатна, тым падарожнікам, якія развіваюць двухбаковыя сувязі ў галіне адукацыі, навукі, культуры, спорту.

Пасольства, натуральна, усяляк садзейнічае росту інтарэсу да Славакіі ў беларускай аўдыторыі. І нават ідзе на некаторыя палёгкі. З кастрычніка запускаюць пілотны праект, які дазволіць беларусам атрымліваць візу ў Славакію без асабістай падачы — праз тураператараў. Асаблівая зручнасць для тых, хто жыве за межамі сталіцы: ім цяпер не трэба будзе ездзіць у Мінск на візу.

— У першую чаргу мы арыентаваны на тураператараў, якія спецыялізуюцца на паездках у Славакію, — удакладняе пасол.

Палітычныя надзеі і беларуска-славацкі турыстычны размоўнік (ідзе яго выданне ўжо ёсць), а падтрымку пасольства Славакіі ў Беларусі абяцае. Дзве славянскія краіны ўвогуле маюць шмат агульнага. Адсюль і поспехі ў супрацоўніцтве. Возьмем, напрыклад, адукацыю. У новым навучальным годзе на філфаку БДУ пачнуць рыхтаваць спецыялістаў у галіне славацкай мовы і літаратуры. А ў славацкіх студэнтаў магчымасць вывучаць беларускую філалогію ёсць ужо некалькі гадоў таму. Ці ёсць культура. Новы сезон славацкай оперы сёлета распачнецца выступленнем беларускага артыста Ільі Сільчукова.

Апроч узбагачэння духоўнага, супрацоўніцтва дзвюх краін дае і адчувальную матэрыяльную выгаду. За першае паўгоддзе ўзаемны тавараабарот склаў 81 млн долараў. На долю беларускага экспарту ў Славакію прыпала 45,6 млн долараў. Пераважна гэта калійныя ўгнаенні, нафтапрадукты, трактары, медтэхніка.

Славацкія бізнесмены, паводле слоў пана дыпламата, праяўляюць сур'ёзную зацікаўленасць да работы ў Беларусі. У прыватнасці, ёсць інтарэс да стварэння сумеснага прадпрыемства па выпуску і рамонце вагоннага парка.

— Беларуска-славацкае сумеснае прадпрыемства магло б рэалізоўваць сваю прадукцыю і на рынку Расійскай Федэрацыі, — дзеліцца намерамі кіраўнік дыпламатычнай місіі.

**Зоя ВАРАНЦОВА.**

## Абзац

**Сёлета ў Беларусі каля 87 тыс. першакласнікаў.**

Пракуратура Мінска пачала крымінальную справу ў дачыненні да беспрацоўнага мінчаніна за прычыненне буйнога ўрону прадпрыемству, якое ён раней узначальваў. Ён падазраецца ў тым, што ў 2008 годзе, працуючы кіраўніком адной са сталічных ЗАТ, прычыніў прадпрыемству ўрон у памеры Br1,49 млрд. Іншыя падрабязнасці пакуль не раскрываюцца.

**Самае распаўсюджанае прозвішча ў сталіцы — Іваноў, паведамляюць Мінск-Навіны. Услед за Івановым ідуць Казловы (4700 чалавек), Кавалёвы (4300), Казлоўскія (3900). А замыкаюць пяцёрку лідараў уладальнікі прозвішча Новік (3300 чалавек). Скарбніцу картатэкі адрасна-даведачнага бюро ўпрыгожваюць носьбіты такіх знакамітых прозвішчаў, як Каліноўскі (каля 270 чалавек), Міцкевіч (450), Ванькові (35), Багдановіч (20), Гоголь (50), Жыгімонт (150), Радзівіл (больш за 30). Сярод незвычайных прозвішчаў — Добрыдзень (1 чалавек), Спасіба (4), Хлопчык (70), Дзяўчынка (30), Сонца (55).**

Беларускія мытнікі затрымалі буйную партыю кантрабанднай касметыкі на суму Br4 млрд (каля 1 млн еўра), якую везлі з Літвы ў Расію. Кантрабанду спрабавалі правезці пад выглядам тэхнічнага воску і гідраўлічных помпаў. Замест 7 тон воску перавозілі тушы для вейкаў. Далейшы лёс касметыкі вырашыць суд.

**Трэці дзень у вёсцы Селішча Чавускага раёна працягваюцца пошукі цела чалавека, што загінуў пры будаўніцтве калодзежа. 17-гадовы магілёўчанін, як паведамляецца, быў заўжывы пахаваны зямлёй, што абвалілася на глыбіні 9-10 м пры будаўніцтве калодзежа. Трагедыя адбылася на дачным участку, дзе гаспадар пачаў будаўніцтва калодзежа з выкарыстаннем самастойна зробленых бетонных формаў без дазволу адпаведных дзяржаўных органаў. Да ўдзелу ў будаўніцтве ён прыцягнуў непаўнагадовага сына сваёй сужыцельніцы, які і пацярпеў. Група выратавальнікаў не можа знайсці цела юнака, бо неаднаразова абвальваўся грунт, да ўсяго ідзе дождж і працаваць вельмі небяспечна.**

У Японіі навукоўцы стварылі першае ў свеце піва, якое не ўтрымлівае ніводнай калорыі. Новы гатунак піва мае той жа колер, смак і пах, як і сапраўдны пеністы напой, аднак не з'яўляецца прадуктам брадзення. Акрамя гэтага, эксперты адзначаюць, што напой не ўтрымлівае нават рэштак алкаголю. Над стварэннем інавацыйнага прадукту працавалі не вопытныя півавары, а цэлая каманда спецыялістаў у галіне біяхіміі. Яны распрацавалі рэцэпт, у якім традыцыйны механізм піваварэння быў заменены дабаўленнем хімічных рэчываў, сярод якіх рэгулятары кіслотнасці, вітамін С, а таксама амінакіслоты і араматызатары. Стваральнікі напою мяркуюць, што іх прадукт дазволіць захаваць прыхільнасць тых грамадзян, якія не п'юць яго з-за страху сапсаваць паставу.

## Поўны абзац

**У Пецярбургу з'явілася машына з незвычайнай аэраграфіяй. Нядаўна былі апублікаваны фотаздымкі пікапа Dodge RAM, упрыгожанага ў стылі серыяла «17 імгненняў вясны». Да корпуса аўтамабіля інжынеры прыраблі шыны і бутафорскія кулямёты з надпісам «На Берлін!». Акрамя партрэтаў асноўных дзейных асоб серыяла, машына распісана словамі з асабістай характарыстыкі Штірліца.**

У Нямеччыне Бундэсвер заклікаюць адправіць армію на барацьбу з дзікамі. Нямецкія фермеры звярнуліся ў міністэрства абароны з просьбай дапамагчы ў барацьбе з дзікімі свіннямі, якія вытоптваюць палі і з'ядаюць ураджай. Традыцыйныя метады барацьбы на выглядзе ўжо не дзейнічаюць. Аднак тут жа з'явіліся як прыхільнікі, так і праціўнікі ідэі. Першымі запярэчылі паляўнічыя. «Якой дапамогі яны хочуць? Можа, прыгнаць танкі і расстрэльваць дзікоў з буйнакалібернай тэхнікі?» — абурыўся прадстаўнік таварыства паляўнічых.

***Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.***

## ХТО РАНЕЙ — ТАМУ НАДБАЎКА

**У сезоне 2010-2011 гадоў вытворчасць буракавога цукру павінна скласці 500 тыс. тон. Пры гэтым, як паведаміла карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар канцэрна «Белдзяржхарчпрам» Ірына Гусева, да новага сезона вытворчыя магутнасці айчынных перапрацоўчых заводаў павялічыліся на 28 тыс. тон.**

Прымаць цукровыя буракі будуць 18 буракапунктаў і 17 буракаляцовак — і агульная ўмяшчальнасць на адначасовым захоўванні складзе 1,6 млн тон. Пры гэтым Ірына Гусева заўважыла: каб пазбегнуць чэргаў пры разгрузцы, на ўсіх цэнтральных буракапунктах устаноўленая электронная сістэма прыёмкі.

Дарэчы, чакаецца, што агульны валавы збор цукровых буракоў сёлета выйдзе на адзнаку ў 4 млн. тон, і 870 тыс. тон плануецца нарыхтаваць і перапрацаваць ужо ў верасні. Прычым, паведаміла Ірына Гусева, каб стымуляваць пастаўшчыкоў і кампенсаваць ім страты цукрыстасці з-за ранніх тэрмінаў уборкі, да закупачных цэн прызначылі часовыя надбаўкі: да 10 верасня такая надбаўка складзе 20 працэнтаў, з 11 па 20 верасня — 10 працэнтаў, а з 21 па 30 верасня — 5 працэнтаў.

**Сяргей ГРЫБ.**

## ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

### КРЭМЛЬ ТЭРМІНОВА ПЕРАГЛЯДАЕ СТРАТЭГІЮ З-ЗА ЭКСТРАВАГАНТНЫХ ПІЯР-АКЦЫЙ ПУЦІНА

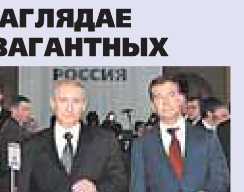

**Актыўнасць прэм'ер-міністра Уладзіміра Пуціна прымусіла Крэмль змяніць піяр-тактыку, каб прэзідэнт Дзмітрый Мядзведзеў не адставаў ад другога ўдзельніка ўладнага тандэму. Кіраўнік расійскай дзяржавы зараз робіць акцэнт на гучных сістэмных ініцыятывах. Эксперты расцэньваюць апошнія крокі абодвух як пачатак перадвыбарных кампаній.**

Пуцін у апошні час зрабіў шэраг экстравагантных учынкаў, праектуючы вобраз харызматычнага аўтарытарнага лідара, адзначае «Незалежная газета». Прэм'ер паклаў пачатак гэтаму этапу кампаніі, калі выступіў у ролі другога пілота супрацьпажарнага самалёта-амфібіі Бэ-200, з якога асабіста тушыў пажары. На днях завяршыўся чатырохдзённы аўтапрабег Пуціна па Далёкім Усходзе на Lada Kalina, за час якога прэм'ер паспеў даць рэкордную колькасць інтэрв'ю. На думку інапрэсы, прэм'ер робіць усе гэтыя крокі, каб паказаць, што менавіта ён валодае неабходнымі якасцямі, каб клапаціцца пра Расію, яе народ і прыроду. Па звестках кампаніі Gallup, у чэрвені рэйтынг Пуціна складаў 74 %, а ў жніўні ўзрос да 78 %. Дзеянні прэзідэнта Мядзведзева, па выніках апытанняў, падтрымліваюць 73 % расіян.

Новая стратэгія Крамля ў тым, каб унесці шэраг гучных сістэмных ініцыятыў ужо цяпер. Тады перад выбарамі можна будзе апеляваць да таго, што падчас другога тэрміна Мядзведзеў зможа рэалізаваць прапанаваныя ініцыятывы.

Увасабленне гэтай піяр-лініі ўжо стала прыкметным. Прэзідэнт Расіі выступіў з прапановай перайменаваць міліцыю ў паліцыю. Другім падобным крокам на фоне аўтапрабегу Пуціна стала ініцыятыва змены Канстытуцыі: прэзідэнт прапанаваў упісаць у Асноўны закон Дзяржсавет.

У 2009 годзе Пуцін заявіў, што яны з Мядзведзевым вырашаць разам, як дзейнічаць у 2012 годзе, нагадвае дырэктар расійскіх праграм Цэнтра абароннай інфармацыі ЗША Мікалай Злобін. З-за гэтай «вельмі няўдалай», па яго словах, фармуліроўкі Пуціна ўвесь год пытаюць, што ён мае на ўвазе.

### БАРАК АБАМА АФІЦЫЙНА АБВЯСЦІЎ ПРА ЗАВЯРШЭННЕ БАЯВЫХ ДЗЕЯННЯЎ У ІРАКУ

**Тэлезварот трансляваўся з Авальнага кабінета Белага дома, перадае ІТАР-ТАСС.**

Барак Абама перакананы, што завяршэнне вайны ў Іраку адпавядае інтарэсам не толькі іракцаў, але і саміх Злучаных Штатаў. «ЗША заплацілі вялікую цану за тое, каб даверыць будучыню Ірака яго народу,» — сказаў ён.

Амерыканцы пачынаюць у Іраку новую місію. Задачай амаль 50 тысяч амерыканскіх вайскоўцаў, якія застаюцца ў краіне, будзе найперш аказанне дапамогі мясцовым сілам бяспекі, а таксама ахова суайчыннікаў, якія там працуюць. І, вядома, самаабарона ў выпадку неабходнасці. Аднак і гэтыя часці павінны будуць пакінуць краіну да 2012 года.

Дзякуючы вываду сваіх войскаў з Ірака ЗША змогуць перакінуць неабходныя рэсурсы ў Афганістан для змагання з «Аль-Каідай».

### У ЧЭХІІ І ПОЛЬШЧЫ ВЫПАЎ ПЕРШЫ СНЕГ

**У Чэхіі выпаў першы снег. Тонкі пухнаты дыван накрыў у апошні летні дзень вяршыні Рудных гор і гор Крконашэ на захадзе і поўначы рэспублікі. Ртутны слупок тэрмометра апусціўся там да нуля.**

У Чэхіі лета, якое прайшло, як падкрэсліваюць метэаролагі, было «нестандартным для мясцовага клімату». Спякота, калі тэмпература паднімалася ў цені да адзнакі вышэй 35 градусаў, змянілася ліўнямі, якія выклікалі разбуральныя паводкі, а цяпер выпаў ранні снег.

Прыродныя катаклізмы здзіўляюць і жыхароў Польшчы. У апошні дзень лета ў польскіх Татрах, на вяршыні Каспровы верх, нечакана выпаў снег, а тэмпература паветра апусцілася да нулявой адзнакі. Мясцовыя жыхары адзначаюць, што ранняя зіма не з'яўляецца чымсьці незвычайным на вышыні 1987 м, дзе снег можа ляжаць да канца чэрвеня. Аднак, як правіла, змена сезону адбываецца тут не раней канца верасня.

### ПАМЁР АПОШНІ ФІНАЛІСТ ПЕРШАГА ЧЭМПІЯНАТУ СВЕТУ ПА ФУТБОЛЕ

**Аргенцінскі футбаліст Франсіска Варальё, які прымаў удзел у фінальным матчы першага ў гісторыі чэмпіянату свету па футболе, памёр 30 жніўня 2010 года ва ўзросце 100 гадоў. Варальё быў апошнім з жывых удзельнікаў матча Аргенціна — Уругвай, па выніках якога вызначыўся пераможца першынства планеты 1930 года.**

Большую частку кар'еры Варальё правёў у «Баке Хуніёрс» з Буэнас-Айрэса. Там Варальё правёў больш за 200 матчаў і забіў 190 галоў, устанавіўшы клубны рэкорд, які толькі ў XXI стагоддзі быў пабіты Марцінам Палерма. У фінале на чэмпіянаце свету 1930 года з Уругваем Варальё гуляў з траўмай калена, а аргенцінцы саступілі з лікам 2:4.

# «БЕЛАРУСКАЯ МОВА — ГЭТА І ЕЎРАПЕЙСКАЕ БАГАЦЦЕ...»

**За межамі Беларусі існуе няшмат агульнаадукацыйных устаноў, дзе выкладанне вядзецца на беларускай мове, адна з іх — беларуская сярэдняя школа імя Ф. Скарыны ў Вільнюсе, якая з'яўляецца пераймальніцай традыцый Віленскай беларускай гімназіі. Фактычна школа імя Скарыны з'яўляецца цэнтрам беларускай культуры ў літоўскай сталіцы: тут адбываюцца сустрэчы з беларускімі пісьменнікамі і музыкамі, ладзяцца выставы кніг і фотаздымкаў, праводзяцца навукова-практычныя канферэнцыі і семінары. Але самае галоўнае — у яе сценах гучыць беларуская мова. Прычым не толькі на школьных уроках...**

— 75 працэнтаў прадметаў выкладаюцца ў нас у школе па-беларуску, — расказала журналісту «Звязды» **дырэктар школы Галіна СІВАЛАВА**, якая нядаўна брала ўдзел у педагагічным форуме работнікаў устаноў адукацыі беларускай сталіцы. — Ёсць толькі некалькі дысцыплін, дзе прадугледжана абавязковае іх выкладанне на літоўскай мове. Але ў пачатковай усе прадметы выкладаюцца толькі на беларускай мове. Увогуле ўжо з першага класа нашы вучні вывучаюць адразу чатыры мовы: беларускую, рускую, літоўскую і англійскую. І паверце нашаму досведу, што ніякіх праблем у паралельным засваенні адразу некалькіх моў у дзяцей няма. Пазней вучні выбіраюць для вывучэння яшчэ адну з дзвюх замежных моў: нямецкую ці французскую. Сёлета ў першы клас да нас прыйдуць 17 вучняў. Калі ўлічыць, што ў беларускую школу едуць дзеці з усяго горада, прычым сярод нашых вучняў ёсць дзеці, якія ездзяць за 30-40 кіламетраў у школу прыгарадным транспартам з перасадкамі, то мы лічым, што гэта нямала.

Па словах Галіны Сівалавай, прыкладна палова вучняў з'яўляюцца этнічнымі беларусамі. Яшчэ чвэрць вучняў — гэта дзеці са змешаных сем'яў. Але вось, напрыклад, летась у 5-ы клас школы прыйшло шмат дзяцей з рускіх сем'яў.

— Я ім кажу: нічога, у Беларусі вельмі шмат людзей размаўляюць на рускай мове, так што вяртайце беларусам даўгі, — смяецца дырэктарка. — Мы жывём у сталіцы Вялікага Княства Літоўскага — горада, які належаў дзвюм нацыям, і беларускую мову ўшаноўваем як мову, на якой пісаўся Статут Вялікага Княства Літоўскага. І многія святы мы адзначаем разам з Беларуссю.

Сёння беларуская школа займае па рэйтынгу 7-е месца сярод усіх літоўскіх школ. Рэйтынг складаецца з улікам вынікаў здачы дзяржаўных і выпускных іспытаў, паступлення выпускнікоў у ВНУ, валодання замежнымі мовамі і г.д. Школа мае экалагічны ўхіл, і яе вучні паспяхова ўдзельнічаюць у міжнародных еўрапейскіх навуковых конкурсах і канферэнцыях. Так, на міжнародным конкурсе «Праблемы вады», які праходзіў у Швецыі, яны занялі другое месца, прапусціўшы наперад толькі японскіх школьнікаў. Але, напэўна, для астраўной дзяржавы праблемы вады стаяць куды больш востра... У школе ёсць магчымасці і для творчага развіцця. Бальныя танцы тут выкладае экс-чэмпіён свету па бальных танцах Артур Баер. Ёсць і два школьныя фальклорныя ансамблі — «Лянок» і «Журавінка».

У выпускнікоў вільнюскай беларускай школы ёсць магчымасць паступаць як у ВНУ Літвы, так і ў беларускія ВНУ, дзе ім прадастаўляюцца пэўныя льготы (квота складае 20 чалавек). І гэтай магчымасцю яны актыўна карыстаюцца.

— Кожны год два-тры нашыя выпускнікі едуць вучыцца на Захад, пяць-сем — у Беларусь, а астатнія застаюцца атрымліваць адукацыю ў Літве, — расказвае Галіна Сівалава. — Дарэчы, усе тэсты здаюцца ў Літве на літоўскай мове, але для нашых выпускнікоў, якія свабодна валодаюць і беларускай, і літоўскай мовамі, гэта не з'яўляецца перашкодай. Адна з нашых выпускніц, напрыклад, працуе ў Швейцарскім банку ў Лондане. У гэтым годзе дзве нашы выпускніцы таксама паехалі вучыцца ў Англію: адна будзе вывучаць там эканоміку, а другая — анімацыю. А многія з нашых выпускнікоў, якія паехалі вучыцца ў Беларусь, так там і засталіся — знайшлі сваё каханне. Мой сын таксама не стаў выключэннем...

Беларуская школа імя Ф. Скарыны існуе ў Вільнюсе ўжо шаснаццаты год і падрыхтавала за гэты час каля 300 выпускнікоў. Яе калектыў — 29 педагогаў. Сёлета тут будуць вучыцца не менш як 170 вучняў. Дарэчы, новы навучальны год беларуская сярэдняя школа сустракае абноўленай. Рамонт быў зроблены з дапамогай Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама, які накіраваў у Вільнюс 25 будаўнікоў і выдзеліў на рамонтна-будаўнічыя работы каля 100 мільёнаў беларускіх рублёў.

— Увогуле мы пастаянна адчуваем падтрымку з Беларусі. І для нас гэта вельмі важна — не быць адарванымі ад Бацькаўшчыны, — прызнаецца Галіна Сівалава. — Наша школа імкнецца захаваць самабытнасць і чысціню беларускай мовы. Таму, карыстаючыся выпадкам, хачу папрасіць усіх беларусаў — беражыце родную мову, бо разам са знікненнем мовы губляецца і цэлы пласт чалавечай культуры. А беларуская мова — гэта яшчэ і еўрапейскае багацце...

**Надзея НІКАЛАЕВА.**

## Погляд

### «У Беларусі неабходна распрацаваць і ў бліжэйшы час прыняць закон аб абароне і дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы»

Пра гэта гаворыцца ў заяве сакратарыята Таварыства беларускай мовы, прынятай у апошні дзень жніўня. У заяве адзначаецца, што з 1 верасня ўступіў у сілу Закон «Аб правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі» і адначасова павялічваецца колькасць гадзін, адведзеных на навучанне замежнай мовы. Было б лагічна зрабіць тое ж і адносна беларускай мовы — дадаць колькасць гадзін, а таксама вярнуць выкладанне гісторыі і геаграфіі Беларусі ва ўсіх школах на родную мову, вярнуць экзамен па беларускай літаратуры, лічыць ТБМ.

«Колькасць вучняў, якія навучаюцца па-беларуску, скарацілася да 18 працэнтаў. Зараз у першы клас ідуць дзеці, якія ніколі не чулі дома беларускай мовы, бо іхнія бацькі і дзяды, што жывуць у вялікіх і малых гарадах, згубілі повязь з родным беларускамоўным асяродкам, гавораць дома ў асноўным на «трасянцы», адзначаецца ў заяве.

**Кар. Звязды.**

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 02.09.2010 г. (для б/н разлікаў)

| | | | |
|---|---|---|---|
| ▲ 1 долар ЗША | 3 015,00 | 1 чэшская крона | 155,09 |
| ▲ 1 еўра | 3 830,26 | 1 польскі злоты | 962,26 |
| 1 латвійскі лат | 5 416,33 | ▲ 1 расійскі рубель | 97,89 |
| 1 літоўскі літ | 1 111,85 | 1 украінская грыўня | 382,18 |

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ

| | |
|---|---|
| USD | 30,8001 |
| 10 UAH | 39,0418 |
| 1000 BYR | 10,2156 |
| EUR | 39,1654 |

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

ОАО «НАФТАН»
РЕАЛИЗУЕТ НА КОНКУРСНОЙ ОСНОВЕ (с повышением начальной цены) НЕИСПОЛЬЗУЕМОЕ ИМУЩЕСТВО:

- **окучник б/у, 2002 г.в.,** 2 шт., начальная цена – 118 998 руб. РБ/шт.;
- **плуг б/у, 2002 г.в.,** 2 шт., начальная цена – 108 069 руб. РБ/шт.;
- **культиватор б/у, 2002 г.в.,** 2 шт., начальная цена – 142 440 руб. РБ/шт.;
- **борона б/у, 2002 г.в.,** 2 шт., начальная цена – 179 229 руб. РБ/шт.;
- **косилка б/у, 2002 г.в.,** начальная цена – 625 125 руб. РБ;
- **почвофреза б/у, 2003 г.в.,** начальная цена – 557 607 руб. РБ.

Назначение – навесное оборудование к мини-трактору МТЗ-082. Состояние – хорошее.

Предложения принимаются по адресу: 211440, г. Новополоцк-1, ОАО «Нафтан», заводоуправление, каб. 101 с пометкой «В комиссию по реализации неиспользуемого имущества» до 1 октября 2010 года. Извещение на проведение конкурса размещено на сайте www.naftan.by.

**Контактные телефоны: 8 (044) 758 08 33; 8 (0214) 59 83 74.**

УНП 300042199.

### Новая канцэпцыя — зведаныя маршруты

Розум, нарэшце, перамог. Цяпер месцам актыўнага адпачынку стане амаль увесь Мядзельскі раён, у гэтых мэтах будуць задзейнічаны яго іншыя азёры і маляўнічыя куткі, так званыя транзітныя населеныя пункты, праз якія праходзяць ці яшчэ будуць распрацаваны турыстычныя маршруты. Колькі прыйшлося чакаць гэтага рашэння. Памятаю, яшчэ 40 гадоў таму выказваліся думкі аб ператварэнні Мядзельскага раёна ў суцэльную курортна-турыстычную зону. І вось цяпер, згодна з Праграмай развіцця Нарачанскага рэгіёна, прапанавана новая канцэпцыя выкарыстання прыроднага патэнцыялу раёна, а не толькі Нарачы. Хаця самі турысты ўжо не першае дзесяцігоддзе самастойна засвойваюць блізкія да Нарачы азёры. І робяць яны гэта нярэдка пад прымусам абставінаў.

Самае непрыемнае ў час адпачынку на Нарачы цэркарыі — нябачныя воку лічынкі паразітаў, якія пры праграванні вады больш за 20 градусаў становяцца вельмі актыўнымі і бязлітасна «грызуць» людзей. Вось і мы як ні засцерагаліся, але раз-пару-тройчы за дзень, хто больш, хто менш, але пакрыліся чырвонымі болькамі. Ці інакш кажучы, падхапілі цэркарыёз — так званы «зуд купальшчыка». Болькі пачынаюць хваравіта свярбець, асабліва па начах. І ўжо ні з чым не параўнальная асалода ў спякотны дзень акунуцца ў празрыстую ласкавую ваду такога прыгожага возера як Нарач, ператвараецца ў выпрабаванне. Калі і хочацца і колецца.

Вось і раяць нам бывалыя нарачанскія турысты зрабіць перапынак і з'ездзіць пакупацца на возера Белае ці Мядзел — там пляжы пясчаныя, вада чыстая, а галоўнае — без цэркарыяў. Таму многія адпачывальнікі «з коламі» раніцай едуць на гэтыя азёры, а вечарам вяртаюцца на Нарач. Нязручна, нават смеху варта: замест самага прыгожага возера Беларусі ездзіць адпачываць на іншыя вадаёмы. Але многім такі адпачынак падабаецца.

### Некранутае багацце

Самае блізкае возера Белае. Туды вядзе добрая асфальтавая дарога. Яна пракладзена да пансіяната «Сосны», які месціцца на беразе Нарачы ўсяго ў кіламетры ад Белага. Дзіўная рэч: два возеры знаходзяцца побач, а на Белым на працягу ўсяго купальнага сезону няма цэркарыяў. Відаць, нешта ў саставе вады возера не спрыяе іх развіццю. А таму Белае карыстаецца ўсё большай папулярнасцю ў мінчан. Нямала жыхароў Масквы і Санкт-Пецярбурга з савецкіх часоў здымаюць жыллё ў суседняй вёсцы Гатавічы. Іх вабіць прыгажосць сасновага бору, які падступае да пясчанага пляжа, неглыбокі ўваход у ваду, што асабліва добра для дзяцей, якіх у спякотныя дні не выцягнуць на бераг. Сёлета на выхадных каля возера нават цяжка было прыпаркавацца. А ў самыя напружаныя дні тут нават адбываюцца дробныя сутыкненні машын — стаянка ж разлічана на дзесятак аўтамабіляў. Вось і выцягваюцца з іх кіламетровыя чэргі ўздоўж шашы.

Возера Белае невялікае — каля 200 гектараў. А нагрузка на яго ў самы пік курортнага сезону адчувальная, калі не сказаць празмерная. Многія сотні чалавек бавяць час на беразе з ранку да вечара, а ўсе ахвочыя ў лес праз дарогу. Ды і туды ходзяць, прабачце за натуралізм, толькі па вялікай патрэбе, а так у возера. Добра, што яшчэ паставілі бак для смецця, які звычайна перапоўнены. На супрацьлеглым баку возера ёсць некалькі больш-менш прыстасаваных пляцовак для турыстаў — аматараў шашлыкоў і юшкі на лоне прыроды. Але туды дарога праз лес не кожнаму вядомая, ды і пляж там значна горшы, а таму пераважная большасць людзей «кучкуецца» каля шашы на «Сосны».

Возера Мядзел, у адрозненне ад Белага, у некалькі разоў большае. Там таксама няблага знайсці месца для прыемнага «дзікага» адпачынку і не пацярпець ад «зуду купальшчыка». Але туды ў лепшым выпадку дарога гравейка, а так звычайныя прасёлак з ямамі і калдобінамі. Адпаведна, сёлета гарачыня выклікала небывалую

# РАЁН КУРОРТНАГА ЗНАЧЭННЯ

(Нарач: працяг тэмы.)

цікаўнасць да прыродных вадаёмаў у нашага аўтамабілізаванага насельніцтва, якое кінулася на выходныя ў вандроўкі па краіне ў пошуках рэк і азёр. Асабліва шмат людзей, зразумела, назіралася ў суботу і нядзелю на Нарачы — самым вялікім, маляўнічым і, бадай, найбольш засвоеным ці, як цяпер кажуць, раскручаным у турыстычным сэнсе возеры Беларусі. Аднак кавалкады машын рушылі і ў бок Мядзела.

У адну з субот на беразе гэтага возера, прыкладна за кіламетр-паўтара ад вёскі Цімошкаўшчына, назіралася пляжная ліхаманка. Адна за другой на ўскрайку звычайнага поля спыняліся легкавушкі — па іроніі лёсу якраз насупраць слупа з шыльдай, згодна з якой забараняецца ставіць машыны, усталёўваць палаткі і паліць вогнішчы. На шыльдзе таксама быў пазначаны тэлефон для сумленных грамадзян, па якім можна было паведаміць аб парушэнні. Але нікому з адпачывальнікаў (а іх было ў той дзень як мінімум сто чалавек) не прыйшла ў галаву думка выконваць свой грамадзянскі абавязак. Затое на палатках і машын у мангалах сям-там дыміліся дровы.

Цікава, што ні раён, ні мясцовыя прадпрымальнікі не паспрабавалі з выгадай выкарыстаць для сябе тыя гарачыя выходныя дні. Хаця на продажы ахаладжаных напояў, сокаў, марожанага, бутэрбродаў і іншай лёгкай прадукцыі можна было б няблага зарабіць. А чаму не адкрыць пункт пракату за прымальную цану пляжных шэзлонгаў, лежакоў, парасонаў, матрацаў і іншай курортнай амуніцыі? Калі меркаваць па марках машын, то сюды прыязджалі людзі не бедныя. У іх з сабой было ўсё што трэба. Уразіла адна вялікая дружная кампанія на некалькіх джыпах. Яна прывезла палаткі, паходныя крэслы і стол, гумавую маторную лодку з электрарухавіком, посуд, гастранамічнае абсталяванне. Людзі адпачылі з песнямі, прыбралі ўсё за сабой і вечарам у нядзелю рушылі дамоў.

Тут дарэчы будзе прыгадаць, як адпачынак па-дзікунску наладжаны ў Турцыі. У гатэлі, дзе мы, група беларускіх журналістаў, спыніліся, была такая паслуга — дзень на дзікім пляжы Эгейскага мора. Раніцай пасля сняданку замежных турыстаў аўтобусам прывозяць на гэтае так званае «дзікае» ўзбярэжжа. На даволі шырокай пясчанай паласе панатыканыя экзатычныя грыбкі для ценю з трысняговым дахам, былі лежакі з посцілкамі з тканіны, у кустах — прыбіральня. Дзікім тут быў толькі бераг: камяністы, з нязручным уваходам у ваду, без душавых кабінак. Але затое можна было падмацавацца гарачымі хот-догамі і запіць на выбар халодным півам, сокамі, мінералкай. Прапаноўвалася яшчэ нейкая харчовая драбяза. І ўсё бясплатна. Немцам (пераважна яны ў той дзень тут адпачывалі), калі меркаваць па іх прыязным настроі, спадабалася такая вылазка на прыроду.

**Хочацца спадзявацца, што рэалізацыя Праграмы развіцця Нарачанскага рэгіёна дазволіць аператыўна пазбавіцца ад замшэлых стэрэатыпаў у арганізацыі работы з турыстамі.**

Чаму б нарачанскім здраўніцам і гасцініцам не наладзіць такі від дзікага адпачынку за пэўную плату на азёрах раёна: там жа Мядзеле, Мястры, Свіры, Расохах, Шакшатах і іншых? Чаго-чаго, а дзікіх мясцін побач з Нараччу больш чым дастаткова. Не вешаць шыльды з забароннымі надпісамі каля вады, а нейкім чынам паспрабаваць задаволіць першасныя патрэбы ў турыстычных паслугах. Хаця б адвесці месцы для аўтастаянак, палатак, вогнішчаў, усталяваць элементарныя прыбіральні. Дарэчы, летась больш за 20 тысяч турыстаў толькі на Нарачы адпачылі ў палатках на арганізаваных стаянках. Хаця ў Нарачанскім рэгіёне можа адпачываць значна большая — у разы — колькасць людзей. Зразумела, пры наяўнасці месцаў і элементарных выгод і пунктаў продажу харчавання. Людзі хочуць адпачываць на азёрах. Некалькі чатырохмясцовых гасцявых домікаў, якія належаць Нацпарку «Нарач», загадзя браніруюцца з мая па канец верасня. А цана арэнды доміка без харчавання 200 тысяч рублёў у суткі.

### Арыентацыя — Усход!

Не той далёкі Усход — арабскі ці азіяцкі, а суседні славянскі, пераважна расійскі. Апошнім часам нарачанскія здраўніцы запоўнілі адпачывальнікі з Расіі. Ім тут падабаецца амаль усё: цэны, прырода, узровень абслугоўвання, дарогі, адносіны мясцовага насельніцтва. Нарачанскі рэгіён паступова становіцца ўсё больш папулярным у Расіі. Статыстыка росту колькасці адпачывальнікаў станоўчая, лічбы сведчаць аб цікаўнасці да гэтага беларускага курорта. Калі ў 2006 годзе ў здраўніцах Нарачы адпачылі 54,4 тысячы беларусаў і амаль 2,7 тысячы іншаземцаў, то летась — каля 76,7 тысячы беларусаў і 21,5 тысячы госцяў з іншых краін. У асноўным, з Расіі. Дык чаму б не зрабіць стаўку на прыёме турыстаў адтуль? Напрыклад, у Егіпце і Турцыі спецыялізацыя на расіянах, уліку іх менталітэту і звычках бавіць час, прыносіць велізарныя прыбыткі. Яшчэ прыклад. У сацыялістычнай Балгарыі некалі ўзвялі на моры курорт Албена, разлічаны на турыстаў з Заходняй Германіі. У своеасаблівую Албену можна ператварыць частку Нарачанскага ўзбярэжжа.

Пакуль да нас з Расіі едуць пераважна людзі сталага ўзросту, сем'і з дзецьмі і вельмі мала моладзі. Магчыма, калі на Нарачы ўзвядуць некалькі сучасных гасцініц, з'явяцца свой аквапарк, шматфункцыянальны забаўляльны комплекс з рознымі атракцыёнамі, спартыўнай зонай, пракладуць новыя дарожкі для пешых і веласіпедных прагулак, стануць добраўпарадкаванымі і пераабсталяванымі пляжы са спецыяльнымі заходамі ў ваду, будуць такія цікавыя паслугі, як прагулка над возерам на паветраным шары, — тады можна разлічваць на масавы прыток прадстаўнікоў сярэдняга класа з Расіі. Наяўнасць сучаснай інфраструктуры ўвогуле дазволіць паменшыць сезоннасць паслуг курорта, праводзіць карпаратыўныя мерапрыемствы, туры выходнага дня. І добра, што ўжо поўным ходам ідзе рэканструкцыя старой, пабудаванай яшчэ каля 40 гадоў таму гасцініцы ў цэнтры пасёлку Нарач. Мяркуецца яе адкрыць для турыстаў перад пачаткам наступнага сезона.

Акрамя гэтага, ёсць надзея, што цэркарыёз з часам будзе скораны. А пакуль часткова пазбегнуць кантакту з цэркарыямі дапаможа ўсталяванне на галоўных пляжах возера спецыяльных платформаў, якія дазваляюць купальшчыкам мінуць мелкаводдзе (менавіта тут падсцерагаюць цэркарыі сваіх ахвяр) і адразу пачаць плаваць на адноснай глыбіні.

Карацей, нягледзячы на болькі, Нарач вабіць расіян. І ёсць надзея, што гэта пастаяннае пачуццё. Сёлета курорт наведаў вядомы расійскі архітэктар, які агледзеў некалькі пляцовак пад верагоднае будаўніцтва турыстычна-гасцявога комплексу цалкам з дрэва. Па словах архітэктара, ён знайшоў ідэальнае месца. Магчыма, знойдуцца і інвестары ў Расіі. Зараз у Нацпарку чакаюць адказу з Масквы. Упэўнены, калі б расійскаму архітэктару паказалі іншыя азёры раёна, то ён таксама быў бы ў захапленні ад убачанага. Іх грунтоўнае засваенне таксама не абыдзецца без прыцягнення бізнэсу. Мяркуецца ў адпаведнасці з Праграмай прадпрымальнікам прадставіць такія льготы і прэферэнцыі, якіх не маюць рэзідэнты свабодных эканамічных зон, гаворыць намеснік гендырэктара Нацпарку Валерый Люштык.

### Нарач і навукоўцы

І яшчэ адзін аргумент на карысць выкарыстання турыстычнага патэнцыялу іншых азёр раёна. Навукоўцы лічаць, што рэкрэацыйная нагрузка на Нарач дасягнула сваёй мяжы: возера ўжо не ў сілах будзе пераносіць без страт для сябе рост колькасці здраўніц, турыстаў. Няхай так, але мне гэтая выснова здаецца перабольшанай. За мяжой шмат прыкладаў таго, калі на куды меншых па памерах азёрах адпачывае ў некалькі разоў больш турыстаў, чым на Нарачы. Але пагодзімся, што навукоўцы маюць рацыю. Тады ж тым больш варта павярнуцца, як гаворыцца, тварам да іншых азёр. А там практычна адсутнічае развітая інфраструктура: месцамі няма ўвогуле ніякага сэрвісу.

Прыгажосць Нарачанскага краю неаднаразова апетая паэтамі і мастакамі — так што не будзем іх паўтараць, усё роўна лепш не атрымаецца. Лепш падумаем, як з найбольшай выгадай і мінімальнымі стратамі для навакольнага асяроддзя выкарыстаць яго прыроднае багацце.

І напрыканцы інфармацыя для роздуму. Летась індустрыя турызму прынесла эканоміцы Паўднёвай Афрыканскай Рэспубліцы больш за 10 млрд долараў, у той час як золатаздабываючая галіна амаль удвая менш.

**Леанід ЛАХМАНЕНКА.**

*Мядзельскі раён.*

# ЧАРГОВЫ ТЭРМІН ДЛЯ ШМАТПАКУТНАГА ДОМА

**(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)**

Ведаеце, пасля таго, як мы пазнаёміліся больш чым год таму непасрэдна на будаўніцтве дома, з Драбышэўскімі прыйшлося мець стасункі неаднаразова. Часцей, праўда, па тэлефоне. Мне сапраўды спадабалася гэтая надзвычай дружная сям'я, дзе радасці і клопаты агульныя, дзе бацька чытае мудрагелістыя кніжкі дзецям, дзе маці шые і распісвае па начах дзіцячы дом-вігвам... Ёсць у памяці і такія дробязі, як дзіцячыя разбітыя каленкі, на якіх зялёнка не проста намазана, а ёю намаляваны смоўжык ці сонейка. Іх гульні ў чарапашак, якія возяць у пральную машыну брудныя рэчы. Іх непасрэднасць стасункаў паміж сабой і жаданне абараніць адно аднаго ад непрыемнасцяў. Вы шмат бачылі такіх сем'яў? Я — не. Менавіта таму так захацелася дапамагчы ўнікальным людзям, якія на справе, а не толькі на словах будуюць уласную прастору сваёй сям'і і нараджаюць дзяцей зусім не для таго, каб неяк жыць на дапамогу, якую атрымліваюць ад дзяржавы. І ўсё, што робяць, — не дзеля пафасных слоў аб паляпшэнні дэмаграфічнай сітуацыі ў краіне.

зручна жыць. І тое, што непрафесіяналы Драбышэўскія ўзяліся за будаўніцтва без наяўнасці адпаведнай дакументацыі — іх бяда, а не віна. Здаецца, ёсць шмат людзей, якія і павінны былі адсочваць з пачатку і да самага канца ўвесь працэс будаўніцтва дома за дзяржаўныя грошы. Не адгаворваць: «Не ўлазьце — пашкадуеце!», а дапамагаць-падказваць — што і як рабіць выключна па законе. Каб зараз не прыходзілася вось так балюча рассякаць гордзіеў вузел набытых за некалькі гадоў праблем.

«Пайшлі б у кватэру — праблем не было» — соты раз папракаюць Драбышэўскіх. Не ўпэўнена. Сапраўды, будаўнікоў, планы якіх вымяраюцца тысячамі квадратных метраў (сёлета такіх тысяч на Гомельшчыне павінна быць 960), усе разумеюць. І чамусьці шкадуюць, калі яны па некалькі разоў перарабляюць зробленае. У майго дзевера, які ў маі атрымаў ключы ад новай кватэры ў Гомелі па вуліцы Свірыдава, 91, напрыклад, будаўнікі забылі падвесці да пад'езда... каналізацыйную трубу. Высветлілася гэта ўжо толькі пасля здачы дома, калі з васьмі вышэйшых паверхаў вада пацякла ў яго пакоі на першым. Тады наноў капалі ў двары, клалі

Фота зроблена 31.08.2010. Роўна месяц застаўся да здачы дома ў эксплуатацыю.

Гэтая лірыка не мае ніякіх адносінаў да таго, з чым яны сутыкнуліся — я маю на ўвазе не толькі будаўніцтва як працэс. Але і тыя адносіны некаторых чыноўнікаў, якія футбалілі іх адзін да аднаго, як мяч на полі. Айцец Уладзімір цяпер сумна жартуе, што яшчэ тады трэба было заводзіць свой блог у інтэрнэце, каб паступова, дзень за днём апісваць штодзённыя пакуты-паходы ад аднаго да другога чыноўніка. І спосабы зносінаў з імі — у залежнасці ад канкрэтнай асобы. Вось толькі хабару не даваў *(смяецца)*. Дык, можа, менавіта ў гэтым і справа? — скажа нехта. Не хачу так думаць...

Цяпер, гаворыць, сам можа падказаць, як трэба дзейнічаць, калі табе адмовілі ў той ці іншай арганізацыі. І падказвае — каб іншыя не паўтаралі яго памылак, якія сапраўды ёсць. Як ім не быць, калі механізм выкарыстання фінансавай дапамогі, так бы мовіць, не зусім дакладны. Кожнай справай павінны займацца прафесіяналы. Айцец Уладзімір — служыць у храме, яго жонка Марына — выхоўваць дзяцей, чыноўнікі — арганізоўваць працэс неабходных паперных зносінаў так, каб нам усім было

трубу — выпраўлялі памылкі. Такіх прыкладаў безліч — і не толькі ў танным сацыяльным жыллі, але і ў вельмі дыхтоўным.

Калі да канкрэтных спраў па будаўніцтве дома для Драбышэўскіх, то на нарадзе ў Гомельскім гарвыканкаме прынята рашэнне, запісанае ў чарговы пратакол. Яно сведчыць: пасля таго, як заказчык вызначаецца з праектна-каштарыснай дакументацыяй, каб яна адпавядала банкаўскім разлікам, да будаўніцтва прыступае той жа прыватны падрадчык, фірма «Контур-плюс», ад паслуг якой так хацелі пазбавіцца Драбышэўскія. Не атрымалася, бо цяпер ніводная дзяржаўная будаўнічая арганізацыя не хоча браць на сябе адказнасць за тое, што ўжо нароблена. Праўда, дамовіліся, што тэхнагляд будзе весці УКБ гарвыканкама. Тэрмін уводу першага пускавога комплексу вызначаны першым днём кастрычніка. Застаўся роўна месяц. Абяцаю вам яшчэ расказаць пра наваселле ў доме Драбышэўскіх — калі яно атрымаецца ў тэрмін, або калі не атрымаецца.

**Ірына АСТАШКЕВІЧ.**

Жамчужыны Айчыны: на скрыжаванні думак

# АДНОВІМ КАЛОЖУ РАЗАМ!

## ТАК, КАБ НЕ БЫЛО СОРАМНА ПЕРАД НАШЫМІ ПРОДКАМІ І НАШЧАДКАМІ

**У Гродзенскім аблвыканкаме па ініцыятыве яго старшыні Сямёна Шапіры адбылася нарада па пытанні аднаўлення ўнікальнага помніка гісторыі і культуры XII стагоддзя — Барысаглебскай (Каложскай) царквы. У выніку зацікаўленай размовы з удзелам кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый, банкаўскіх устаноў і духавенства Гродзенскай праваслаўнай епархіі прынята рашэнне аб правядзенні грамадскай акцыі «Адновім Каложу разам!». У рамках гэтай акцыі мяркуецца, у прыватнасці, правесці абласны суботнік, адкрыць дабрачынны рахунак па зборы мэтавых сродкаў на аднаўленне жамчужыны беларускага дойлідства ад грамадзян і юрыдычных асобаў.**
**Дык ці атрымаецца аднавіць Каложу так, каб не было сорамна перад нашымі продкамі і нашчадкамі? Вось некаторыя меркаванні на гэты конт.**

Аляксандр ТАРАНЕНКА, галоўны архітэктар інстытута «Гродначграмадзянпраект», Ніна ЕМЯЛЬЯНАВА, галоўны архітэктар праекта (www.region.grodno.by):

— Як вядома з гістарычных матэрыялаў, у даўнія часы рэчышча Нёмана было іншым, у раёне царквы на Каложы — на 30-40 метраў на поўдзень. Перад царквой была на ўзгорку пляцоўка з магілкамі, манастырскімі пабудовамі, а побач з храмам размяшчалася званіца. Паступова рэчышча пачало ссоўвацца на поўнач, а вада стала падмываць узгорак з царквой. Падмыў з пагрозай для царквы быў зафіксаваны ў 1720 годзе, а ў 1840 годзе з'явілася трэшчына ў сцяне пад галоўным уваходам. Гэты працэс прагрэсіраваў, пакуль у 1853-м, а затым і ў 1854 годзе частку ўзгорка не змыла ў раку, і пры гэтым паўднёвая частка роднай сцяны храма рухнула ўніз. У такім стане Каложа прастаяла да 1897 года, калі прынялі меры па ўмацаванні схілу ля царквы падпорнай сцяной, а частку будынка, што абрушылася, замянілі часовай драўлянай, якая прастаяла да канца мінулага стагоддзя.

Адначасова рабіліся спробы аднавіць «першаўзор» храма. Існуюць графічныя версіі рэканструкцыі тагачасных расійскіх архітэктараў і даследчыкаў, якія носяць характар «дамысліванне» (згодна з канонамі праваслаўнага дойлідства), паколькі апорны матэрыял XII стагоддзя не захаваўся.

Дакладныя звесткі пра тое, які выгляд мела царква ў сярэдзіне XIX стагоддзя і як паступова яна разбуралася, былі выяўленыя гісторыкам Ігарам Трусавым у гістарычным архіве Санкт-Пецярбурга.

У апошнія дзесяцігоддзі цячэнне Нёмана ўжо ва ўпор б'е ў каложскі ўзгорак, адбываецца яго далейшы падмыў. У 1958 годзе ўзровень ракі падняўся на 8 метраў, што на 6 метраў вышэй набярэжнай. Высветлілася, што ўзгорку пагражае яшчэ адна небяспека — апоўзневая. У 1996 годзе зноў узнікла пагроза абрушэння храма, бо чакалася вялікая паводка пасля вельмі снежнай зімы. Камунальнікі пачалі будаваць бетонную сцяну вакол узгорка, але яна была ненадзейная. Таму па ініцыятыве «Гродначграмадзянпраекта» Міністэрства культуры выдзеліла сродкі для абароны каложскага ўзгорка ад «вялікай вады». Разам з кафедрай геатэхнікі БНТУ інстытут тэрмінова арганізаваў распрацоўку праекта па агароджванні ўзгорка ахоўнай сценкай на буранабіўных палях і ўмацаванні падмурку царквы і падпорнай сцяны метадам ін'екцыі ў грунт цэментнага раствору. Адначасова з паўночнага боку Каложы пракладзеная сістэма дрэнажу, якая перахоплівае патокі вады ў грунце і не дазваляе ёй утвараць апоўзневы слой. У выніку каложскі ўзгорак і падмурак царквы сёння надзейна ўмацаваныя, што дае магчымасць весці далейшую працу па рэстаўрацыі храма.

Прыступаючы ў 2007 годзе да распрацоўкі архітэктурнага праекта ў 2007 годзе, спецыялісты нашага інстытута выканалі неабходныя абследаванні тэхнічнага стану Барысаглебскай (Каложскай) царквы, а таксама інжынерна-геалагічныя пошукі. З удзелам спецыялістаў ТАА «Тэхналагічнае праектаванне і лічбавыя тэхналогіі» былі выкананыя схемы дэфектаў і пашкоджанняў і распрацаваныя рэкамендацыі па далейшай эксплуатацыі канструкцый будынка.

***Архітэктурны праект прадугледжвае наступныя праектныя рашэнні:***

***— рамонт падмуркаў;***

***— рэстаўрацыя сценаў;***

***— аднаўленне сцяны паўднёвага і ўчасткаў заходняга і ўсходняга фасадаў пасля дэмантажу драўлянай сцяны;***

***— стварэнне падмуркаў пад адноўленую цагельную сцяну;***

***— замена драўлянага перакрыцця;***

***— усталяванне новага кроквеннага даху.***

Сцяна паўднёвага фасаду будзе мець пазакамарнае завяршэнне (чатыры паўкружжы вонкавай сцяны спалучаюцца з элементамі даху). Гэтыя архітэктурныя дэталі характэрныя для праваслаўных храмаў візантыйскага тыпу. Паўночная аўтэнтычная сцяна рэстаўруецца. Таксама аднаўляюцца па вобразе і падабенстве існуючых сцен разбураныя часткі заходняга і ўсходняга фасадаў.

Падлогу мяркуецца выканаць з керамічнай ангібіраванай пліткі індывідуальнага вырабу з абпалам 1000 градусаў. Характар малюнка падлогі будзе зацверджаны пасля археалагічных даследаванняў унутры храма і ўзгаднення з навуковым кіраўніком. Падлога праектуецца з падаграваннем, бо тэмпература паветра ўнутры памяшкання павінна быць не ніжэй за 12 градусаў, але пры гэтым нельга навешваць ацяпляльныя прыборы на сцены. Узоры плінфы і галаснікоў ужо выкананыя на Ваўкавыскім КБМ.

***Пры распрацоўцы праектнага рашэння ўлічвалася наступнае:***

***— неабходнасць кансервацыі і выяўлення мастацка-гістарычнай і духоўнай каштоўнасці элементаў храма, якія захаваліся;***

***— магчымасць выкарыстання помніка архітэктуры непасрэдна ў яго першапачатковай функцыі — дзейны праваслаўны храм;***

***— магчымасць доступу да найбольш цікавых элементаў канструкцый і дэкаратыўнага ўбрання храма, звязаных з яго гісторыка-стылявым існаваннем;***

***— выяўленне і акцэнтаванне яго старажытнаправаслаўнай прыналежнасці;***

***— трактоўка помніка архітэктуры як дасягнення агульнаеўрапейскай цывілізацыі, а не толькі яго праваслаўнай прыналежнасці.***

Так трактуе задачы праекта рэстаўрацыі Барысаглебскай (Каложскай) царквы і навуковы кіраўнік, кадыдат мастацтвазнаўства, дацэнт БНТУ Генадзь Лаўрэцкі, які шмат гадоў прысвяціў вывучэнню храма.

Толькі пазалетась тэма аднаўлення Каложы тройчы абмяркоўвалася на пасяджэннях рэспубліканскай навукова-метадычнай рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Беларусі. У снежні 2008 года прынята рашэнне аб правядзенні рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ згодна з распрацаваным архітэктурным праектам. Атрыманыя ўзгадненне Міністэрства культуры, заключэнне экспертызы па архітэктурным праекце. Заказчыкам і праекціроўшчыкам па аб'екце быў прызначаны інстытут «Гродначграмадзянпраект». Аднак у чэрвені мінулага года праца над будаўнічым праектам спынілася з-за адсутнасці фінансавання.

Прайшоў год. Аб'яўленая акцыя дае шанц на працяг працы па аднаўленні Каложы. І трэба, як кажуць, усёй талакой узяцца за гэту добрую справу.

Задача інстытута — тэрмінова прадоўжыць распрацоўку будаўнічага праекта. Аднак для гэтага нам патрэбны доступ унутр храма для далейшых, больш дэталёвых абследаванняў. Трэба правесці дакладныя археалагічныя даследаванні культурнага слою вакол помніка, каб пацвердзіць ужо зробленыя высновы альбо ўнесці карэктывы ў архітэктурны праект. Аднак гэта немагчыма без адсялення і пераносу царкоўных рэчаў.

Інстытут прапрацоўвае варыянты месца для размяшчэння прыходскага комплексу. Ёсць дазвол Міністэрства культуры на яго будаўніцтва. Мяркуецца, што новы прыходскі комплекс уключыць у сябе невялікую дамавую царкву, хрысцільную, класы нядзельнай школы, кіёск, бібліятэку, майстэрні, гараж, тэхпамяшканні.

Падрадчык па правядзенні рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ пакуль не вызначаны. Улічваючы ўрокі рэстаўрацыі Нясвіжскага замку, дзе быў задзейнічаны агульнабудаўнічы трэст, да рэстаўрацыі Каложы павінна быць прыцягнута спецыялізаваная фірма са спецыялістамі найвышэйшага класа.

Інстытут «Гродначграмадзянпраект» падтрымлівае пачынанні ў справе адраджэння Каложы і мае намер скараціць кошт праектных работ у два разы, разглядаючы гэта як наш матэрыяльны ўклад у рэканструкцыю храма.

На заканчэнне хочацца выказаць здзіўленне ў сувязі з некаторымі неафіцыйнымі публікацыямі, у асноўным у сетцы інтэрнэт. У той час як вучоныя Беларусі пры ўдзеле замежных спецыялістаў спрабуюць знайсці аптымальнае рашэнне па аднаўленні Каложы, некаторыя гісторыкі, не маючы спецыяльнай тэхнічнай, архітэктурнай, мастацтвазнаўчай адукацыі, выказваюць сваё, у асноўным некваліфікаванае меркаванне з прэтэнзіямі на рашаючы голас у такой складанай праблеме. Вельмі шкада, што часта гэта носіць даволі агрэсіўны характар.

Так было і з мостам, калі на спецыялістаў вышэйшага класа вылілі шмат бруду праз інтэрнэт, на цэлы год скаргамі затрымалі рэканструкцыю аб'екта. Так было і з вул. Савецкай. Але ж прафесіяналы ў тонкасцях адчуваюць і рашэнне праблемы, і яе складанасці, разумеюць задачу захавання спадчыны і, згодна з гісторыяй, імкнуцца атрымаць аптымальны эфект.

А цяпер — **некаторыя меркаванні на гродзенскіх інтэрнэт-блогах**.

*«Задуманае аднаўленне Каложы не навуковае, у выніку з'явіцца монстр — змяшэнне знешняга выгляду 12, 19 і 21 стагоддзяў і матэрыялаў 12, 19, 20 і 21 стагоддзяў. Такі храм ніколі не трапіць у спісы ЮНЕСКА. І самае галоўнае: маштабныя земляныя работы на паўднёвым схіле парушаць сучасны, даволі бяспечны стан царквы. Да яго прыклеяць дзясяткі тон новага матэрыялу, які будзе непазбежна цягнуць арыгінальную сцяну ўніз, у Нёман, назаўсёды...*

*Рэканструкцыя немэтазгодная, паколькі Каложа цяпер знаходзіцца ў здавальняючым, кансервацыйным стане. Больш за тое, аб'ект абсалютна прэзентабельны для турыстаў і актыўна выкарыстоўваецца як дзейная царква. Будынак пад дахам не мокне, не прасядае, а эфектыўна эксплуатуецца. Толькі ў Гродзенскай вобласці*

Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

*тэрміновай кансервацыі патрабуюць Крэўскі замак, Слонімская сінагога, Бераставіцкі касцёл і мноства іншых архітэктурных помнікаў. Ці не лепш сродкі пусціць туды, дзе яны сапраўды патрэбныя?»*

**harodnia.com.**

*«Аднаўляць абавязкова! Тыя, хто супраць, спрабуюць «хвалю нагнаць». Будаўнікі на слова́блудства не здатныя, яны проста робяць сваю справу. І ў чым сэнс палемікі? Вас жа не вучаць, як вам рабіць сваю працу».*

**Aneme.**

*«Аднаўленне Каложы — гэта не толькі страчаная паўднёвая сцяна. Гэта і магчымае ўмацаванне берага, замена зношанай кроквеннай сістэмы, рэстаўрацыя паўночнай сцяны, захаванне таго, што маецца, археалагічныя пошукі, будаўніцтва новага прыходскага комплексу для паўнацэннага існавання прыходу ў далейшым».*

**Votum.**

*«Пры ўмове запрашэння кваліфікаваных спецыялістаў з-за мяжы, граматнай арганізацыі работ па захаванні нашай культурнай спадчыны — за».*

**Dimka Koka і Vitek.**

*«Я цалкам ЗА!!! Абавязкова трэба прывесці Каложу ў парадак, але няхай гэта зробяць граматныя кваліфікаваныя спецыялісты».*

**Voland.**

*«Я супраць таго, каб гэту сцяну спрабавалі аднавіць, імітуючы пабудову XII стагоддзя. І справа тут не ў будаўніках-рэстаўратарах. Яны могуць быць самымі лепшымі, а арыгінальная сцяна ўсё роўна будзе ў тысячу разоў каштоўнейшай за адноўленую. Царкву рэканструяваць трэба. Аднак калі тая сцяна добра спраўляецца са сваёй задачай, то навошта яе чапаць? Можна замяніць яе на іншую са свежых матэрыялаў, але не варта рабіць з яе копію старажытнай. Усё роўна не атрымаецца. Мэта рэканструкцыі — не імітацыя (у прыватнасці, сцяны), а захаванне».*

**Damokl.**

*«Вы наведваеце Каложу? Не проста прыйсці — пагуляць, паганарыцца, а службу адстаяць (гэта тры гадзіны, а калі зімой?). Гэта не проста помнік, а дзейная царква. Не забывайце пра гэта. Зімой у бацюшкі крыж прымярзае да рук, а вы тут «супраць».*

**Aneme.**

*«Стаяў на службе, хрысціў дзяцей, нават у холад. І, магчыма, таму, што там усё сапраўднае, мне Каложа падабаецца больш за іншыя храмы. Зрабіць яе радавой царквой з люмінесцэнтным асвятленнем, будэрусаўскімі радыятарамі, падлогай з падагрэвам, сучаснай аўдыёсістэмай і касавым апаратам у ларку з золатам — і ўсё, Каложы больш не будзе. Будзе сучасная, цёплая, зручная і ў той жа час ардынарная царква. А гэты храм — асаблівы. Нельга да яго, як да ўсіх астатніх. Нават калі камусьці нязручна стаяць там тры гадзіны».*

**Damokl.**

*«Зразумейце правільна, Каложа ніколі не будзе музеем. Гэта заўсёды будзе прыходскі храм, месца малітвы дзясяткаў, соцень гродзенцаў. А значыць, рэстаўраваць храм трэба, каб вернуючыя людзі маглі спакойна прыходзіць у яго для малітвы і не мерзнуць пры мінус 30...»*

**Loader, братчык Каложскай царквы.**

На думку **гісторыка архітэктуры Ігара ТРУСАВА**, патрэбна адкрытая, прафесійная (непалітычная) дыскусія па ўсіх праблемах аднаўлення Барысаглебскай (Каложскай) царквы пасля публікацыі ўжо напрацаваных «Гродначграмадзянпраектам» матэрыялаў, паколькі таленавітыя архітэктары з Гродна і Мінска пакуль па гэтай праблеме не выказаліся. А чарговасць праектных работ яму бачыцца наступнай. Спачатку — правядзенне на працягу аднаго археалагічнага сезона поўнага археалагічнага вывучэння тэрыторыі Каложскай царквы з вывазам пасля навуковай апрацоўкі ўсяго культурнага слою з тэрыторыі храма ў межах агароджы. Затым, на падставе папярэдніх звестак геалакацыі пасля археалагічных даследаванняў, правесці ўмацаванне грунту (спецыялісты з Брэста папярэдне прапрацавалі варыянты) у праблемных месцах, у тым ліку і пад «роднай» сцяной XII стагоддзя. Пасля чаго зрабіць праект ліўневай каналізацыі тэрыторыі вакол храма і прыступіць да будаўнічага праекта рэстаўрацыі храма.

**Барыс ПРАКОПЧЫК.**

# ААТ «НАФТАН»: МАДЭРНІЗАЦЫЯ — ШЛЯХ ДА СУСВЕТНАГА ЎЗРОЎНЮ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Гэта ў першую чаргу датычыцца старога корпуса прафілакторыя «Нафтана», дзіцячага садка № 5, інтэрната № 2, спартыўнага комплексу, футбольнага поля...

***— Няпростая сітуацыя з сыравінай адбілася на праграмах рэканструкцыі і мадэрнізацыі вытворчасці?***

— Безумоўна. Адсутнасць уласных сродкаў прыпыніла плацяжы па кантрактах, якія былі заключаны ў 2009 годзе. Адбыўся разрыў з банкамі, якія павінны былі прадаставіць крэдыты. Сёлета нам нават давялося паказваць фінансавую справаздачнасць не толькі за мінулы год, але і за першыя 4-5 месяцаў 2010 года. Зараз усе дамоўленасці, якія былі дасягнутыя летась, пераглядаюцца, карэктуюцца. Мы ўжо блізкія да падпісання крэдытных дагавораў з вядучымі банкамі Чэхіі і Аўстрыі. Вядуцца перамовы і з іншымі фінансавымі структурамі.

Выконваючы абавязкі начальніка ўстаноўкі АВТ-6 Генадзь ШЫЁНАК на ўчастку блока цеплаабмену.

Праграма рэканструкцыі і мадэрнізацыі «Нафтан 2010—2015» зацверджана Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь. Яна ўлічвае ўсе нюансы. «Вянцом» праграмы з'яўляецца будаўніцтва комплексу ўстановак па запаволеным каксаванні цяжкіх нафтавых рэштак. Аднак да пуску самой установкі павінна быць пабудаваная ўстаноўка атрымання вадароду, установка па ўтылізацыі серавадароду метадам Клауса з атрыманнем элементарнай серы, рэканструкцыя трох установак гідраачысткі дызельнага паліва. Дарэчы, атрыманы дызель будзе цалкам адпавядаць міжнароднаму стандарту Еўра-5. Згодна з праграмай, пуск комплексу запланаваны на канец 2013 года. Зараз ужо падпісаны асноўныя кантракты на пастаўку абсталявання з лідарамі ў яго вытворчасці.

Увогуле па праграме развіцця зараз у стадыі рэалізацыі знаходзяцца 22 буйныя інвестыцыйныя праекты. Сюды ўваходзіць і будаўніцтва новай установкі АТ-8 магутнасцю 6 млн тон нафты ў год. Ужо вызначаны пастаўшчык абсталявання — чэшская кампанія UNIS, і генеральны праекціроўшчык — ЗАТ «Нафтахімпраект» (Санкт-Пецярбург). Акрамя таго, мы завяршаем рэканструкцыю комплексу па вытворчасці араматыкі. Гэта вельмі сур'ёзны рамонт. Папершае, маштаб кампаніі. З вытворчага цыклу адначасова выводзіцца шэсць тэхналагічных аб'ектаў, на якіх працуе каля 200 чалавек. Гэта ўстаноўкі па выпрацоўцы сумарных ксілолаў, артаксілолу, псеўдакумолу, бензолу, параксілолу і ксілолаў. На асноўнай установцы па вытворчасці параксілолу праводзім замену адсарбенту, рэвізію ўнутраных устройстваў, замену сістэмы кіравання тэхналагічным працэсам і ўсе тыя работы, якія неабходныя для паспяховага функцыянавання комплексу на працягу трох гадоў. Па завяршэнні гэтага этапу мадэрнізацыі мы зможам атрымліваць ад 65 да 70 тыс. тон параксілолу ў год. А гэта асноўная сыравіна для ААТ «Магілёўхімвалакно». На іх, у сваю чаргу, завязана лёгкая прамысловасць. Таму рамонт комплексу араматыкі знаходзіцца на кантролі ў Саўміна.

***— З якім настроем падышлі да прафесійнага свята?***

— Святы, а тым больш прафесійныя, прынята адзначаць працоўнымі поспехамі. Калі папярэднія гады для нашага акцыянернага таварыства былі даволі паспяховымі па ўсіх паказчыках, то змяненне ўмоў гаспадарання вымушае працаваць на паніжанай прадукцыйнасці: загрузка магутнасцяў складае каля 80 працэнтаў ад той, да якой мы прызвычаіліся. Тым не менш робіцца пэўныя захады для выпраўлення сітуацыі. Пачалі асвойваць альтэрнатыўныя віды вуглевадароднай сыравіны. Перапрацоўваем казахстанскія прамагонны мазут і пячное паліва ў дызель стандарту Еўра-5. Рыхтуемся да прыёму іншых відаў нафты. Тая ж венесуэльская нафта гатунку «Санта-Барбара» — асаблівая. Яна ўтрымлівае прыкладна ў паўтара раза больш светлых вуглевадародаў, чым расійская URALS. Таму пра поўную загрузку ўсяго абсталявання не даводзіцца гаварыць у тым ліку і па гэтай прычыне: па светлых нафтапрадуктах у нас і так будзе перагрузка. Такім чынам, загрузка ў 85-90 працэнтаў дазволіць выпускаць такую ж колькасць светлай прадукцыі, як і пры поўнай загрузцы нафтай маркі URALS.

Прыбыў чыгуначны састаў з венесуэльскай нафтай.

## «ПА ЗАВЯРШЭННІ ПРАГРАМЫ РЭКАНСТРУКЦЫІ І МАДЭРНІЗАЦЫІ ВЫЙДЗЕМ НА СУСВЕТНЫ ЎЗРОВЕНЬ»

**Будаўніцтва на ААТ «Нафтан» набыло сапраўды грандыёзны размах.**

— Сёння ў рэканструкцыі і мадэрнізацыі прадпрыемства задзейнічана 18 генпадрадных арганізацый і 32 субпадрадчыкі, — расказаў **начальнік упраўлення будаўніцтва, рэканструкцыі і мадэрнізацыі Сяргей КУЗНЯЦОЎ**. — На розных стадыі будаўніцтва знаходзяцца 52 аб'екты, на якіх працуе каля 800 чалавек. Асноўныя з тых, што будуць здадзены ўжо сёлета, — гэта ўстаноўка нізкатэмпературнай ізамерызацыі «Пенекс» і вакуумны блок установкі «Вісбрэкінг». Больш як на палову гатовы парк для захоўвання звадкаваных вуглевадародаў і эстакада для іх зліву.

Яшчэ адзін грандыёзны аб'ект — пашырэнне базы захоўвання нафты. Дадаткова ўстанаўліваюцца тры рэзервуары на 30 тыс. кубаметраў кожны і два па 20 тыс. кубаметраў. Гэта дазволіць стварыць стратэгічны запас сыравіны.

Калі гаварыць пра больш аддаленую перспектыву, то зараз уся работа накіравана на тое, каб падрыхтаваць дакументацыю пад будаўніцтва комплексу запаволенага каксавання. Адначасова трэба будзе ўзвесці пяць установак!

З 2005 года заканадаўства ў галіне будаўніцтва стала больш жорсткім. Мноства працэдурных пытанняў прывяло да зацягвання тэрмінаў будаўніцтва. Нам у гэтым сэнсе вельмі дапамог Указ кіраўніка дзяржавы, згодна з якім ААТ «Нафтан» можа без правядзення конкурсаў напрамую прыцягваць арганізацыю «Нафтазаводмантаж», якая выдатна ведае наш завод і некалі менавіта пад яго і стваралася, і ў якасці праектнай арганізацыі — Гродзенскі інстытут азотнай прамысловасці, які ўваходзіць у склад канцэрна «Белнафтахім».

Гэтыя вялізныя рэактары прадназначаныя для ўстановак гідраачысткі, вага кожнай канструкцыі большая за 260 тон.

## «МЫ ЦАЛКАМ АДАПТАВАЛІСЯ ДА НОВАГА ГАТУНКУ НАФТЫ»

— Намі падпісаны кантракт на забеспячэнне прыёмкі і перапрацоўкі 160 тыс. тон нафты гатунку «Санта-Барбара», — паведаміў **намеснік генеральнага дырэктара па вытворчасці Сяргей АЛТУХОЎ**. — Сыравіна ідзе з эстонскага порта. Пастаўшчык — Беларуская нафтавая кампанія. З пункту гледжання нафтаперапрацоўкі, гэтая сыравіна ўзбагачана светлымі нафтапрадуктамі — у адной тоне патэнцыял бензіну, дызелю, газы вышэй, чым у нафце гатунку URALS. Удзельныя выдаткі на перапрацоўку гэтых гатункаў нафты аднолькавыя, а выхад таварнай, больш дарагой прадукцыі ў «Санта-Барбары» вышэй.

Наша задача была забяспечыць рытмічную прыёмку, перапрацоўку і адгрузку таварнай прадукцыі. Вельмі важна было намацаць тэхналагічны рэжым, адаптаваць нашы магутнасці да новага гатунку сыравіны. З чым мы паспяхова і справіліся. Праведзена вялікая работа і тэхнолагамі, і лабараторыямі, іншымі службамі прадпрыемства. Нейкіх праблем, звязаных з перапрацоўкай венесуэльскай нафты, не ўзнікла. З пункту гледжання паказчыкаў работы прадпрыемства, не пастаўкі — пазітыўны момант. Таму мы за тое, каб перапрацоўваць яшчэ большыя аб'ёмы «Санта-Барбары». І рыхтуемся да гэтага тэхналагічна. Зараз адпаведныя службы завода разлічваюць тую аптымальную колькасць нафты, якую мы зможам прыняць і перапрацаваць. Давесці да 100 працэнтаў загрузку толькі за кошт «Санта-Барбары» нельга. Наш завод, як і любы іншы, арыентаваны на пэўны гатунак сыравіны. Таму аблегчаную нафту мы можам перапрацоўваць толькі ў сумесі з іншай традыцыйнай для нас сыравінай у суадносінах 25 на 75 працэнтаў.

Урадам і канцэрнам пастаўлена задача павялічыць загрузку магутнасцяў. Мы разглядаем усе варыянты яе выканання. Гэта і давальніцкая нафта, і набыццё ўласнай сыравіны, і альтэрнатыўныя віды сыравіны, і дапаможнае паліва... Калі завод [illegible] па асноўным [illegible], і дапа[illegible] [illegible]-летнім [illegible] актуальнасць [illegible] працэсаў [illegible].

***— База захоўвання нафты завода павялічваецца пад гэтыя задачы?***

— Гэта стратэгічная задача. З пункту гледжання энергетычнай бяспекі мець вялікі запас сыравіны выгадна. У выпадку нейкіх непрадбачаных абставінаў з пастаўкамі, гэтую нафту можна будзе з поспехам выкарыстоўваць. У той жа Еўропе на падобных прадпрыемствах маецца месячны запас як сыравіны, так і нафтапрадуктаў. Вядома, гэта дарагое задавальненне, аднак цалкам апраўданае. Навацт калі форсмажор здарыцца раз у сто гадоў.

Ад сябе зажаву, што ў няпростай сітуацыі, якая склалася на пачатку года, усе арганізацыі, перад якімі ставілася задача па альтэрнатыўных пастаўках нафты, справіліся з ёй бліскуча. Павярнуць плыні нафты з Лацінскай Амерыкі, выбудаваць лагістычны ланцужок, наладзіць эфектыўную перапрацоўку, адгрузку, продаж таварнай прадукцыі ў такія сціслыя тэрміны вельмі складана. Мяркуйце самі: гаварыць пра венесуэльскую нафту мы пачалі вясной, і ўжо ў маі пайшлі першыя пастаўкі праз порт, а ў ліпені — праз поўнач. Гэта гаворыць пра мабільнасць, кіруемасць усіх звёнаў ланцужка і правільнасць прынятых рашэнняў. Вынік відавочны — загрузкі павышаюцца, прадпрыемствы атрымліваюць прыбыткі, плацяць падаткі...

У руках лабаранта Ірыны ВЯЧЭРСКАЙ узор нафты «Санта-Барбара», якая прыбыла ў Наваполацк.

У цэнтральнай заводскай лабараторыі. Разгонку сыравіны на фракцыі праводзяць лабаранты Ала ІЗМЕР і Валянціна ШАНЬКО.

Укладка электракабеля на новай эстакадзе.

Начальнік таварна-сыравіннага цэха № 8 Сяргей ЯЎТУШЫК:

## «ЗА ДЗЕНЬ ПРЫМАЕМ КАЛЯ 100-120 ВАГОНАЎ «САНТА-БАРБАРЫ»

— Апошнім часам мы прымаем не толькі нафту, але і іншыя альтэрнатыўныя віды сыравіны. Вось нядаўна пачалі працаваць з нафтай з Венесуэлы — у Эстонію прыбыў ужо другі танкер. Не выключана, што да канца года геаграфія паставак яшчэ больш пашырыцца. Калі казаць пра «Санта-Барбару», у сярэднім за дзень мы прымаем каля 100-120 вагонаў нафты.

Намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Нафтан» па ідэалагічнай рабоце, кадрах і сацыяльным развіцці Мікалай КАЛБАСЕНКА:

## «НЯГЛЕДЗЯЧЫ НА ЦЯЖКАСЦІ, МЫ ЗАХАВАЛІ ЎСЮ «САЦЫЯЛКУ»

— Сацыяльная сфера на прадпрыемстве вельмі значная: дзве паліклінікі, санаторый, палац культуры, восем дзіцячых садкоў, інтэрнаты, летнікі, базы адпачынку, некалькі спартыўных комплексаў, тэнісныя корты, — расказаў Мікалай Аляксандравіч. — Як бы ні было складана, мы практычна ўсё захавалі. За апошні час капітальна адрамантаваны дзіцячы садок № 5 — першы садок прадпрыемства, спартыўны комплекс, адзін з карпусоў санаторыя. [illegible] адзін з заводскіх інтэрнатаў. Укладваюцца грошы і ў загарадныя аб'екты: аздараўленчы дзіцячы лагер і турыстычную базу.

За апошнія два гады ўведзены ў эксплуатацыю або ўводзіцца ў бліжэйшай перспектыве шэраг мадэрнізаваных і новых вытворчых аб'ектаў. Размова ў першую чаргу ідзе пра ўстаноўку ізамерызацыі бензіну і ўстаноўку [illegible] нафты. Гэта запатрабавала павелічэння штатнай колькасці работнікаў. Пад новыя праекты на прадпрыемстве створана больш за 100 працоўных месцаў. Спецыялісты ўжо падабраны і праходзяць [illegible] на аналагічных дзейных вытворчасцях завода.

Кадры ў асноўным падбіраем у мясцовых профільных установах — вучылішчы, тэхнікуме і Полацкім дзяржаўным універсітэце. Апошнім часам сталі запрашаць лепшых выпускнікоў сталічных ВНУ — Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта і Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта — інжынераў-тэхнолагаў, інжынераў-механікаў, інжынераў-энергетыкаў... Ахвотных працаваць на «Нафтане» па-ранейшаму шмат. І ў гэтай сітуацыі конкурсная сістэма, уведзеная ў свой час, выручае. Суб'ектыўны падыход пры адборы спецыяліста цалкам выключаны. Таму штучна працоўных дынастый, як гэта было ў савецкія часы ды і зараз бывае на іншых прадпрыемствах, не ствараецца. Напрыклад, сёлета мы падалі заяўкі ў названыя вышэй навучальныя ўстановы на 86 маладых спецыялістаў. Умова — 10 лепшых па рэйтынгу, і 11-ты ўжо не патрапіць, чыім бы сваяком ён ні быў. Спецыялісты, якія прыходзяць на агульных падставах, праходзяць тэсціраванне.

Са свайго боку такі жорсткі падыход пры адборы кампенсуецца годнай аплатай працы і важкім сацыяльным пакетам. Так, кожнаму маладому спецыялісту, які мае патрэбу, прадастаўляем месца ў інтэрнаце. Створаць сям'ю — дадзім пакой у сямейным інтэрнаце. Для маладых спецыялістаў — асобная льготная чарга на будаўніцтва жылля. Чакаць пачатку закладкі дома давядзецца каля 5 гадоў. Ільготны крэдыт у 5 працэнтаў гадавых на 20-25 гадоў дапамагае атрымаць завод. Розніцу паміж працэнтамі банка і названай стаўкай таварыства бярэ на сябе.

Натуральна, кожны работнік мае магчымасць атрымаць якаснае медыцынскае абслугоўванне, санаторнае лячэнне, прычым не толькі ў нашым санаторыі... Аб'яднанне мае ўсю інфраструктуру для заняткаў работнікаў фізкультурай і спортам — было б жаданне. І ўсё гэта ці цалкам бясплатна, ці па вельмі льготных цэнах. Напрыклад, за пуцёўку ў санаторый «Нафтана» давядзецца заплаціць усяго 10 працэнтаў ад яе кошту.

Бусел самаробны, але ўсталяваны з надзеяй на новыя прыбыткі.

Начальнік лабараторыі Сяргей СУШКО:

## «ПЕРАХОД НА ІНШЫ ГАТУНАК НАФТЫ НА НАШАЙ РАБОЦЕ ФАКТЫЧНА НЕ АДБІЎСЯ»

— Для нас няма вялікай розніцы, за якой нафтай ажыццяўляць уваходны кантроль — паказчыкі кантралююцца адны і тыя ж: шчыльнасць, солі, мехпрымесі, — сцвярджае Сяргей Сушко. — Адзінае, нязначна павялічыўся аб'ём працы. Гэта звязана з тым, што калі мы прымаем сыравіну з нафтаправода, то аналіз дастаткова праводзіць раз у суткі. Пры дастаўцы чыгуначным транспартам правяраем кожны састаў. Працуем тым жа штатам і пашырацца не плануем... Не выклікала нейкіх складанасцяў новая сыравіна і ў рабоце ўстаноўкі АВТ-6. Прыкладна на 10 працэнтаў павялічыўся выхад дызельнай фракцыі, зменшыўся — мазуту.

Басейн «Садко», які належыць «НАФТАНУ», любімае месца заняткаў аматараў спорту ўсіх узростаў.

Будынак дзіцячага яслі-сада № 5 старэйшы за карпусы «Нафтана», але выглядае выдатна, бо нядаўна быў грунтоўна рэканструяваны. Тут мы пазнаёміліся з выхавальніцай Аленай СІНІЦЫНАЙ-КАСАРЭНКА і адным з яе падапечных чатырохгадовым Ягоркам БАРАВЫМ. Старшы інспектар ДАІ Сяргей КОЖУХ патрапіў у аб'ектыў невыпадкова: на тэрыторыі гульнявых пляцовак створаны выдатны аўтагарадок, дзе малыя знаёмяцца з правіламі для пешаходаў.

## ДЗЯЦІНСТВА ПАВІННА БЫЦЬ ШЧАСЛІВЫМ!

Старэйшы садок завода знаходзіўся на рэканструкцыі два гады. Прычым увесь гэты час бацькі з нецярпеннем чакалі яго адкрыцця і запісвалі дзетак у групы. Тут яны не шматлюдныя: ясельная — 10 дзетак, у астатніх па 20. Патрапіць у выдатна абсталяваную, укамплектаваную лепшымі педагагічнымі кадрамі ўстанову імкнуліся многія. Аднак перавага аддаецца дзецям работнікаў і ўнукам ветэранаў «Нафтана».

— Нягледзячы на тое, што нашаму садку сёлета спаўняецца ўжо 47 гадоў, пасля такой выдатнай рэканструкцыі яго проста не пазнаць — выглядае як новы, — расказала **выхавальніца Наталля Валянцінаўна КІРЭЙ**, якая працуе тут ужо 20 гадоў. — Зроблена ўсё, што толькі магчыма, прычым на еўрапейскім узроўні. Гэта тычыцца як самога будынка, тэрыторыі, пакояў, так і абсталявання, спартыўных пляцовак і інвентару, цацак...

— Камфорт максімальны, — уключылася ў размову **намеснік загадчыцы садка Наталля ГУР**. — Дзякуючы «Нафтану», створаны ўсе ўмовы для гарманічнага развіцця асобы. Падчас урачыстага адкрыцця намеснік генеральнага дырэктара Мікалай Калбасенка і старшыня прафкама Вольга Рагоўская падарылі дзеткам мультымедыйны праектар. Цяпер і мульцікі «круцім», і спецыяльныя праграмы, якія развіваюць...

На нашых вачах дзеці асвойвалі стол для гульні ў тэніс, гулялі ў пясочніцах, разам з інспектарам ДАІ вывучалі правілы дарожнага руху на спецыяльна абсталяванай пляцоўцы, «абжывалі» дыхтоўна аформленыя домікі-веранды... Як удакладніла **эканаміст аддзела сацыяльнага развіцця Вольга ТАБАКОВА**, у дзіцячых садках аб'яднання дзеці атрымліваюць за кошт прадпрыемства 20-працэнтную надбаўку да нормаў харчавання. Паводле яе слоў, на «Нафтане» ўвогуле асаблівая ўвага надаецца клопату пра дзяцей. Вялікай папулярнасцю карыстаецца адпачынак у летніх аздараўленчых лагерах «Ленінец» і «Камета». Згодна з калектыўным дагаворам, кожны работнік завода мае магчымасць адправіць сваіх дзетак на адпачынак у адзін з іх. Пры гэтым заплаціць давядзецца ўсяго 15 працэнтаў ад кошту пуцёўкі. У летніках завода створаны выдатныя ўмовы: шасціразовае харчаванне, кожны корпус мае гарачае водазабеспячэнне, а ў «Ленінцы» маецца яшчэ і крыты басейн...

Старшыня асацыяцыі «Беларуская федэрацыя футбола» Генадзь НЯВЫГЛАС прыехаў да нафтанаўскіх спартсменаў з падарункамі.

Санаторый першай катэгорыі «НАФТАН» ведае кожны нафтаперапрацоўшчык.

Намеснік галоўнага ўрача Юлія КАРАЛЁВА у дапаўненне да інтэрв'ю прадэманстравала цудоўныя архідэі: гэтыя рэдкія кветкі ўпрыгожваюць тутэйшы інтэр'ер.

Медсястра Аляксандра КОРСАК параіла нам сфатаграфаваць сучаснае абсталяванне, якім можа ганарыцца нават самая буйная лячэбная ўстанова: магнітатурбатрон ЭОЛ.

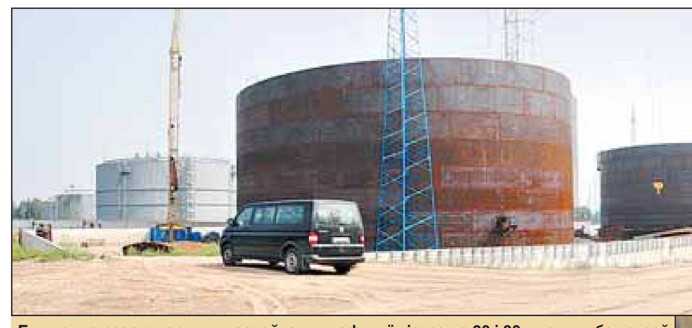

Будуюцца рэзервуары для захоўвання нафты ёмістасцю 20 і 30 тысяч кубаметраў. На ўзвядзенні новых канструкцый працуе мантажнік Мікалай ФІНДРЫК.

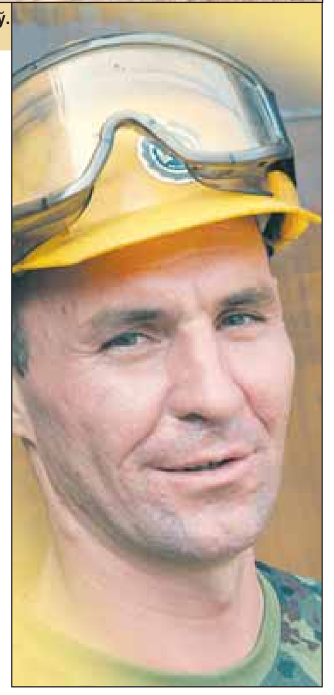

На будаўніцтве вакуумнага блоку ўстаноўкі Вісбрэкінг.

## Санаторый з прыстаўкай «ўнікальны»

— Наш санаторый разлічаны на адначасовае знаходжанне 140 чалавек, — расказала **намеснік галоўнага ўрача па медыцынскай рабоце Юлія КАРАЛЁВА**. — У год мы прымаем 17 заездаў. У асноўным аздараўліваюцца работнікі нашага аб'яднання: ААТ «Нафтан», завода «Палімір», а таксама ветэраны вытворчасці.

У верасні 2009 года завяршылася рэканструкцыя першага корпуса санаторыя. Было закуплена новае ўнікальнае абсталяванне... Нам сапраўды ёсць чым ганарыцца: такое сучаснае і разнастайнае абсталяванне, камфортныя ўмовы пражывання знайсці цяжка. Гонар нашага санаторыя — магнітатурбатрон. З яго дапамогай праводзіцца магнітатэрапія. Асноўнае паказанне для лячэння — анкалагічныя захворванні на любой стадыі. На шчасце, вялікай колькасці анкахворых у нас няма, таму магнітатурбатрон мы актыўна выкарыстоўваем для лячэння артэрыяльнай гіпертэнзіі. Вынікі вельмі добрыя: ідзе стабілізацыя ціску, паляпшаецца псіхаэмацыйны фон, пацыенты лепш спяць... Дапамагаем і людзям, якія маюць праблемы з апорнарухальным апаратам: астэахандрозы, грыжы — сапраўдны біч апошніх дзесяцігоддзяў.

Вельмі актуальны і нават модны накірунак у лячэнні — крыатэрапія. Мы маем устаноўку агульнай крыатэрапіі нямецкай вытворчасці і ўстаноўку для лакальнай крыатэрапіі. Калі апошняя больш выкарыстоўваецца ў касметалогіі, лячэнні апорна-рухальных захворванняў, хірургіі — пры выцетых месцах і траўмах, то агульная крыатэрапія выкарыстоўваецца для павышэння супраціўляльнасці арганізма да інфекцый, узняцця агульнага тонусу. Сярод медыцынскіх паказанняў — хваробы апорна-рухальнага апарату, у прыватнасці, рэўматоідны артрыт.

Працуе ў нас і кабінет бемертэрапіі, укамплектаваны швейцарскім абсталяваннем. Калі звычайныя фізіятэрапеўтычныя апараты працуюць з велічынёй індукцыі ў мілітэслах, то ў бемертэрапіі велічыня індукцыі вымяраецца ў мікратэслах. Гэта значыць, уздзеянне на арганізм мінімальнае. Тым не менш, мы бачым добры тэрапеўтычны эфект і ў неўралогіі, і пры лячэнні скураных захворванняў.

Для лячэння шэрагу станаў мы з поспехам выкарыстоўваем і беларускія апараты «Артаспок» і «Уніспок».

Шырока выкарыстоўваем водалячэнне: мінеральна-салявыя ванны, ванны з аксідатам торфу, кантрасныя ванны, падводны душ-масаж... Не так даўно закупілі спа-капсулу, якая дазваляе праводзіць падводны масаж з інфрачырвонай саўнай, аромасаўнай, хроматэрапіяй. Таксама маем добра аснашчаны касметалагічны кабінет. Зараз пачалі атрымліваць касметалагічныя сродкі. Мяркую, яны будуць карыстацца велізарнай папулярнасцю не толькі сярод работнікаў прадпрыемства.

У санаторыі сфарміравана стаматалагічнае аддзяленне. Працуюць тры стаматолагі-артапеды, два стаматолагі-тэрапеўты, маем уласныя зубатэхнічную лабараторыю, рэнтгеналагічны кабінет... Пацыенту не трэба бегаць па паліклініках.

Практыкуем нетрадыцыйныя віды лячэння: іголкарэфлексатэрапію, акупунктуру. Маючы такую шыкоўную базу, мы аддаём перавагу немедыкаментозным відам лячэння.

Да нас прыходзяць пацыенты заводскіх паліклінік. Незалежна ад наяўнасці пэўных паказанняў, мы імкнёмся ўсім правесці поўнае абследаванне. Калі гэта ўльтрагук, то для жанчын — і даследаванне малочнай залозы, для мужчын — прастаты. Тое ж і з даследаваннем сэрца, іншых органаў. Дзякуючы такому падыходу, шэраг паталогій, у тым ліку і анкалагічных захворванняў, за 6 месяцаў — 15 выпадкаў. Пацыенты былі своечасова накіраваны ў Полацкі анкадыспансэр і паліклінікі для ўдакладнення дыягназу. Адзін з пацыентаў трапіў да нас «падлячыцца» без нейкіх пэўных скаргаў. Праведзенае даследаванне своечасова выявіла ў яго цяжкае небяспечнае захворванне. Зараз чалавек прааперыраваны і добра сябе адчувае. Прыходзіў, дзякаваў за дапамогу.

З сакавіка 2010 года мы зарэгістравалі новыя віды дзейнасці: рэнтгеналагічную дыягностыку і касметалогію. Увогуле наш санаторый аказвае 14 відаў паслуг.

За такія ўнікальныя магчымасці вялікі дзякуй трэба сказаць кіраўніцтву «Нафтана». Мы маем магчымасць наведваць выставы, дзе прадстаўлена найноўшае медыцынскае абсталяванне. Галоўны ўрач санаторыя — Аляксандр Сарокін — прагрэсіўны кіраўнік, які імкнецца апошнія дасягненні медыцыны выкарыстоўваць на практыцы. Таму, калі мы можам абгрунтаваць неабходнасць таго ці іншага абсталявання, прадпрыемства заўсёды ідзе нам насустрач... Ганарыцца наш санаторый і спецыялістамі, якія тут працуюць. 92 працэнты нашых урачоў і 77 працэнтаў сярэдняга медперсаналу маюць катэгорыю.

Работніцы гаспадарчага цэха Юлія КУРЧЫНСКАЯ і Алена СКАРЫНА з гонарам за сваю справу паказалі нам прыгожыя кветнікі, якія яны даглядаюць. Здымкі побач гавораць самі за сябе: строгі тэхналагічны пейзаж прадпрыемства нафтаперапрацоўшчыкі ўпрыгожылі ў поўным суладдзі з прыродай.

**Матэрыялы падрыхтавалі Сяргей ПРОТАС, Віктар ПАЗНЯКОЎ.**
**Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.**

УНП 100155376

# САПРАЎДНЫЯ СЛОВЫ ХРЫСТА

## Больш за 2000 гадоў людзі імкнуцца зразумець, пра што ім сказаў Збавіцель

**З 2 па 9 верасня ў Мінску пройдзе V Міжнародны ўсходне-еўрапейскі сімпозіум даследчыкаў Новага Запавету. Падобныя сімпозіумы ладзяцца, пачынаючы з 1998 года, у розных краінах Усходняй Еўропы кожныя тры гады. У Беларусі канферэнцыя біблеістаў такога высокага ўзроўню адбудзецца ўпершыню. Арганізатарамі выступілі Экзархат Беларускай праваслаўнай царквы і Міжнароднае таварыства даследчыкаў Новага Запавету.**

Таварыства складаецца з больш чым тысячы актыўных вядучых прафесараў універсітэтаў Еўропы і ЗША.

— На нашай тэрыторыі гэта першае мерапрыемства такога ўзроўню і маштабу, прысвечанае пытанням біблеістыкі, — расказаў журналістам на прэс-канферэнцыі, прысвечанай правядзенню сімпозіума, **Святаслаў РАГАЛЬСКІ, памочнік Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта і выкладчык Інстытута тэалогіі БДУ.** — Гэты форум закліканы перш за ўсё садзейнічаць развіццю тэалогіі як галіны навукі ў нашай краіне і абмену навуковым досведам. На сімпозіуме збяруцца не проста аматары, якія чытаюць Свяшчэннае Пісанне ў вольны час, а людзі, якія прысвяцілі ўсю сваю навуковую дзейнасць даследаванню тэксту Свяшчэннага Пісання. Гэта людзі, якія маюць некалькі манаграфій, бо членства ў Таварыстве вызначаецца наяўнасцю публікацый і актыўнай пазіцыяй ва ўніверсітэце.

Беларусь была абрана для правядзення пятага сімпозіуму і таму, што сама краіна, як культура выклікае вялікую цікавасць у замежных навукоўцаў, падкрэсліў Святаслаў Рагальскі. Праграма сімпозіума прадугледжвае не толькі абмеркаванне евангельскага вобраза Госпада Ісуса Хрыста, але вялікую культурную частку: наведванне Нацыянальнага музея, знаёмства з Нацыянальнай бібліятэкай і наведванне прэм'еры оперы «Набука».

Навуковая падзея ўнікальная яшчэ і таму, падкрэсліваюць беларускія навукоўцы, што на працягу мінулага стагоддзя ў Беларусі, як і ў іншых краінах Усходняй Еўропы, была перарваная традыцыя біблейскіх даследаванняў і развіцця тэалогіі як навукі. У той жа самы час у краінах Заходняй Еўропы, ЗША апрацоўваліся матэрыялы археалагічных адкрыццяў, якія былі зробленыя ў ХХ стагоддзі. Якраз тады біблейская навука зрабіла значны крок наперад. Але для беларускіх навукоўцаў гэтыя дасягненні сталі вядомыя толькі ў апошнія 10 гадоў. Таму сімпозіум — гэта яшчэ і знаёмства з даследаваннямі, якія сёння з'яўляюцца фундаментальнымі для біблеістыкі.

У сустрэчы возьме ўдзел каля 70 вучоных з усяго свету, у тым ліку 50 прафесараў з краін Заходняй Еўропы і ЗША, а таксама тэолагі з Усходняй Еўропы, Расіі, Украіны, Беларусі. Гэта не толькі праваслаўныя біблеісты, але і каталікі, і пратэстанты.

— Ужо 8 гадоў пры Сінодзе Беларускай Праваслаўнай Царквы існуе Інстытут рэлігійнага дыялогу, які займаецца кантактамі паміж рэлігіямі і хрысціянскімі канфесіямі на міжнародным узроўні, — расказаў **дырэктар Інстытута рэлігіязнаўчага дыялогу пры Сінодзе БПЦ, загадчык кафедры рэлігіязнаўства Інстытута тэалогіі БДУ Андрэй ДАНІЛАЎ.** — Безумоўна, гэта служыць стварэнню добрага іміджу Беларусі за мяжой. Тым, хто сюды прыязджае ўпершыню, потым імкнуцца прыехаць зноў і зноў, падтрымліваюць кантакты, бо і нашы навукоўцы надзвычай цікавыя для сусветнай навукі. Таму гэта важна не толькі для нас, але і для астатняга свету — ведаць Беларусь, разумець яе народ, культуру як важны складальнік еўрапейскай і сусветнай культуры.

— Гэтае мерапрыемства мае вялізнае значэнне для рэлігійнай адукацыі, бо наша прапаведзь будуецца менавіта на вывучэнні даследаванняў і распаўсюджванні Свяшчэннага Пісання, і ў прыватнасці Новага Запавету, — сказаў **кіраўнік аддзела адукацыі і катэхізацыі Мінскай епархіі Беларускай праваслаўнай царквы протаіерэй Аляксандр ШЫМБАЛЁЎ.** — Усё, што напісана ў Новым Запавеце — жыццё і словы Госпада Ісуса Хрыста — мы павінны вельмі прыгожа і дакладна тлумачыць людзям. Таму мы павінны дасканала ведаць біблейскі тэкст. У ХХ стагоддзі з'явіліся новыя і вельмі цікавыя метады яго даследавання. Сучасныя метады філалогіі, філасофіі, герменеўтыкі, экзегетыкі прынеслі цалкам новае разуменне Свяшчэннага Пісання. Былі адкрытыя новыя глыбіні, якія паказваюць найвышэйшае рэлігійнае значэнне тэкстаў Новага Запавету. Гэта дазваляе нам лепш зразумець многія словы, вобразы Евангелля, якія раней, дарэвалюцыйныя перакладчыкі, тлумачыліся не зусім карэктна. Мы павінны правільна разумець Біблію, нашу веру.

— Свяшчэннае Пісанне падобна да палаца з анфіладай залаў, якія кожны раз адкрываюць новы ўваход у новую залу, з іншым убраннем і дэкорам, — патлумачыў незгасальнасць навуковай цікавасці да старажытнага тэксту Святаслаў Рагальскі. — Вывучэнне Свяшчэннага Пісання з кожным яго прачытаннем адкрывае новыя далягляды. Кожны раз чалавек набывае для сябе новы духоўны вопыт, знаходзіць адказы на пытанні сваёй душы. Самае цікавае, што археалагічныя раскопкі апошняга часу ў большасці выпадкаў пацвярджаюць тое, што было сказана святымі айцамі ў першыя стагоддзі хрысціянства. Гэта яскравае пацвярджэнне сапраўднасці тэкстаў Свяшчэннага Пісання. Акрамя таго, Евагелле з'яўляецца вельмі складаным полісемантычным арганізмам, які можна вывучаць з розных бакоў і кожны бок дае новыя вынікі і адкрыцці. Метады вывучэння Свяшчэннага Пісання адрозніваюцца ад метадаў вывучэння свецкіх дысцыплін, бо тут вялікую ролю іграе духоўны стан чалавека. І прагрэс можа адбыцца толькі пры духоўна-інтэлектуальным старанні.

— Мы з вамі сёння чытаем Новы Запавет на рускай мове, але ж першыя тэксты былі напісаны на старажытнаяўрэйскай, якая мае асаблівую граматычую структуру, сэнсавыя значэнні. Потым тэксты былі напісаныя на арамейскай мове, старажытна-грэчаскай, і кожны раз пераклад страчвае частку сэнсу і значэння.

Аляксандр Шымбалёў прывёў прыклады не зусім дакладнага разумення евангельскага тэксту з-за дрэннага ведання мовы і асаблівасцей культуры таго часу, калі Евангелле было напісана. Усім вядомую фразу «Прыйдзіце да Мяне, усе працуючыя і абцяжараныя і Я супакою вас» звычайна ўспрымаюць так: людзі, якім цяжка жыць, прыходзяць да Госпада, і Госпадзь дае ім суцяшэнне.

— Насамрэч, гэтыя словы Збаўцы з'яўляюцца рабінісцкай фразай, — тлумачыць айцец Аляксандр. — У час, калі Госпадзь хадзіў і прапаведваў, сярод вучоных было паняцце «струджаныя і абцяжараныя»: струджаныя ў пошуках ісціны і прыгнечаныя гнётам Закона Маісея. Гэта — мудрацы, якія ходзяць пад Законам Маісея і шукаюць ісціну. Госпадзь кажа ім: «Я супакою вас, бо гнёт мой лёгкі». Справа ў тым, што ва іудаізме таго часу было звыш 600 запаветаў, якія трэба было выконваць. А Госпадзь гэта ўсё адмяняе, ён дае Закон Любові.

Тэолагі ведаюць, што Свяшчэннае Пісанне было напісана вершамі. Старажытныя тэксты — гэта паэзія, а пераклад — гэта ўжо проза. Да таго ж усходняя паэзія адрозніваецца ад еўрапейскай, яна мае ў сабе хіязм, калі першы радок звязаны з чацвёртым, а другі з трэцім. Ёсць яшчэ ўключаны хіязм, калі ў сярэдзіне з'яўляецца галоўны радок. І калі мы чытаем усё запар, то можам не зразумець сапраўдны сэнс. Напрыклад, калі чытаць паслядоўна словы Госпада: «Не давайце сабакам таго, што святое, і не кідайце пярлаў вашых перад свіннямі, каб яны не патапталі іх сваімі нагамі і, звярнуўшыся, не разарвалі вас», то незразумела, як гэта свінні вернуцца і разарвуць. Калі ведаць асаблівасці ўсходняга верша, то становіцца зразумелым, што свінні — патопчуць нагамі, а сабакі — вернуцца і разарвуць.

— Зусім нядаўна было зроблена адкрыццё, што Евангелле ад Іаана напісана як паэтычны тэкст, які ўключае хіязм, — расказаў айцец Аляксандр. — Першая частка звязана з апошняй, другая з перадапошняй, а ў цэнтры ёсць аснова, якая раней проста не была заўважана. У цэнтры знаходзіцца гісторыя, якая ў пераказе простымі словамі выглядае так: вучні плывуць у лодцы, іх насцігае бура, і яны бачаць: Нехта ідзе па водах. Яны пытаюцца: хто Ты? Чуюць адказ: гэта — Я. Яны пазнаюць Збаўцу, прымаюць Яго ў лодку, бура сціхае... Быццам бы ўсё проста, але незразумела, чаму гэта павінна быць асновай Евангелля. Аказваецца, на пытанне « Хто Ты?» Хрыстос адказвае словамі, якія сказаў Бог Маісею на гары Сінай, калі Маісей пытаўся ў Бога: Як Тваё імя? Бог назваў імя, якое мы і лічым імем Божым. Яно ў розных мовах па-рознаму вымаўляецца, у царкоўна-славянскай: «Аз есмь», рускай: «Это Я», «Сущий». Але калі мы не ведаем гэтага, то гэтыя словы для нас нічога не азначаюць. Ісус Хрыстос называе імя Божае і тым самым кажа, што Ён — Бог, а не проста чалавек, прарок...

Усё гэта адкрываецца не адразу, трэба вельмі добра ведаць старажытныя мовы, традыцыю таго часу, падкрэсліваюць біблеісты. Але ж уся культурная спадчына мяжы эпох была страчаная, і археолагі, філолагі аднаўляюць яе па крупіцах на працягу стагоддзяў. Вось чаму так важна быць у курсе ўсіх адкрыццяў, і працаваць у адной звязцы з вучонымі ўсяго свету.

Сімпозіум будзе праходзіць у Мінскім міжнародным адукацыйным цэнтры (праспект газеты «Праўда», 11). Ахвотныя змогуць паслухаць усе 10 пленарных дакладаў, уключаных у праграму форуму.

**Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.**


**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА**

**МГ УКП «Центр по приватизации» проводит открытый аукцион 5 октября 2010 г. по продаже объектов недвижимости, находящихся на балансе ОАО «Белорусский автомобильный завод»**

| № лота | Наименование и краткая характеристика | Местонахождение | Начальная цена продажи без учета НДС, руб. | Сумма задатка 5 % |
|---|---|---|---|---|
| 1 | **Капитальные строения: здание материального склада** одноэтажное кирпичное площадью 103,1 кв.м **с мощениями асфальтобетонными** площадью 262 кв.м и цементобетонным площадью 977 кв.м; **здание склада с бытовыми помещениями** одноэтажное кирпичное площадью 75,3 кв.м; **здание с бытовыми помещениями для профилактики машин** двухэтажное кирпичное площадью 1320,5 кв.м; **здание цеха деревообработки со складами и бытовыми помещениями** одноэтажное кирпичное площадью 181,5 кв.м; **здание гаража для 25 автомобилей с пристройкой для 3-х легковых автомобилей** одноэтажное крупнопанельное площадью 960,3 кв.м; **здание заправочной с бытовыми помещениями** одноэтажное кирпичное площадью 31,5 кв.м; **сооружение,** состоящее из **резервуаров Р-25 (2 шт.)**; сооружение, состоящее из **заборов железобетонного** площадью 409 кв.м **и кирпичного** площадью 218 кв.м **с тремя воротами металлическими, калитки металлической и дорожки бетонной** площадью 37 кв.м; **здание склада деревообработки с гаражом на 1 автомашину** одноэтажное кирпичное площадью 63,8 кв.м | Могилевская обл., г. Могилев, Чаусское шоссе, д. 2 | 665 928 700 | 33 296 400 |

**Аукцион состоится «5» октября 2010 года в 15.00 в зале заседаний Могилевского городского исполнительного комитета по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а.**

Организатор аукциона: МГ УКП «Центр по приватизации», 212030, г. Могилев, ул. Первомайская, 28а.

Продавец: ОАО «Белорусский автомобильный завод».

Имеется решение об отводе земли. Площадь земельного участка, отведенного ОАО «Белорусский автомобильный завод» для содержания и обслуживания производственной базы по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ш. Чаусское, д. 2, составляет 1,9753 га.

Для участия в аукционе необходимо в сроки, указанные в извещении, представить в МГ УКП «Центр по приватизации» следующие документы:

заявление на участие в аукционе;

подписанное с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон;

копию платежного поручения либо иного документа о перечислении задатка на расчетный счет МГ УКП «Центр по приватизации» 3012213290010 в ГФ по Могилевской области ОАО «Белинвестбанк», МФО 153801712, УНН 700008710, последний день внесения задатка «1» октября 2010 г.

**юридическим лицам – резидентам Республики Беларусь:**

копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица;

доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя;

**юридическим лицам – нерезидентам Республики Беларусь:**

легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть получена не ранее 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения;

доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя;

**индивидуальным предпринимателям:**

копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя;

доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя;

**физическим лицам – гражданам Республики Беларусь, физическим лицам – иностранным гражданам:**

- документ, удостоверяющий личность.

Лица, желающие принять участие в аукционе и выполнившие все требования, допускаются к участию в аукционе посредством выдачи билета участника аукциона, в котором указывается порядковый номер, под которым данное лицо зарегистрировано.

Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену.

В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником аукциона, предмет торгов по решению аукционной комиссии продается этому лицу при его согласии (далее – лицо, приравненное к победителю аукциона) по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

До подписания договора купли-продажи победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней, не считая дня проведения аукциона, обязан в соответствии со счетом-фактурой возместить организатору аукциона фактические затраты на его организацию и проведение. Договор купли-продажи заключается Продавцом и победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение 10 рабочих дней с даты подписания протокола о результатах аукциона.

Оплата стоимости приобретенного на аукционе предмета торгов осуществляется победителем (лицом, приравненным к победителю) аукциона в белорусских рублях в установленном порядке.

Условия оплаты – разовый платеж.

С объектами можно ознакомиться ежедневно в рабочие дни недели с 8 до 17 часов.

Заявки принимаются ежедневно с «6» сентября 2010 в рабочие дни с 8 до 17 часов по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, каб. 411. **Последний день приема заявок – «1» октября 2010 года.** Заключительная регистрация участников аукциона «5» октября 2010 года с 14 до 15 часов.

**Контактные телефоны: г. Могилев (0222) 22 21 78, 22 00 89.**


## Трагедыя

### ЗАГІНУЎ СЛОНІМСКІ ВЫРАТАВАЛЬНІК

У Слоніме пры тушэнні пажару прыватнага дома загінуў намеснік начальніка штаба Слонімскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях маёр Валерый Каско.

Выратавальніку было толькі 44 гады. Падчас пажару ён хацеў адключыць ад прыватнага дома, які гарэў, электраапору. Аднак быў ударани электратокам.

**Сяргей ЧЫГРЫН.**

### 90-ТОННАЯ СЦІРТА САЛОМЫ

запалала вечарам апошняга дня лета на тэрыторыі камунальнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Новы шлях-агра» ў вёсцы Васілевічы Рэчыцкага раёна. Як паведамілі ў прэс-службе Гомельскага абласнога ўпраўлення МНС, да месца ўзгарання было накіравана сем адзінак тэхнікі. Выратавальнікі змагаліся і за тую салому, што была ахоплена полымем, і за сцірту, што знаходзілася за 10 метраў ад першай. У выніку распаўсюджванне агню спынілі, аднак за дзве гадзіны барацьбы паспела згарэць каля 40 тон саломы. Прычынай стала неасцярожнае абыходжанне з агнём неўстаноўленай асобы.

**Ірына АСТАШКЕВІЧ.**

Вяртаючыся да надрукаванага

# ЧАМУ ВУЧНІ ДЗЯРЖАЎНАЙ СПАРТШКОЛЫ АПЫНУЛІСЯ НА ВУЛІЦЫ?

## Чыноўнікі запэўнівалі, што басейн адчыніцца 1 верасня, але на яго месцы — будоўля

Так выглядаў 30 жніўня спарткомплекс гімназіі № 14.

**Першага верасня для ўсіх вучняў і выкладчыкаў пачаўся новы навучальны год. У тым ліку і для выхаванцаў спартыўных школ. «Звязда» неаднойчы пісала пра сталічную спартыўную школу № 4 па водным пола, якая даўно не мае пастаяннага месца «прапіскі». Праблемы школы пачаліся з закрыццём на рамонт спартыўнага комплексу сталічнай 14-й гімназіі, у басейне якой праходзілі заняткі ватэрпалістаў. З таго часу ў розных басейнах горада спартшкола вымушаная арандаваць гадзіны «вады». Кіраўніцтва басейнаў не надта ідзе насустрач: у басейнах, дзе зарабляюць на абанементных групах, паабапал чашы выстаўлены вазоны з кветкамі — прыгажосць і парадак. Хто захоча пускаць сюды групы падлеткаў, якія будуць гуляць у мяч? Ды часта і кветак не трэба: у адміністрацый басейнаў тлумачэнне банальнае: у нас дарожкі ўстаноўленыя, кожны раз для вас здымаць і намотваць іх на барабан нязручна...**

Штогод напярэдадні верасня дырэктар школы Аляксандр Барысенка шукае прыстанішча сваім групам. Летась навучэнцы былі раскіданыя па трох басейнах у розных месцах горада, паміж якімі разрываліся трэнеры. «Трэнер павінен з аднаго басейна за 15 хвілін дабрацца ў другі. На ўласнай машыне, у тапках і шортах, бо часу пераапранацца няма, ён імчыцца туды, каб не спазніцца прапусціць у басейн наступную групу», — расказвае дырэктар. «Звязда» падымала гэтую праблему *(артыкул «Ці дойдуць рукі да даўгабуда па Партызанскім праспекце?» ад 25 мая 2010 года)*, і камітэт па адукацыі Мінгарвыканкама ў ёй быццам бы разабраўся — нам даслалі адказ за подпісам старшыні камітэта Уладзіміра Шчэрбы. Там тлумачылася, што спартыўны комплекс гімназіі, дзе праходзілі заняткі выхаванцаў спартшколы, быў зачынены на капітальны рамонт на падставе адпаведнага рашэння адміністрацыі Заводскага раёна сталіцы. «Увод у эксплуатацыю запланаваны на 1 верасня 2010 года. Для арганізацыі вучэбна-трэніровачнага працэсу СДЮШАР будзе выдаткаваны неабходны час у поўным аб'ёме», — цытуем вытрымку з ліста, датаванага 1 чэрвеня 2010 года. Усё ясна і дакладна, і сумненняў, што 1 верасня выхаванцы адной са старэйшых спартыўных школ краіны, якая вядзе свой адлік з 1954 года, нарэшце пачнуць трэніравацца ў гэтым басейне, не было.

30 жніўня размаўляем па тэлефоне з Аляксандрам Барысенкам. «Можаце прыехаць паглядзець, у якім стане басейн, дзе з 1 верасня, згодна з абяцаннямі камітэта па адукацыі, мы павінны «паплыць». Лішне тлумачыць, што замест басейна з блакітнай вадзічкай мы трапляем на будоўлю. Спарткомплекс абнесены будаўнічай агароджай, на якой знаходзім пашпарт аб'екта — згодна з ім рамонт павінен быў скончыцца яшчэ ў студзені 2010. Фасад басейна фарбуецца, укладваецца тратуарная плітка, сваю наяўнасць абазначае больш за дзясятак рабочых — да 1 верасня можна і паспець, калі працаваць і пры святле ліхтароў. Спяшацца з гэтым і сапраўды трэба — мэрыя па традыцыі правярае гатоўнасць сталічных школ падчас выездаў. Праўда, не ўсюды заходзіць у самі школы. Таму ўнутры карціна іншая — тынкаваныя, але не пафарбаваныя сцены ў раздзявальнях і калідорах, адсутнасць дзвярэй, пакрыцця на падлозе, але і тут працуюць. Толькі ў басейне нікога. Пытаем у прараба Аляксандра: «Калі ж скончыцца рамонт?» — «Месяцы два яшчэ патрэбна». — «А чаго не хапіла, каб паспець да 1 верасня?» — «Хто яго ведае? Я, напэўна, пяты прараб на гэтай будоўлі, тут ніхто доўга не затрымліваецца. «СІБбудінвест» — падрадчык, а ёсць яшчэ шэраг субпадрадных арганізацый, якія займаюцца рознымі работамі — сантэхнікай, электрыкай і басейнам у тым ліку. У басейне працавалі ў выхадныя. Высветлілася, што зрабіць падсветку так, як у праекце, не атрымаецца. Цяпер вось трэба падумаць, як яе зрабіць...»

У гэтым басейне з 1 верасня павінны былі паплыць выхаванцы Аляксандра Барысенкі.

Дырэктару спартшколы таксама трэба падумаць, дзе размясціць групы навучэнцаў. «Заўтра ў мяне педагагічная нарада. Прыйдуць трэнеры, я павінен сказаць, куды ім выходзіць на працу. Пакуль сказаць няма чаго. Ды і так тэлефон абарвалі: дзе будзем займацца? Пакуль ёсць гадзіны ў басейнах толькі для пачатковай і сярэдняй групы. Старэйшую групу, а ў іх заняткі ў сярэдняй школе заканчваюцца ў чатыры гадзіны, накіраваць пакуль няма куды. А ў лістападзе я павінен вывезці іх на рэспубліканскія спаборніцтвы», — дзеліцца дырэктар.

Аляксандр Барысавіч скардзіцца, што дзяржаўную спартшколу банальна «выкінулі на вуліцу», і нікому няма справы, дзе будуць займацца дзеці. А іх, між іншым, 300. «Яны проста кінуць воднае пола, пойдуць у іншы від спорту. Зусім нядаўна наш 17-гадовы выхаванец, які 7 гадоў празаймаўся і падыходзіў да нацыянальнай зборнай, сышоў у гандбол. Рост — 190, выдатная фізічная падрыхтоўка, пастаўлены ўдар — такога з задавальненнем узялі гандбалісты. А мы губляем...»

«Звязда» пісала пра тое, што пару гадоў таму у спартшколы з'явілася перспектыва ў будучыні атрымаць свой будынак. Упраўленне па фізічнай культуры, спорце і турызме Мінгарвыканкама атрымала ва ўласнасць у адміністрацыі Заводскага раёна даўгабуд па Партызанскім праспекце, які так і не стаў Палацам спорту Заводскага раёна. Былі ўкладзеныя велізарныя сродкі ў праект, дзе меркавалася размясціць ў тым ліку і спартшколу. Але на гэтым усё і скончылася, як высветлілася. Рэалізоўваць гэты праект ніхто не збіраецца. Той будынак Упраўленне па фізічнай культуры, спорце і турызме рыхтуе да аўкцыёну, пра што і паведамілі нам у адказе на наш артыкул «Ці дойдуць рукі да даўгабуда па Партызанскім праспекце» («Звязда», № 99 ад 25 мая 2010 года). «Ведаеце, раней, калі ў мяне з'явіўся праект рэканструкцыі таго будынка, хоць была перспектыва. Я прасіў трэнераў пацярпець і дачакацца. Цяпер атрымліваецца, што і абяцаць няма чаго. Няўжо горад дзеля таго атрымліваў ва ўласнасць будынак, каб выставіць яго на аўкцыён і зарабіць? Чаму нельга дабудаваць, замест таго, каб чакаць, калі ён канчаткова разбурыцца?»

Даўгабуд і сапраўды мае ўсе шанцы нарэшце канчаткова разбурыцца, перш чым які-небудзь з аўкцыёнаў адбудзецца. У артыкуле «Даўгабуду з 80-х на Партызанскім праспекце пашукаюць уласніка» (Звязда», № 157 ад 13 жніўня 2010) мы цытавалі адказ Упраўлення па фізічнай культуры, спорце і турызме, дзе паведамляецца, што тры папярэднія аўкцыёны не адбыліся. Праўда, усе гэтыя адказы чыноўнікаў Аляксандр Барысенка называе «адпіскамі», якіх ён і сам за апошні час назбіраў цэлую папку. Цяжка не пагадзіцца: за два месяцы, падчас якіх мы чакалі адказ, чыноўнікі Упраўлення па фізічнай культуры, спорце і турызме маглі скласці яго больш падрабязна: указаць, напрыклад, з захаваннем профільнасці выстаўляецца будынак на аўкцыён ці не, узгадаць хаця б сказам пра тое, што маецца гатовы праект яго рэканструкцыі. Аднак мэта такіх адказаў, як часам здаецца, — больш змоўчаць, чым расказаць. Ды і адказ камітэту па адукацыі быў бы, напэўна, крыху іншым, калі б «зацікаўленыя службовыя асобы» выехалі на месца і ўбачылі, што летам у спарткомплексе 14-й гімназіі працавала ўсяго 2-3 будаўнікі...

Да школьнай лінейкі 1 дзень: работа кіпіць.

**Алена АЎЧЫННІКАВА.**
**Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.**

**P.S.** *Учора ў тэлефоннай размове Аляксандр Барысенка пацвердзіў, што будоўля на тэрыторыі гімназіі № 14 працягваецца, а па факце зацягвання рамонту спарткомплексу кампетэнтныя органы вядуць праверку. Фірме «СІБбудінвест» грошы заплачаны своечасова і не малыя, а выніку пакуль няма.*

# Прагаласуйце за ўдзел беларускіх байцоў у фінале адзінаборстваў К-1

## АДРАЗУ ЧАЦВЁРА ХЛОПЦАЎ З НАШАЙ КРАІНЫ МОГУЦЬ ВЫСТУПІЦЬ У САМЫМ ПАПУЛЯРНЫМ ПАСЛЯ ПРАФЕСІЙНАГА БОКСА ЎДАРНЫМ ШОУ НА ПЛАНЕЦЕ

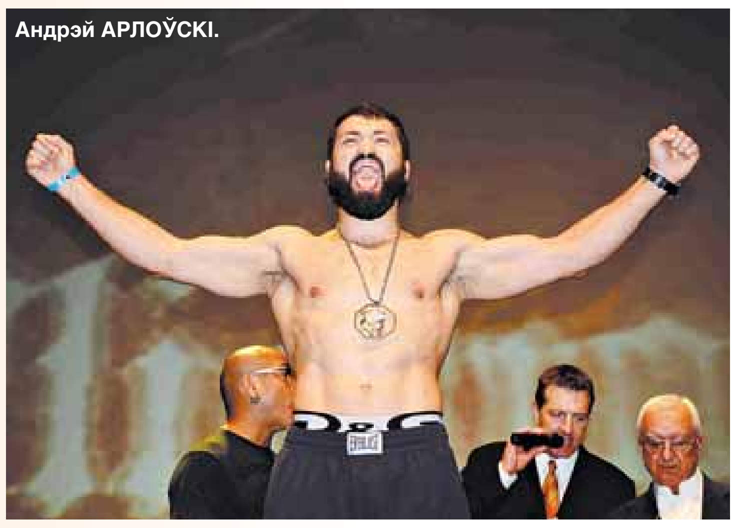

Андрэй АРЛОЎСКІ.

Аляксей ІГНАШОЎ.

Карпарацыя К-1 афіцыйна абвясціла даты сваіх фінальных турніраў. Спаборніцтвы **К-1 WGP Final 16** гэтага года стартуюць другога і трэцяга кастрычніка ў Сеуле.

*«Спачатку на рынг выйдуць 16 байцоў суперцяжкай вагавай катэгорыі, на наступны дзень — такая ж колькасць атлетаў вагой да 70 кг (так званае К-1 МАХ),* — паведамляе прэс-служба карпарацыі.

Што тычыцца суперцяжаў, то арганізатары ўжо адабралі 10 наймацнейшых байцоў. Засталося абвясціць яшчэ шасцярых. Рэч у тым, што сёлета сарвалася некалькі рэгіянальных Гран-пры, пераможцы якіх і павінны былі прыняць удзел у фінале. З гэтай прычыны арганізатары склалі спіс з 21 прэтэндэнта, сярод якіх аж тры беларусы.

Гэта тайбаксёры Забіт Самедаў і Аляксей Ігнашоў, а таксама былы чэмпіён свету па баях без правілаў Андрэй Арлоўскі. Калі на афіцыйным сайце К-1 за беларусаў прагаласуе належная колькасць фанатаў, то ўсе яны маюць шанец трапіць у сусветны фінал.

Распавядзём пра нашых хлопцаў.

Забіт САМЕДАЎ.

Фота Аляксандра АБУХОВІЧА.

Мінчук **Забіт Самедаў** (клуб «Патрыёт») на сёння ўжо зрабіў імя ў К-1. Прымаў удзел у леташнім фінале, дзе прайграў віцэ-чэмпіёну свету. У свой час Забіт стаў чэмпіёнам Еўропы па кікбоксінгу сярод прафесіяналаў (75 кг) і чэмпіёнам свету па муай-тай (86 кг). Сярод усіх байцоў К-1 Забіт адзін з найлягчэйшых (яго сённяшняя вага — 90 кг, рост — 184 см). Для параўнання — чэмпіён планеты мінулага года Сэм Шылт мае рост 220 см, а вагу — 120 кг.

*— Але я гатовы і хачу змагацца з любым байцом,* — пацвердзіў свой намер Забіт у інтэрв'ю «Звяздзе». — *Нядаўна я правёў плённыя зборы ў Балгарыі і знаходжуся ў добрай форме. Вельмі спадзяюся, што балельшчыкі прагаласуюць за мяне на сайце К-1. І тады я не падвяду.*

Другі беларускі прэтэндэнт — **Аляксей Ігнашоў** (115 кг). Яго называюць «Чырвоны скарпіён». У свой час Ігнашоў быў, відаць, галоўнай зоркай К-1 і самым вядомым беларускім спартоўцам у свеце. Ён перамагаў практычна ўсіх чэмпіёнаў планеты па К-1 розных гадоў (Сэма Шылта, Рэмі Баньяскі, Пітэра Аэрца), але сам так і не змог атрымаць сусветную карону. У нядаўнім інтэрв'ю Ігнашоў распавёў пра прычыны страчаных мараў — злоўжыванне алкаголем. Цяпер «Чырвоны скарпіён» жыве ў Новай Зеландыі, але выступае пад беларускім сцягам. Сёлета Аляксей спрабаваў кваліфікавацца ў фінал К-1, але на адным з рэгіянальных турніраў атрымаў прыкрую траўму калена. Што ж, з'явіўся яшчэ адзін шанец трапіць у фінал.

Трэці беларускі прэтэндэнт — **Андрэй «Пітбуль» Арлоўскі** (100 кг, жыве ў Чыкага, але выступае пад беларускім сцягам). Ён былы чэмпіён свету па змяшаных адзінаборствах у версіі UFC. Праўда, за апошні год Андрэй прайграў тры паядынкі запар, і наўрад ці мае ахвоту выступаць у спаборніцтвах К-1. Прынамсі, на яго афіцыйным сайце пра фанацкае галасаванне няма ніякай інфармацыі.

### ЯК ГАЛАСАВАЦЬ?

Старонка з прозвішчамі байцоў размешчана на афіцыйным сайце карпарацыі К-1:

www.k-1.co.jp

Вам трэба выбраць англійскую мову, каб не заблытацца ў іерогліфах. Пасля знайсці інфармацыю пра галасаванне на галоўнай старонцы сайта. Прамая спасылка на галасаванне змешчана таксама на інтэрнэт-старонцы **zviazda.by.** Пакідаць свой голас можна толькі на карысць аднаго байца. За суткі можна прагаласаваць толькі адзін раз.

Фота Аляксандра АБУХОВІЧА.

## ГАЛОЎНАЯ НАДЗЕЯ БЕЛАРУСІ НА К-1 МАХ

**Адзіны беларускі баец, які гарантаваў сабе ўдзел у сусветным фінале — Віталь Гуркоў (клуб «Патрыёт», 70 кг). У нумары за 23 сакавіка 2010 года мы распавялі пра тое, як Віталь перамог на ўсходнееўрапейскім Гран-пры К-1 МАХ, што праходзіла ў Мінску.**

**Пасля гістарычнага турніру Віталь нечакана даў беларускамоўнае інтэрв'ю нашаму тэлебачанню. І тым самым стаў першым спартоўцам, які публічна выступіў на роднай мове.**

Цікава, што ў рынг Гуркоў часта выходзіць пад мелодыі беларускага фальклору. Віталь — лідар нацыянальнай зборнай па муай-тай, сяміразовы чэмпіён свету. Аднак у спаборніцтвах К-1 ён не можа ўжываць свае галоўныя каронкі — барацьбу ў стойцы і ўдары локцямі. Таму турнір у Мінску ён выйграў з цяжкасцю, без яркіх накаўтаў, «на жылах».

Днямі з'явілася інфармацыя пра тое, што першым супернікам Віталя Гуркова ў сусветным фінале хутчэй за ўсё стане... леташні чэмпіён свету Джорджыа Петрасян (Італія). Выходзіць, што беларуса вось так адразу кідаюць «пад танкі»?

*— Хто б ні быў супернік, Віталь — гэта ад прыроды пераможца, мы разлічваем на максімальны вынік,* — паведаміў «Звяздзе» **Дзмітрый Пясецкі, трэнер Гуркова**. — *Калі б не было добрых шанцаў перамагчы, мы б не ўдзельнічалі ў турніры. Адзначу, што канчатковае рашэнне наконт суперніка пакуль не прынятае.*

Спецыялісты падкрэсліваюць, што Віталь Гуркоў — прадстаўнік плыні інтэлектуальнага двубою. Пры гэтым можа моцна ўдарыць. Віталя параўноўваюць з мудрым военачальнікам. Сам баец распавядаў журналістам, што ўзорам вайсковай мудрасці і магутнасці для яго з'яўляецца Вялікі князь Вітаўт.

**Яўген ВАЛОШЫН.**

### Байцы розных стыляў у адным рынгу

У спаборніцтвах К-1 і К-1 МАХ прымаюць удзел прадстаўнікі розных байцоўскіх школ. Гэта муай-тай, каратэ, кікбоксінг, класічны бокс, таэквандо, кунг-фу і іншыя адзінаборствы. З абарончай амуніцыі ў байцоў толькі пальчаткі, капы і бандажы ў вобласці паху. Можна наносіць любыя ўдары рукамі, нагамі і каленямі. Часта ў рынгу К-1 сустракаюцца чэмпіёны свету па розных адзінаборствах. Гэта, безумоўна, дадало спаборніцтвам рамантыкі і папулярнасці.

У К-1 дзейнічае алімпійская турнірная схема. Пасля шоу другога і трэцяга кастрычніка, дзе ўсе ўдзельнікі правядуць па адным двубоі, пераможцы сфарміруюць так званыя фінальныя васьмёркі. Чарговыя турніры пройдуць у іншых краінах. Чэмпіёны свету па К-1 і К-1 МАХ будуць вядомыя напрыканцы 2010 года.

Уся інфармацыя пра беларускае прадстаўніцтва ў К-1 будзе змяшчацца ў «Звяздзе».

АБО ВЯСЁЛЫЯ І ПРАЎДЗІВЫЯ ГІСТОРЫІ З ЖЫЦЦЯ ЧЫТАЧОЎ «ЗВЯЗДЫ»

# АЛЁ, НАРОД НА ПРАВАДЗЕ!

## З ЛЁГКАЙ РУКІ

Продаж парасят — занятак не з прыемных. Па-першае, трэба ўставаць ледзь не сярод ночы, па-другое, умець таргавацца — глядзець, каб танна не прадаць, па-трэцяе, як багажнік ні мый, смурод у машыне потым доўга стаіць...

Але ж на базар усё роўна цягне: і каб капейку нейкую выручыць, і каб... людзей паслухаць. Гэтую гісторыю я ад вяскоўца аднаго пачуў — толькі запісаць засталося.

...У той год супала (мужчына пачаў): я з войска вярнуўся, бацька па чарзе «жыгулька» купіў і свіння апарасілася. Аж чатырнаццаць парасят прывяла — адных «дзяўчынак», як маці казала. А яны, як вядома, тавар нехадавы: на новай машыне мы з бацькам усе базары ў акрузе аб'ехалі.

Не, не скажу, што марна: «дзяўчынак» у нас паменела, а вось вагі ў багажніку — не, бо яны ж растуць як на дражджах...

То прыязджаю з імі на чарговы кірмаш і стаю як той дурань — ніхто нават не падыходзіць, не пытаецца ні што ў мяне, ні пачым!

А між тым ужо днець пачынае, усе купцы-прадаўцы раз'язджаюцца. Хацеў было і я плюнуць ды свае манаткі збіраць, аж бачу: да мяне маладая пара ідзе, за рукі ўзяўшыся — заспаныя абодва, а ўжо шчаслівыя!.. Відаць, нядаўна пажаніліся, і гэта ці не першы выхад у іх... А тым больш на рынак. Досведу аніякага.

— Хто ў вас? — цікавяцца.

— А хто вам трэба? — пытаюся.

— Парсючкоў бы... Двух.

— Дык бярыце, — кажу. — У мяне толькі два і засталіся.

— А ці кастрыраваныя? — чырванее гаспадынька.

— А то!.. Канешне, — хлушу я і гладжу сваіх свінак па азадках. — Нават ранкі пагаіліся. Бярыце! Не пашкадуеце!

— Колькі з нас? — пытае тады гаспадар.

Ну я — махляваць дык махляваць — і загнуў кошт, у сабакі вочы пазычыўшы...

А пакупнікі, замест таго, каб на тавар глядзець, каб таргавацца ды цану збіваць, некалькі рублёвак мне зверху кладуць. Нехта навучыў, відаць — каб ім вялося, а мне — не зводзілася.

Сорамна стала. Але ж везці тых свінак дамоў... У чарговы раз... Прадаў ім.

І, думаеце, забыўся? Не! Ачалавечыўся, сваю гаспадарку завёў, а як парасят прадаваць — усюды еду, а тое мястэчка за сем вёрст аб'язджаю...

Але ж неяк собіла, завітаў такі. Стаю, прапаную... Побач мужчына — малады, таксама з парасятамі. Але на маіх людзі толькі глядзяць, а ў яго — адразу ж купляюць. Пытаюся, ну чаму так? Ды, кажа, некалі нас з жонкай — маладых ды зялёных — заезджы гандляр абдурыў: замест парсючкоў дзвюх свінак падсунуў. Вось з іх і пайшло: пагулялі, апарасіліся. Парасяткі — як з карцінкі якой — прыгожыя, вясёлыя. Людзі іх у міг разабралі, яшчэ і болей пыталіся. Вось з той пары і пайшло — свой бізнэс у нас: тавар вядомы, рука, як кажуць, лёгкая.

Хаця (пачасаў патыліцу мужык) у таго прахвоста яна, выходзіць, таксама не цяжкай была?..

**А. ЛІПЕНЬ,**
*Іўеўскі раён.*

## ДЗЯКУЮЧЫ ПРЫМХАМ

...Вёску Ушчалёпкі ўпрыгожвае вялікая старая буслянка. Кожную вясну ў яе вяртаюцца птушкі, жывуць тут, выседжваюць малых, вучаць лятаць... Што, безумоўна ж, цешыць і тутэйшы люд і праезджы.

А між тым лёс гэтага гнязда, вісеў, як кажуць, на валаску, бо пры зносе старой тэлефоннай лініі слуп з буслянкай хацелі спілаваць. І галоўнае, усе работы вяліся зімой, гаспадароў не было. А значыць, відавочных перашкод таксама.

Ні села ні пала ўзніклі нябачныя: электраманцёр, які працаваў з бензапілой, зразаць гэты слуп наадрэз адмовіўся. Сказаў брыгадзіру, што ён яшчэ малады — жыць хоча, а ёсць, маўляў, павер'е: той, хто разбурыць буслінае гняздо, хутка памрэ.

Нехта з яго слоў шчыра пасмяяўся — забабоны, маўляў. Нехта ж пад агульны рогат распавёў, што бусел — птушка вельмі няпростая — заўсёды ведае, хто разбурыў яе «хату», і свайму крыўдзіцелю можа лёгка адпомсціць: прынесці галавешку з вогнішча, скінуць яе на страху, на падворак — нарабіць пажару...

Карацей, пагаварылі вось так мужыкі, пакруцілі і так і гэтак, ды і вырашылі трымацца ад ліха як мага далей.

Мелі рацыю, бо сцеражонага і Бог сцеражэ.

Так што стаяў гэты слуп раней, стаіць і цяпер. На радасць. І дзякуючы прымхам.

**Аляксандр Матошка.**
*в. Янкавічы, Расонскі раён*

## ПАДМАНУЛА!

У нашай вёсцы Вялікія Кругавічы, што ў Ганцавіцкім раёне, гумарыстаў шмат. Ім нейкі жарт састроіць, што плюнуць.

...Тады гамонка ішла пра ўзрост: чыя жонка старэйшая, чыя маладзейшая, якая «разбежка»...

То адзін з мужыкоў па мянушцы Кова (чалавек, трэба сказаць, ціхі, працавіты і дужа наіўны!) таксама пяць капеек уставіў, сказаў:

— Мая за мяне на два гады маладзейшая.

— А ты з якога года? — спытаў мужыка адзін з суседнічак.

Кова, хоць адукацыі паўтара класа меў, год нараджэння ведаў:

— З трыццаць восьмага, — сказаў.

— А жонка твая?

— З саракавога...

— Ха-ха-ха! Глянь це на яго, — папрасіў людзей жартаўнік.

Прычын яго смеху Кова не разумеў. Як і прысутныя... Але ж той не звярнуў увагі, гнуў сваё:

— Кова, — казаў, — ты ж граматны чалавек! Скажы сам, што больш: сорак ці трыццаць восем?

Кова так напружыў мазгі, што аж шапка варухнулася.

— Хм... Дзіва што — сорак.

— Ну!.. Дык ты ж сам сказаў, што жонка твая з саракавога, а ты — з трыццаць восьмага. Так?

— Так.

— Значыць, што? А не маладзейшая яна! Схлусіла!

Слова гэта прагучала так упэўнена, так жалезна, што флегматычны Кова выйшаў з сябе:

— Ах вось ты якая?! — з ноткамі шалу ўзгадаў ён сваю палавіну. — А я ж, дурань, паверыў, ажаніўся... От прыйду дахаты, от пакажу!..

Што паказаў і як, людзі не дазналіся. Але смяяліся доўга. І папярэджвалі доўга (не толькі дзевак), каб хаця глядзелі, каб хаця не падмануліся — перад вяселлем.

**Анатоль ТРАФІМЧЫК.**
*г. Мінск*

## ВЯРТАННЕ З РАЮ

...Калі некага выпітая гарэліца з боку ў бок матляе, мой знаёмец кажа: «Ну вецер... Ну вецер... Пагляздзі, як чалавека ганяе».

То гэтага п'яніцу, Андрэя ледзь не штодня тым ветрам ганяла — ад плоту да плоту. Калі яго ж часцяком начаваў, альбо ў лужыне пасярод вуліцы ці ў будцы нейкага Бобіка. Дзе пашанцуе, карацей.

...У той раз яму і праўда пашанцавала: патрапіў — быццам у рай. Бо Антось — сапраўдны гаспадар, і на падворку ў яго проста ідэальны парадак. Да таго ж у жонкі хобі навамоднае — ландшафтны дызайн. Таму ўся сяліба ў розных клумбах ды цікавостках. Прынамсі, на газоне воз на колах стаіць — як быццам кветкі людзям вывозіць...

Вось да яго п'янага Антося і панесла: мусіць, пад'ехаць вырашыў — ускараскаўся неяк наверх, сеў, потым лёг і заснуў. Пад вечар гаспадар выйшаў з хаты па нейкай прычыне, бачыць: спіць чалавек. Паглядзеў на неба: бралася на дождж. Пашкадаваў гаспадар «госця» (змокне яшчэ), узяў некалькі шырокіх дошак і на драбіны паклаў.

Колькі там часу прайшло, прачынаецца — і сам, і жонка — ад дзікага ляманту:

— Лю-дзі, сюды! Адкапайце мяне! Я жывы!

Гэта начлежнік — ці то змёрз, ці то працверазеў, але прачнуўся, абмацаў, што знізу і зверху дошкі ды і рашыў, што яго пахавалі.

Прыйшлося гаспадарам «адкопваць». Пасля чаго той воз з кветкамі яны ў іншае месца паставілі — далей ад дарогі. На ўсякі выпадак. Раптам яшчэ хто ў рай захоча пад'ехаць.

**Галіна БАБАРЫКА,**
*в. Мачуль, Столінскі раён*

## СТАРЫ НАСТАЎНІК

Мой сябра Яфім Шапіра — натура творчая. Ён мастак (напісаныя ім пейзажы і нацюрморты ўпрыгожваюць жытло, а таксама школы, дзе працаваў). Ён паэт (хоць піша толькі для сябе і сяброў) — увогуле майстар на ўсе рукі. Яфім скончыў Мінскі педагагічны інстытут імя Горкага і (завочна) Маскоўскі ўніверсітэт мастацтваў па класу «Станковы жывапіс».

Што важна, Яфім Якаўлевіч амаль чатыры дзесяцігоддзі працаваў у школе: настаўнікам, завучам, дырэктарам школы, потым зноў настаўнікам — выкладчыкам гісторыі, выяўленчага мастацтва, чарчэння, працоўнага навучання. Я не раз бываў на яго уроках, таму ведаю, з якой творчай выдумкай, з якім натхненнем ён праводзіць заняткі, як яго любяць вучні, як вераць!

Аднойчы на ўроку гісторыі Яфім Якаўлевіч распавядаў пяцікласнікам пра падзеі сівой даўніны, казаў, што ў Мінску на будаўніцтве метро знойдзены рэшткі маманта. Значыць, пяць тысяч гадоў таму гэтыя сухапутныя гіганты побач з шаблязубымі тыграмі і чорнымі насарогамі жылі на нашых землях — там, дзе потым вырас вялікі сталічны горад...

Аповед настаўніка дзеці слухалі па-рознаму: хто з недаверам, хто з вялікай цікаўнасцю.

— Ці ўсё зразумела? — спытаў напрыканцы настаўнік.

— Так, усё! — загаманіла дзятва.

І ўсё ж адна з дзяўчынак вырашыла ўдакладніць:

— Яфім Якаўлевіч, а вы маманта жывога бачылі?

Клас грымнуў рогатам. Настаўнік жа пачухаў патыліцу і спытаў:

— Маша, ну няўжо я так дрэнна выглядаю? Аж на пяць тысяч гадоў?

**Уладзімір ШУЛЯКОЎСКІ,**
*г. Мінск*

Рубрыку вядзе
**Валянціна ДОЎНАР.**

Прамая лінія

# ДЫЯГНАЗ РАК: НЕ ЗДАВАЦЦА, ЗМАГАЦЦА

**НАША чарговая «прамая лінія» прысвечана анкалагічным праблемам. Чытачоў кансультаваў галоўны ўрач Мінскага гарадскога клінічнага анкадыспансэра, дацэнт, кандыдат медыцынскіх навук Зігмунд ГЕДРЭВІЧ.**

**☎— Тэлефаную з Мінска, завуць Соня. У нашай супрацоўніцы рак галаўнога мозга, яна інвалід I групы. Скажыце, калі ласка, колькі разоў на год і дзе ёй можна прайсці рэабілітацыю?**

— Ёй неабходна звярнуцца да ўрача-анколага, які яе курыруе. І ўрач вызначыць магчымасць правядзення і аб'ём рэабілітацыйных мерапрыемстваў. А колькі разоў на год гэта рабіць, залежыць ад стану пацыенткі, ад доктара, які назірае хворага. Усё вельмі індывідуальна.

**☎— Вольга Фёдараўна, званю з Мінска. Ці трэба выдаляць папіломы і ў які час года гэта лепш рабіць? І яшчэ. Чула, што ўзнікненне папілом звязана з дэфектам імунітэту. Ці так гэта?**

— Папіломы лепш выдаляць у халодны перыяд часу. У гэтую пару скура лепш загойваецца, чым тады, калі павышаная патлівасць.

Што датычыцца імунітэту, то ён тут асаблівай ролі не адыгрывае. Хаця часткова на сітуацыю можа ўплываць. Справа ў тым, што папілома — захворванне вірусннага паходжання. Калі ў чалавека моцны імунітэт, то, зразумела, вірус пранікае значна радзей, а калі і пранікае, то не выклікае захворвання.

Многае яшчэ залежыць ад скуры, якая нам дасталася ў спадчыну і ад спосабаў догляду яе. Папіломы часцей з'яўляюцца на адкрытых месцах і ўчастках, якія інтэнсіўна пацеюць. Напрыклад, у вобласці шыі, падпахавых, пахвінных згібаў. Таму варта асабліва клапаціцца аб чысціні скуры.

Папіломы лепей выдаляць. А спосаб, якім іх выдаліць, падбярэ дэрматолаг.

**— А электрапрацэдуры для гэтага абавязкова прымяняць?**

— Не абавязкова. Напрыклад, няма сэнсу выдаляць хірургічным шляхам маленькія папіломкі, памерам у некалькі міліметраў.

**☎— З Мінска тэлефаную, завуць Любоў. У маёй дачкі паміж грудзьмі чорная радзімка, якая расце. Ці небяспечна гэта?**

— Хутчэй за ўсё, гэта новаўтварэнне дабраякаснае. Але рэч у тым, што яно знаходзіцца ў такой зоне, якая можа траўмавацца. А траўмаваная радзімка падлягае хірургічнаму лячэнню, бо высокая рызыка перараджэння яе ў злаякасную пухліну.

Таму я вам раю падысці ў паліклініку да хірурга, каб ён пагледзеў новаўтварэнне. І калі радзімку можна выдаліць, яе выдаляць. Калі не — то накіруюць да анколага на кансультацыю.

**— І яшчэ. У мужа прагрэсуе колькасць радзімак. Яны ўзвышаюцца над скурай. Я яму нават не дазваляю пры мыцці карыстацца мачалкай, каб не траўмаваць радзімкі...**

— Вы вельмі правільна гаворыце. Каб усе былі такімі пільнымі, як вы, то рак скуры так хутка не распаўсюджваўся б. Безумоўна, траўмаваць радзімкі не трэба. Але вам неабходна раз у год паказваць мужа дэрматолагу. Часцей за ўсё гэта гіперкератоз або т.зв. кератапапіломы, якія бываюць у людзей, пачынаючы з 30-гадовага ўзросту. Скура вяне і з'яўляюцца такія светла- і цёмна-карычневыя плямы, што ўзвышаюцца над скурай. Не выключана, што гэта спадчыннае.

Для пачатку пакажыцеся дэрматолагу. Калі спецыялісту нейкая пляма падасца небяспечнай, ён адправіць на кансультацыю да анколага. На фоне мноства плямаў магчымае з'яўленне такой хваробы, як базаліёма, — гэта злаякаснае пашкоджанне скуры.

**☎— З Навагрудка тэлефаную, Іна, 35 гадоў. Пасля родаў у мяне з'явілася дыфузная мастапатыя. Часта баляць грудзі. Як быць?**

— Працягвайце назірацца ў свайго гінеколага. А з 40 гадоў будзеце рабіць мамаграфію. З гінеколагам вам трэба вырашыць пытанне аб спосабе кантрацэпцыі. Бо часам болі ў малочных залозах з'яўляюцца ў выніку няправільна падабранага спосабу кантрацэпцыі.

Яшчэ вам трэба высветліць, ці абсалютна вы здаровыя гінекалагічна. Калі ёсць нейкая паталогія з боку геніталій, то неабходна лячыць, у першую чаргу, гэта, а потым ужо пачынаць лячэнне мастапатыі.

**— А ці можа быць дыфузная мастапатыя перадракавым захворваннем?**

— Гэта фонавае захворванне. На яго фоне часам узнікаюць, у тым ліку, і злаякасныя пухліны. Таму пацыентам, у якіх ёсць дыфузная мастапатыя, неабходнае дыспансэрнае назіранне. Хаця б раз у год трэба праходзіць дыспансэрнае абследаванне.

**☎— Уладзімір Андрэевіч, званю з Брагіна. Ці ёсць сэнс у правядзенні антыаксідантнай тэрапіі для прафілактыкі анкалогіі?**

— Калі ў вас няма анкалагічнага захворвання, то прафілактыка антыаксідантным комплексам карысная, але выкарыстоўваць прэпараты пастаянна няма ніякай неабходнасці. Два разы на год, вясной і восенню, — гэта той самы час, калі трэба праводзіць прафілактыку. А калі тэрапію праводзіць пастаянна, на працягу года, то можна дабіцца зусім іншага выніку. Рэч у тым, што ў арганізме кожнага чалавека цыркулююць атыпічныя клеткі, якія могуць стаць ракавымі. І калі мы іх будзем пастаянна стымуляваць, то дастымулюемся да такой ступені, што гэта клетка дасць рост.

**☎— З Мінска тэлефануе Ірына Мікалаеўна. Калі з узростам павялічваецца колькасць радзімак, ці трэба на гэта звяртаць увагу?**

— Трэба звяртаць. Вы не адзіны чалавек, у якога з узростам на целе з'яўляецца пігментацыя. Пасля 30 гадоў скура пачынае вянуць, з'яўляецца яе арагавенне. Мае значэнне і спадчыннасць. Як правіла, страху вялікага тут няма. Але ў гэтай сітуацыі вам лепш звярнуцца да дэрматолага. Магчыма, спецыяліст параіць вам нейкі прэпарат, які аблегчыць стан. А з другога боку, урач пагледзіць, ці няма на фоне высыпак нейкіх небяспечных плямаў, напрыклад, базаліёмы.

**☎— Завуць мяне Вера Віктараўна, тэлефаную з Віцебскай вобласці. Так атрымліваецца, што многія з членаў нашай сям'і хварэюць на рак. У сувязі з гэтым пытанне: дзе можна праверыцца на анкалогію?**

— На наяўнасць анкалагічных захворванняў можна праверыцца ў сваёй паліклініцы, і ў першую чаргу тут неабходна прайсці так званы паралельны агляд — яго можа правесці любы тэрапеўт, хірург і ўрач іншай спецыяльнасці. Прычым калі пасля агляду ў доктара ўзнікнуць сумненні і спатрэбіцца дадатковае абследаванне, то ў гэтым выпадку пацыента накіруюць у анкалагічны дыспансэр.

Апроч таго, існуе варыянт тэсціравання гэтакзванымі пухліннымі маркёрамі. Адно, што праверка маркёрамі ўсё ж не дае 100-працэнтнай дакладнасці. Скажам, пры падазрэнні на праблемы са шчытападобнай залозай выкарыстоўваецца тэст на тырэаглабулін. І тэст можа паказаць, што ўзровень тырэаглабуліну павышаны, аднак насамрэч раку можа і не быць.

**☎— Антаніна з Мінска. Колькі месяцаў таму пад каленам з'явілася прыпухласць, зрабіла ўльтрагукавое даследаванне, паставілі дыягназ — фібраліпома. Ці варта яе выдаляць? І якія могуць быць наступствы наяўнасці фібраліпомы?**

— Фібраліпома з'яўляецца дабраякаснай пухлінай тлушчавага паходжання, і калі яе не выдаляць, то ніякіх сур'ёзных наступстваў тут не будзе — адно, што ў выпадку разрастання і павелічэння ў памерах фібраліпома будзе перашкаджаць функцыям сустава. Праўда, адразу заўважу: каб не было памылак у дыягназе, тут усё ж трэба зрабіць пункцыйную біяпсію.

Аднак выдаліць фібраліпому ў любым выпадку нялішне. Бо знаходзіцца яна пад каленам, інакш кажучы, у вельмі нязручнай зоне. Напрыклад, падчас сядзення чалавек будзе адчуваць дыскамфорт.

**☎— Турбуе Валерыя Іванаўна з Мінскага раёна. Паўгода таму з невядомай прычыны ў падмышачнай вобласці злева рэзка павялічыўся лімфавузел, але праз некалькі дзён усё само па сабе прайшло. А два месяцы таму сітуацыя паўтарылася — толькі з правага боку. Што гэта можа быць? І ці варта мне праходзіць якія-небудзь абследаванні?**

— Перш-наперш тут варта звярнуцца да хірурга ў паліклініку па месцы жыхарства — магчыма, можа падавацца, што гэта павялічаны лімфавузел, а насамрэч гэта можа быць павелічэнне потавай залозы, што праходзіць самастойна. Тым больш што наконт менавіта лімфавузлоў сапраўды ёсць сумненні. Бо калі лімфавузлы павялічваюцца, то звычайна затым яны прыходзяць у норму даволі працяглы час.

**☎— Алена з Мінска. Магчыма, пытанне незвычайнае, і тым не менш. Хачу зрабіць падцяжку жывата метадам награвання скуры электрахвалямі. Аднак пачула папярэджванне, што гэта працэдура робіцца выключна пры адсутнасці анкалагічных захворванняў. Адсюль і сумненні: ці можа такая падцяжка справакаваць анкалогію?**

— Сама па сабе падцяжка справакаваць анкалагічнае захворванне не можа. Аднак перад тым, як выконваць гэту працэдуру, нялішне ўсё ж прайсці абследаванне і пагаджацца на падцяжку толькі пры адсутнасці праблем.

**☎— Непакоіць Вікторыя Эдуардаўна з Мінска. Пасля правядзення хіміятэрапіі адзначаецца падзенне трамбацытаў. Парайце, што рабіць, каб іх падняць, якія сродкі (і ў тым ліку немедыкаментозныя) тут лепшыя?**

— На жаль, параіць штосьці канкрэтнае тут цяжка — у кожным выпадку выкарыстоўваюцца розныя сродкі, напрыклад, адвары крапівы, травы мацярдушкі, сок гарбуза, праполіс і ў тым ліку медыкаментозныя прэпараты. Але нешта, акрамя карысці, можа прынесці і шкоду. У дадзеным выпадку неабходна дакладна ведаць усе нюансы. Таму мая парада — звярнуцца па кансультацыю да ўрача, у якога вы лечыцеся, або да загадчыка хіміятэрапеўтычным аддзяленнем.

**☎— Завуць мяне Анатоль Пятровіч, жыву ў Мінску. Пры дыягназе меланома жонцы прызначылі курс хіміятэрапіі (дакарбазін плюс цыклаферон), аднак у выніку ў яе стала балець галава, павялічылася печань, з'явіліся праблемы са сном. Як аблегчыць яе стан?**

— Для пачатку трэба высветліць прычыны праблем, напрыклад, звязаны той жа галаўны боль з уздзеяннем хіміяпрэпаратаў, гіпертанічным захворваннем, ці прагрэсам хваробы. Таму тая ж парада: звярнуцца да ўрача, які непасрэдна вядзе назіранне. Ніякія «завочныя» парады тут не маюць ніякага сэнсу.

**«Прамую лінію» правялі Вольга ШАЎКО і Сяргей ГРЫБ.**
***(Працяг будзе.)***


## ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ ПОВТОРНОМ АУКЦИОНЕ
### на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства

| № лота | Сведения о виде и предмете аукциона на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства | | Условия развития инфраструктуры застраиваемой территории, характеристика расположенных на земельном участке инженерных сооружений | Условия предоставления земельного участка | Начальная цена предмета аукциона, бел. руб. | Сумма задатка, бел. руб. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Адрес земельного участка/кадастровый номер/ размер/ срок аренды/арендодатель | Целевое назначение земельного участка | | | | |
| 1. | Брестская область, Малоритский район, 0,3 км. северо-восточнее д. Луково на озере Луковское/ кадастровый номер 125200000001000445/ площадь 0,9600 га/ срок аренды 50 лет/ арендодатель – Малоритский райисполком Тел. 8(01651) 2 30 17 | Для строительства базы отдыха на 18 мест на озере Луковском | Территория участка на 0,29 га покрыта лесом, 0,40 га – пески, 0,27 га – древесно-кустарниковая растительность. Участок расположен в водоохранной зоне и прибрежной полосе оз. Луковского и имеет ограничения в использовании земель: в водоохранной зоне на площади 0,61 га, прибрежной полосе на 0,35 га, санитарно-защитной полосе водоотвода на площади 0,10 га соответственно. Подъезд к участку с автодороги Луково–Заболотье (участок находится в придорожной полосе автодороги Н-745 Луково (от а/д М-12)–Новое Заболотье (4 категория) | внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение победителем аукциона: расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; заключение победителем аукциона с Малоритским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок.<br>Победителю аукциона строительство необходимо осуществлять на условиях:<br>- строительство базы выполнить на расстоянии не менее 50,0 м от бровки земляного полотна автодороги до линии застройки; съезд к застройке выполнить согласно ТКП 45-3.03-19-2006 (02250) «Автомобильные дороги» раздел 6 с устройством покрытия согласно п.6.1.14.(как для главной дороги 4 тех. категории); при необходимости снабжения базы отдыха электричеством и связью строительство воздушной линии электроснабжения выполнить согласно ТКП 45-3.03-19-2006 «Автомобильные дороги» п.6.4., при переходе автодороги учесть дополнительную высоту насыпи 0,5 м и прокладку кабеля связи вдоль дорог производить за пределами полосы отвода на расстоянии не менее 14,0 м от оси а/д 4 категории; в населенных пунктах не менее 1.0 м от наружной бровки кювета, подошвы насыпи дороги или, в случае, когда отсутствует земляное полотно, тротуары – не менее 1,5 м от бортового камня улицы, дороги (укрепленные полосы обочины, кромки проезжай части) (согласно таб. 9.1 СНБ 3.03.02-97 «Улицы и дороги городов, поселков и сельских населенных пунктов»), переходы через а/д выполнять закрытым способом с устройством защитного футляра на глубину не менее 1,4 м от верха покрытия проезжей части до верхней образующей футляра; проект в обязательном порядке согласовать с ДРСУ № 179; - места производства работ оградить дорожными знаками и схему их расстановки согласовать с ГАИ Малоритского РОВД;<br>- за три дня до начала работ письменно известить ДРСУ № 179 (г. Малорита, ул. Советская, д. 134, тел./ф. 2 02 71, 2 36 02) о дате начала и окончания работ; после окончания работ в течение 1-го дня привести в порядок придорожную полосу и сдать по акту ДРСУ № 179 | 19 120 220 | 1 701 700 |
| 2. | Брестская область, Пружанский район, на 7 км справа автомобильной дороги Р-101 Пружаны–Береза/ кадастровый номер 125600000001000452/ площадь 0,1298/срок аренды 20 лет/ арендодатель – Пружанский райисполком Тел. 8(01632) 7 10 93 | Для строительства площадки отдыха | Участок покрыт лесом. Установлены ограничения в использовании земельного участка в связи с его расположением в охранной зоне подземной кабельной линии электросвязи на площади 0,026 га | право вырубки древесно-кустарниковой растительности и реализацией древесины, получаемой от вырубки, ГЛУ «Пружанский лесхоз» в установленном порядке; внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; заключение победителем аукциона с Пружанским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработки проектной документации на строительство объекта в срок не превышающий 2-х лет; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией. | 2 053 290 | 174 530 |
| 3 | Брестская область, Столинский район, 110,650 км. автодороги Р-88 Житковичи–Давид–Городок–граница Украины/ кадастровый номер 125800000001000072/ площадь 0,0375 га/ срок аренды 50 лет/ арендодатель – Столинский райисполком Тел. 8(01655) 2 26 09 | Под строительство объекта придорожного сервиса (пункт питания) | Участок свободен от строений и сооружений.<br>На земельном участке имеются ограничения в использовании земель в охранной зоне линии электропередачи напряжением 110 кВт и водоохранной зоне реки Сырец на площади 0,0375 га | внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение победителем аукциона: расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; возмещение убытков в сумме 23 210 рублей, причиненных ОАО «Горынский агрокомбинат» изъятием земельного участка; заключение победителем аукциона со Столинским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о представлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство объекта; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; снятие плодородного слоя почвы и использование его для улучшения малопродуктивных земель ОАО «Горынский агрокомбинат». | 116 640 | 11 000 |
| 4 | Брестская область, Ивановский район, Мотольский с/с, 5,2 км. северо-западнее дер. Мотоль (восточный берег водохранилища «Жидинье»)/ кадастровый номер 123084505601001120/ площадь 0,6240 га/ срок аренды 50 лет/ арендодатель – Ивановский райисполком Тел. 8(01652) 2 13 69 | Под строительство охотничье-рыболовных домиков на 18 мест | Участок пустует, посадка леса не производилась, граница земельного участка проходит по суходолу. Подъезд к участку будет осуществляться по существующей дорожной сети СПК «Агро-Мотоль». Установлены ограничения в использовании земельного участка в связи с его расположением в водоохранной зоне водохранилища «Жидинье» на площади 0,6240 га | внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; заключение победителем аукциона с Ивановским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения Ивановского райисполкома на проведение проектно-изыскательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией. | 20 062 450 | 1 966 120 |
| 5 | Брестская область, Ивацевичский район, 479 (лево) на автодороге Р-43 граница РФ–Кричев–Бобруйск–Ивацевичи/ кадастровый номер 123400000001000747/ площадь 1,4979 га / срок аренды 99 лет/ арендодатель – Ивацевичский районный исполнительный комитет Тел. 8(01645) 2 13 69 | Под строительство объекта придорожного сервиса (автомобильной заправочной станции, станции технического обслуживания, пункта питания, пункта постоя и охраняемой стоянки) | Участок покрыт лесом.<br>РУП Белтелеком» на площади 0,0804 га заняты транспортными коммуникациями (подземная кабельная линия связи). Установлены ограничения в использовании земельного участка в связи с его расположением в охранной зоне подземной кабельной линии электросвязи и радиофикации на площади 0,0804 га | внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение победителем аукциона: расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; возмещение убытков в сумме 7984,03 тыс. руб. причиненных ГЛУ «Барановичский лесхоз» изъятием земельного участка; права вырубки деревьев и реализации древесины ГЛУ «Барановичский лесхоз» в установленном порядке; возмещение победителем аукциона в установленном порядке потерь лесохозяйственным производством в сумме 30412,8 тыс. руб., вызванных изъятием земельного участка площадью 0,6656 га (покрытие лесом) для использования его в целях не связанных с ведением лесного хозяйства (строительство автозаправочной станции и охраняемой стоянки), перечислив их на транзитный счет инспекции Министерства по налогам и сборам по месту постановки на учет предприятия, код платежа 05202; заключение победителем аукциона с Ивацевичским райисполком договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации прав на земельный участок; получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство объекта; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; снятие плодородного слоя почвы и использование его для благоустройства объекта. | 3 642 050 | 356 010 |

**Повторный аукцион состоится 1 октября 2010 года** в 11.05 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524.

Для участия в повторном аукционе юридическое лицо, индивидуальный предприниматель в установленный в извещении о проведении срок подает заявление на участие в повторном аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам повторного аукциона.

К заявлению на участие в повторном аукционе прилагаются документы:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на р/с 3642902530005 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа – фонд «Брестоблимущество», УНН 200020538, срок внесения – по 27 сентября 2010 включительно;

*индивидуальным предпринимателем* – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; *представителем индивидуального предпринимателя* – нотариально удостоверенная доверенность; *представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь* – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; *представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица* – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов на участие в аукционе представители индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность.

Индивидуальные предприниматели и юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для предмета аукциона с наибольшей начальной ценой.

Порядок осмотра земельных участков осуществляется на местности по согласованию с арендодателем.

Аукцион проводится при наличии двух или более участников аукциона. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену.

**Участник, ставший победителем аукциона, обязан**: подписать протокол аукциона в день аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка победителю аукциона для размещения объекта строительства: внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, расходы, связанные с формированием земельного участка для размещения объекта строительства и изменением земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этих участков, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона, после чего, но не позднее 2 рабочих дней, заключить с местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с «Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договора аренды земельных участков», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462 с учетом требований Указа Президента Республики Беларусь от 27 декабря 2007 г. № 667 «Об изъятии и предоставлении земельных участков».

***Заявления на участие в повторном аукционе с необходимыми документами принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 404, 405 фонд «Брестоблимущество» с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по рабочим дням с 2 сентября 2010 г. по 27 сентября 2010 г. включительно.***

## СА «ЗВЯЗДОЙ» — ПА ЖЫЦЦІ!

**ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПАДПІСКА НА IV КВАРТАЛ 2010 г.**

*Падпіска праз РУП «Белпошта» (кошт у рублях)*

| Індэкс | месяц | IV квартал |
|---|---|---|
| 63850 (індывідуальны) | 12400 | 37200 |
| 63145 (інд. для ветэранаў вайны, пенсіянераў) | 11600 | 34800 |
| 63858 (ведамасны) | 19900 | 59700 |
| 63239 (ведамасны, для ўстаноў міністэрстваў аховы здароўя, адукацыі і культуры) | 18000 | 54000 |

**Заставайцеся з намі!**


Кватэрнае пытанне

# НА ЛЬГОТНЫ КРЭДЫТ РАЗЛІЧВАЦЬ МОЖНА, КАЛІ...

**Мы, маладая сям'я, жывём у бацькоўскім доме, знаходзімся на кватэрным уліку, і чарга на будаўніцтва кватэры ў ЖБК як быццам падыходзіць. Але на працы нам сказалі, што льготныя крэдыты даюць не ўсім забудоўшчыкам, а толькі маламаёмным. Як гэта вызначаецца?**

Л. МІШЫН, *Полацкі раён.*

У якасці крытэрыю аднясення грамадзян, якія прэтэндуюць на атрыманне льготных крэдытаў або субсідый на будаўніцтва жылля, да катэгорыі маламаёмных выкарыстоўваецца такі нарматыў, як мінімальны спажывецкі бюджэт (МСБ).

Згодна з пунктам 1 Палажэння, зацверджанага пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20 снежня 2000 г. № 1955, да маламаёмных працаздольных адносяцца грамадзяне, якія знаходзяцца на ўліку асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў і валодаюць здольнасцю да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці; у якіх сярэднямесячны сукупны даход на кожнага члена сям'і не перасягае трохразовага сярэднямесячнага сярэднедушавога мінімальнага спажывецкага бюджэту сям'і з 4 чалавек, падлічанага за 12 месяцаў, што папярэднічалі месяцу падачы дакументаў для ўключэння ў спісы на атрыманне льготнага крэдыту і (або) падачы дакументаў на атрыманне субсідыі; якія валодаюць маёмасцю, агульны кошт якой не перавышае:

для атрымання льготнага крэдыту — двухразовага гранічнага памеру льготнага крэдыту для гэтай сям'і;

для атрымання субсідыі — кошту кватэры тыпавых спажывецкіх якасцяў, зыходзячы з максімальнай нормы прадастаўлення агульнай плошчы жылога памяшкання сацыяльнага карыстання для гэтай сям'і.

Пастановай Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ад 16 ліпеня 2010 г. № 112 адпаведны МСП зацверджаны ў памеры 448 520 рублёў (на перыяд з 1 жніўня па 31 кастрычніка 2010 года). Адпаведна трохразовы МСБ складае 1 345 560 рублёў, і на сёння сям'я можа прэтэндаваць на атрыманне ў вызначаным парадку льготнага крэдыту, калі названы сярэднямесячны сукупны даход на кожнага члена сям'і не перасягае гэтую суму.

Для аднясення грамадзяніна да катэгорыі маламаёмных ім падаюцца звесткі аб сукупным даходзе і маёмасным становішчы сям'і ў орган, у якім ён знаходзіцца на ўліку асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў. Звесткі аб сукупным даходзе і маёмасным становішчы грамадзяніна не падлягаюць выдачы.

**Віктар САВІЦКІ.**

# СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

# СЁННЯ

**Сонца**

| | Усход | Захад | Даўжыня дня |
|---|---|---|---|
| Мінск — | 6.19 | 19.58 | 13.39 |
| Віцебск — | 6.06 | 19.50 | 13.44 |
| Магілёў — | 6.09 | 19.49 | 13.40 |
| Гомель — | 6.08 | 19.43 | 13.35 |
| Гродна — | 6.35 | 20.13 | 13.38 |
| Брэст — | 6.38 | 20.11 | 13.33 |

**Месяц**

*Апошняя квадра 1 верасня. Месяц у сузор'і Блізнятаў.*

**Імяніны**

*Пр. Самуіла.*

*К. Саламона, Сцяпана, Юльяна.*

Фота Соф'і КУСЯНКОВАЙ.

## 2 верасня

**1928 год** — кінаарганізацыяй Белдзяржкіно ў Ленінградзе створана кінастудыя «Савецкая Беларусь» (з 1939 года знаходзіцца ў Мінску), з 1946 года — «Беларусьфільм».

**1945 год** — 65 гадоў таму ў Такійскай бухце на борце амерыканскага лінкора «Місуры» прадстаўнікі Японіі падпісалі афіцыйны акт аб безумоўнай капітуляцыі японскіх узброеных сіл. Дзень заканчэння Другой сусветнай вайны.

***«Падтрымаць добрым словам чалавека, які трапіў у бяду, гэтак жа важна, як своечасова пераключыць стрэлку на чыгуначным пуці: усяго адзін дзюйм аддзяляе катастрофу ад плаўнага і бяспечнага руху».***

**Генры Уорд Бічэр (1813—1887), амерыканскі грамадскі дзеяч.**

# Крынічка

*«Цякла тут з лесу невялічка*
*Травой заросшая крынічка».*
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 — № 27 (359)

## Неба восенню дыхае

**Здавалася, што гарачае лета ніколі не скончыцца. Але ўжо канец жніўня падаўся нам даволі суровым у параўнанні з летняй спёкай. І таму трэба рыхтавацца да халадоў ужо зараз, назапашваючы тое, што прынесла нам лета.**

У верасні асноўныя работы ў садзе і агародзе звязаны са зборам ураджаю і падрыхтоўкай раслін да зімы.

У **садзе** ў першай дэкадзе верасня пачынаюць перакопваць глебу, уносіць арганічныя ўгнаенні. Пад яблынямі і грушамі глыбіня перакопкі не павінна перавышаць 10—12 см, пад вішнямі і слівамі — 10 см (каб не пашкодзіць карані). Сухую глебу перакопваюць праз 2—3 дні пасля дажджу або паліву.

Пасля збору пладоў, калі з дрэў апала 20 працэнтаў лістоў, кроны пладовых дрэў апырскваюць 5-працэнтнай мачавінай (500 г на 10 л вады) супраць паршы яблык і груш, гніляў і плямістасці.

Да **сярэдзіны** верасня неабходна закончыць восеньскую пасадку клубніц, таму што да канца вегетацыі расада павінна добра прыжыцца і разрасціся. Пасля пасадкі ў градах клубніцы рыхляць, глебу мульчыруюць торфам або перагноем.

Да **сярэдзіны** месяца ў кустоў **парэчак**, **агрэсту**, **маліны** выразаюць усе пашкоджаныя і паражоныя шкоднікамі і хваробамі галінкі.

У верасні часам здараюцца замаразкі, таму ў агародзе трэба своечасова сабраць цеплалюбівыя культуры: **таматы, агуркі, баклажаны, перац**. Часам ад халаднаватага надвор'я перац робіцца фіялетавым, але смак ад гэтага не псуецца. Зразаюць плады перцу сякатарам разам з пладаножкай. Пры рэзкім пахаладанні невялікія кусты можна перасадзіць у пластмасавыя вёдры і перанесці ў памяшканне, а акне яны будуць працягваць расці і спець. Збор баклажанаў праводзяць тады, як толькі яны робяцца бурымі. А вось спазненне з уборкай прыводзіць да загрубення пладоў і з'яўлення ў іх горкага смаку. Зразаюць баклажаны з пладаножкай, так яны будуць лепш захоўвацца. Апошнія зялёныя плады разам з раслінай падвешваюць у цёплым памяшканні каранямі ўверх.

У верасні ўбіраюць познія гатункі **бульбы**. Пасля выкопвання можна азеляніць насенныя клубні ў светлым месцы, але не пад прамымі сонечнымі прамянямі, гэта павышае ўраджайнасць, змяншае верагоднасць захворвання бульбы. Такія клубні пры захоўванні практычна не чапаюць грызуны.

Некаторыя агароднікі, якія вырошчваюць бульбу на малых плошчах, пасля выкопвання акуратна прамываюць насенныя клубні ў 2—3 водах. Пры гэтым удаецца разам з зямлёй адмыць споры грыбоў, а паражоныя клубні робяцца больш прыкметнымі.

Тэрмін уборкі караняплодаў (**буракоў, морквы, рэпы, сельдэрэю, пятрушкі**) вызначаюць у залежнасці ад надвор'я і біялагічных асаблівасцяў гатункаў.

**Гарбузы** ўбіраюць у сухое надвор'е, да надыходу замаразкаў. Паспелыя плады абразаюць з пладаножкай. Плады з механічнымі пашкоджаннямі і недаспелыя выкарыстоўваюць для нарыхтовак, а прызначаныя для захоўвання цэлымі падсушваюць і праграваюць на сонцы. Калі ночы халодныя, гарбузы накрываюць матамі або саломай.

У верасні працягваюць збіраць сярэднеспелыя гатункі **капусты**. **Пятрушку** і **караневы сельдэрэй** можна часткова пакінуць у зямлі на зіму, каб вясной можна было як мага раней атрымаць зяленіва. Шматгадовую **цыбулю, эстрагон**, **шчаўе і рэвень** неабходна злёгку акучыць, падсыпаць торф.

Трэба адзначыць, што недаспелая агародніна дрэнна захоўваецца, у яе яшчэ даволі слабая абалонка. Перасплелая агародніна лёгка растрэскваецца і грубая на смак. Так што праявіце талент агародніка і шукайце аптымальны варыянт.

## Чарнавокая сястра маліны — ажына

**Першыя прамысловыя гатункі ажыны з'явіліся ў пачатку XIX стагоддзя ў ЗША, а ў Еўропе яе вырошчвалі ўжо ў другой палове гэтага ж стагоддзя. У Беларусі першыя гатункі ажыны з'явіліся ў 30-х гадах мінулага стагоддзя.**

**У адрозненне ад маліны, ажына больш ураджайная, яе ягады большыя па памеры, яна даўжэй, чым маліна, пладаносіць на адным месцы. Найбольшы ўраджай кусты даюць першыя 10—15 гадоў.**

Ажыну можна высаджваць увесну і ўвосень. Яна любіць урадлівую глебу, сярэднія суглінкі, але не любіць чыста пясчаную і тарфяную. Вільгацелюбівая культура пераносіць паўцень, але ўсё ж больш любіць святло, таму і ягады ў сонечным месцы выспяваюць раней. Высаджваць кусты лепш за ўсё на невялікіх схілах, размяшчаючы рады з поўначы на поўдзень, а садзіць у траншэі. Але ж садаводы часцей за ўсё выкарыстоўваюць ямы глыбінёй і дыяметрам 0,5 м. У кожную ямку трэба ўнесці вядро перапрэлага кампосту, дзве шклянкі прасеянага драўніннага попелу і дзве жменькі комплекснага мінеральнага ўгнаення. Усё гэта перамяшаць з выкапанай зямлёй і запоўніць яму сумессю. Першыя два-тры гады пасля пасадкі кусты лепш падкормліваць толькі разведзенымі ў вадзе азотнымі ўгнаеннямі (20 г мачавіны на вядро). У далейшым, рэкамедуюць практыкі, штогод вясной уносіць вядро перагною, дзве жмені комплекснага мінеральнага ўгнаення і дзве шклянкі попелу на куст. Высаджваюць ажыну, як і маліну, толькі адлегласць паміж кустамі павінна быць большая — 1,5—2 м. Садзіць на такую глыбіню, каб буйныя пупышкі, якія знаходзяцца ля каранёвай шыйкі, былі засыпаныя зямлёй не больш чым на 2 см. Не будзе памылкі, калі вы пасадзіце расліну глыбей, але ў такім выпадку пладаносіць яна будзе на год пазней. Пасля пасадкі саджанец абрэзаць, пакінуўшы пянёк 25 см. Для таго, каб куст правільна падвязаць, нацягваецца дрот у два рады. Аднагадовыя парасткі падвязваюць да верхняга, а парасткі, якія вырастуць летам, — да ніжняга ў форме веера, пакідаючы адлегласць паміж імі такім чынам, кам можна было лёгка збіраць ягады, а лісце атрымлівала больш святла, і каб парасткі не чапляліся і не перашкаджалі адзін аднаму. Пасля збору ўраджаю парасткі, якія адпладаносілі, засыхаюць — іх варта абрэзаць сякатарам ля самай зямлі. Вясной у ажыны, як і ў маліны, абразаецца верхавіна, бо, як правіла, яна заўсёды аказваецца падмарожанай. Зразаць трэба да здаровай часткі.

Па той прычыне, што ажына цвіце позна, у асноўным, калі мінуе небяспека замаразкаў, то і плады выспяваюць пазней, чым у маліны.

На ажыне не бывае шкоднікаў. Адзінае — яна можа паражацца грыбковымі хваробамі, але гэтага можна пазбегнуць, калі фарміраваць не густы, а рыхлы куст, у які добра пранікае паветра. Першыя ягады, якія выспелі зверху куста, трэба сарваць, бо пераспелыя ягады могуць паражацца гніллю. Калі ж першыя ягады сарваць, тады ажына добра і дружна выспявае.

## Гарбуз

**Відаць, самая непатрабавальная гародніна. Знайсці толькі правільнае месца для пасадкі, а сам гарбуз, ужо калі возьмецца ў рост, не дазваляе пустазеллю расці вакол сябе. А калі плод завяжацца, то наліваецца на радасць гаспадыні.**

Гарбузы — вельмі каштоўны прадукт харчавання, асабліва для дзяцей. У ім больш караціну, чым у моркве, многа ферментаў і добрае спалучэнне пажыўных рэчываў. Рэкамендуецца людзям, якія пакутуюць ад атлусцення, ацёкаў, сардэчна-сасудзістых захворванняў. Прымяняецца як жаўцягонны і мачагонны сродак. Семачкі — вядомы сродак супраць глістоў. Свежы гарбузовы сок карысны ўсім: для прафілактыкі пры адкладанні соляў, пры вывядзенні камянёў з нырак, пры лячэнні адэномы — па 1 шклянцы ў дзень на працягу 2—3 тыдняў. Пектыны гарбуза садзейнічаюць вывядзенню халестэрыну з арганізма.

Калі вы бачыце, што гарбузы дрэнна захоўваюцца, пусціце іх на перапрацоўку.

**МАРЫНАВАНЫЯ ГАРБУЗЫ**

Гарбуз, які добра выспеў, ачысціць ад лупін і насення, нарэзаць кубікамі памерам 1 см, на 1—2 хвіліны апусціць у кіпень і адразу ж астудзіць у халоднай вадзе. Падрыхтаваныя кубікі пакласці ў слоікі з прыправамі. Прыгатаваць марынад, давесці да кіпення і заліць даверху. Слоікі закатаць, прастэрылізаваць.

Марынад: 1 л вады, 100 г сталовага воцату, 30 г солі, 20 г цукру, 6—8 бутонаў гваздзікі, 8—10 зярнят чорнага перцу, 1 г карыцы, 2—3 лаўровыя лісты.

**ЯБЛЫЧНА-ГАРБУЗОВЫ СОК.**

Гарбуз парэзаць на кавалачкі, адціснуць сок і змяшаць яго з яблычным сокам, дабавіць цукар на смак і кавалачак лімона. Награваць да 90 градусаў, разліваць у гарачыя стэрыльныя бутэлькі, прастэрылізаваць 8—10 хвілін і закаркаваць.

На 1 кг ачышчанага гарбуза 1 кг яблык, цукар на смак, лімонная лупіна.

**ПАВІДЛА З ГАРБУЗА**

Ачысціць гарбуз, нарэзаць скрылёчкамі, апусціць на 10 хвілін у раствор пітной соды. Затым прамыць гарбуз у халоднай вадзе, пакласці ў таз, дабавіць 2—2,5 кг цукру і 2—3 шклянкі вады. Варыць, памешваючы, да кансістэнцыі варэння. Дабавіць 2,5 кг цукру, даліць вады і варыць далей. Час ад часу даліваць па 1 шклянцы кіпеню і варыць да таго часу, пакуль сіроп не стане цёмным. За 5—10 хвілін да заканчэння варкі дабавіць лімонную кіслату.

На 6 кг гарбуза — 4,5—5 кг цукру.

**МЁД З ГАРБУЗА**

Гарбуз пачысціць, нарэзаць на кавалачкі, пасыпаць цукрам і пакінуць на 2—3 гадзіны. Затым падаграваць на слабым агні. Лішні сок па меры яго выдзялення зліваць. У сок пакласці молатую карыцу і варыць да загусцення.

1 кг гарбуза, 25 г цукру, 0,5 г карыцы.

## Каліна — суперніца лімона

Каліна — куст вышынёй 3 м. Вясной ён пакрыты карункамі белых кветак, а ўвосень — незвычайна вабіць гронкамі барвовых ягад.

Мала хто ведае, што ў славян каліна — сімвал цнатлівасці і чысціні кахання, а таксама сямейнага шчасця.

Плады каліны багатыя на пектыны, змяшчаюць арганічныя кіслоты (яблычную, валяр'янавую, ліналевую і інш.), дубільныя рэчывы, карацін, вітамін PP і C (больш, чым у цытрусавых), солі фосфару, кальцыю (больш, чым у дзікарослых ягадах, за выключэннем суніц). Па ўтрыманні вітамінаў каліна пераўзыходзіць экзатычны лімон.

Размнажаецца каліна парасткамі, адводкамі, дзяленнем куста, зялёнымі чаранкамі і насеннем. На ўчастку пажадана мець 2—3 кусты, пасаджаныя на адлегласці 2 метры адзін ад другога.

Увосень саджанцы высаджваюць у ямы 30х40, у якія насыпаюць вядро перагною і каля 0,5 кг драўніннага попелу.

**ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ**

**Сканворд + судоку (27 жніўня). Па гарызанталі:** Стапа. Скрутак. Сіло. Кліп. Зло. Віка. Скэб. Абзац. Бутэрброд. Ара. Ослa. «Манон». Нант. Яга. Авіяпошта. Рака. Парк. Русэ. Кэт. Акно. Іпадром. **Па вертыкалі:** Баляслаўскі. Таіці. Катамаран. Проза. Ранак. Укос. Бровар. Карані. Унікум. Клішэ. Ямс. Бадо. Сноп. Лашак. Антрэ. «Конніца». Такт.

*Судоку: адказы гл. у табліцы.*

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 6 | 4 | 1 | 5 | 7 | 3 | 8 | 2 | 9 |
| 7 | 9 | 2 | 1 | 8 | 4 | 6 | 3 | 5 |
| 8 | 3 | 5 | 9 | 2 | 6 | 7 | 1 | 4 |
| 5 | 2 | 4 | 6 | 9 | 7 | 1 | 8 | 3 |
| 1 | 6 | 8 | 3 | 4 | 2 | 5 | 9 | 7 |
| 9 | 7 | 3 | 8 | 5 | 1 | 4 | 6 | 2 |
| 2 | 1 | 6 | 7 | 3 | 5 | 9 | 4 | 8 |
| 3 | 5 | 9 | 4 | 6 | 8 | 2 | 7 | 1 |
| 4 | 8 | 7 | 2 | 1 | 9 | 3 | 5 | 6 |

## Ну и ну!

### ЗАМЕСТ МАЗУТУ ЭМУЛЬСІЯ

Супрацоўнікі службы па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Упраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама завялі дзве крымінальныя справы ў дачыненні да дырэктара адной з камерцыйных структур Мінска, які падазраецца ў тым, што пад выглядам паліўнага мазуту пастаўляў прадпрыемствам нафтавую эмульсію. У выніку гэтага аднаму прадпрыемству нанесена матэрыяльная страта ў памеры 39,5 мільёна рублёў, а яшчэ аднаму — ажно на 93,9 мільёна.

А дырэктар адной з камерцыйных структур у Оршы падазраецца ў тым, што браў хабар — больш за 6,5 мільёна рублёў, каб станоўча вырашыць пытанне аб здачы ў арэнду памяшканняў прадпрыемства. За такія дзеянні кіраўнік можа быць пазбаўлены волі на тэрмін да 7 гадоў з канфіскацыяй маёмасці і пазбаўленнем права на вызначаны тэрмін займаць пэўныя пасады.

Толькі за першыя сем месяцаў гэтага года ў Віцебскай вобласці выявілі больш за 280 эканамічных злачынстваў карупцыйнай накіраванасці. Нанесены страты дзяржаве на суму больш за 860 мільёнаў рублёў. Вінаватыя ўжо кампенсавалі страты ў памеры 672 мільёны рублёў.

**Аляксандр ПУКШАНСКІ.**

### ЗЛОДЗЕЙ ПОБАЧ

Беспрацоўная з Баранавічаў заявіла ў міліцыю, што ў адной з кватэр па вул. Паркавай невядомы ўкраў у яе залаты пярсцёнак.

Следства ўстанавіла, што дзяўчына пацярпела ад свайго брата, які той пярсцёнак і ўкраў.

**Сымон СВІСТУНОВІЧ.**

# БЕЛАЕ ПАКРЫВАЛА

**У апошнія дзесяцігоддзі традыцыя закрываць люстэркі (калі ў хаце нехта памёр) атрымала лагічны працяг. У кватэрах гараджан з'явіліся тэлевізары, камп'ютары, пакоі сталі ўпрыгожваць бліскучай паліраванай мэбляй, таму сёння абачлівыя гаспадыні занавешваюць <u>белым пакрывалам</u> усё тое, што можа адлюстроўваць, даваць адбітак, «паказваць выяву смерці».**

● Пасля таго як нябожчыка памыюць, яго кладуць на лаву: **мужчын справа** ад уваходу, уздоўж сцяны ад двара, **жанчын злева,** уздоўж сцяны ад вуліцы. Над памерлым да сцяны мацаваўся спецыяльны **белы ручнік**.

● **Белы колер** прысутнічаў і ва ўпрыгожванні труны і ўбранні нябожчыка. Звычайна жанчыны рыхтавалі сабе «на смерць» адзенне загадзя. Яно цалкам паўтарала святочны абрадавы строй. Гэта было далёка не выпадковай з'явай. Калі свайго жывога суродзіча дзе-небудзь у далёкай старонцы мы пазнаём па гаворцы, яе інтанацыйнай афарбоўцы, дыялектным рознагалоссі, нейкіх найбольш тыповых слоўцах, то нашы дзяды-продкі «пазнавалі» памерлага суродзіча па «мове» ўзораў адзення: непаўторных строях, адпаведнай каляровай гаме, спецыфічным арнаментальным аздабленні, пэўных сямейна-радавых знаках-сімвалах, па іх мудрагелістых камбінацыях і спалучэннях.

● У даволі адказны час — час пераходу з адных каардынат існавання ў іншыя, лодка-труна (дамавіна) і сам нябожчык былі ўпрыгожаны **белым пакрывалам**. Звычайна дно труны і яе абодва ўнутраныя бакі абабіваліся трыма **белымі ручнікамі,** а самога нябожчыка ад ног і да пояса закрывалі яшчэ адным **белым ручніком** (у больш позні часы — проста белай мануфактурнай тканінай тонкага вырабу).

● У старадаўнія часы па ўсёй Беларусі (а сёння толькі ў паасобных вёсках або сем'ях) труну з нябожчыкам апускалі ў магілу на спецыяльных **чырвона-бела-чырвоных ручніках.** Замест іх магло быць і звычайнае даўжэзнае палатно, якога хапала, каб двойчы прапусціць пад труной. У апошнім выпадку канцы сувоя вылучаліся больш густой шэрай таніроўкай.

● На працягу года ў беларускім народным календары існавала некалькі агульнарадавых памінальных святаў: **Радаўніца** (Радоніца, Радуніца) — аўторак на другім паслявелікодным, Фаміным тыдні; **першы або другі дзень Вялікадня; «Наўскі Вялікдзень» — чацвер Велікоднага тыдня** (найбольш пашыраны на Брэсцкім Палессі, атрымаў яшчэ адну назву **«Вялікдзень мёртвых»)**; **Траецкія Дзяды** адзначаюцца ў суботу перад Тройцай; **Восеньскія, або Змітраўскія, Дзяды, Асяніны** і інш.

● За выключэннем **Масленічных** (субота напярэдадні Масленіцы), **Стрэчаньскіх** (субота напярэдадні Грамніц або Стрэчання) **Дзядоў**, практычна ва ўсе памінальныя дні нашы продкі хадзілі на могілкі ўшаноўваць памерлых (вясной — на пачатку года, перад тым як распачаць сельскагаспадарчыя работы, і восенню — у знак падзякі за дапамогу). На надмагільныя крыжы падвязваліся адпаведныя **атрыбуты белага колеру:** фартушкі, ручнікі, вяночкі.

**Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.**

## Усміхнемся!

Дзве сяброўкі:

— Мой муж, хоць і выдатны мастак, але поўны дурань! Мала таго, што намаляваў купюру вартасцю ў $150, дык яшчэ і размяняў іх па $70 і $80!

☺

**Сенсацыя! Украінскія археолагі знайшлі шкілет маманта!**

Сенсацыя! У Лонданскім музеі знік шкілет маманта!

☺

**Маці — сыну:**

**— І заўваж, сынок, я ні пра адну тваю дрэнь ніколі ні аднаго кепскага слова не сказала!**

Калі ваш працадаўца да вас добра ставіцца, значыць ён вам моцна недаплачвае.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by
ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.310. Індэкс 63850. Зак. № 4287 Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12